

EGYETÉRTÉS

Mérföldes árak: Egész évre 20 korona. Félévre 10 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyre 2000 helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő: Dr. PAP ZOLTÁN
 Szerkesztő: TANKÖZVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 38.
 TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 700.

Liberálizmus és klerikálizmus.

Budapest, június 5.

Vették-e észre, hogy ez a két szó ismét belekerült a politika dictionairejébe s elég sűrűn élnek vele? Nemcsak nálunk, hanem odaát Ausztriában is. E két tünet között ugyan hirtelenében nem látunk szoros szervi kapcsolatot, hanem azért alkalmas arra, hogy bizonyos doktrinákkal szembeszögeztessék.

Néhány esztendő óta nálunk is, Ausztriában is, gyakran ismételtetik, hogy a régi „jelszavak“ mind elraktak és mögöttük eleven élet többé nem lakozik. Most már csak „gazdasági“ alakulások képzelhetők el; s ezek az alakulások elmoszák a közjogi és fölfogásbeli különbségeket. Magyarországról egyenesen az volt a diagnózis, hogy itt a régi politikai keretek mind megéretttek az összeomlásra és ha ezek a keretek ma még láthatók, csak napok kérdése, mikor zuzódnak össze végképen. Hát mi most nem szálunk pörbe a közjog sirásóival; ugyanazokkal, kik Ausztriában a nemzetiségi surlódásokat is elhantolták. Csak rámutatunk arra a jelenségre, hogy a liberálizmusról és klerikálizmusról ismét szó esik, holott ezeknek a politikai cikkeknek még régebben adták föl az utolsó kenetet.

A két fogalom életrealitását főképen az bizonyítja, hogy még a mostani politikai viszonyaink között is föl tudta ütni a fejét. Ezek a viszonyok, tudvalevőleg ideiglenesek; csak bizonyos ügyek elintézésére alakult a koalíció s vállalkozott a kormány. Mégis a közvélemény még ebben az ideiglenességben sem tűri meg a kétértelműséget és imperative követeli, hogy alacsony taktikázásokkal ne homályosítsák el azt az irányt, mely felé az országot szorítják. A szabadgondolkodásu, minden vélekedést respektáló, mindent megérteni tudó, okos liberálizmus hajtja-e a kormány tetteit; avagy a klerikálizmus szükkeblűségéből inspirálja-e magát?!

Nem a magunk vélekedését írjuk ide, hanem azt, mely ott van minden ajkon, ott van a levegőben, amikor azt írjuk, hogy a mostani uralom még az udvariasság-diktálta relációkat sem tartja fönn a szabadelvűséggel. Eleinte bajosan lehetett ennek a vélekedésnek tábort szerezni; hiszen ott van a kabinetben Wekerle Sándor, Andrássy Gyula, Kossuth Ferencz! Ki kételkedhetnék ez urak törülmetszett liberálizmusában? Wekerle Sándor az egyházpolitikai törvények megalkotásával örökre kompromittálta magát a klerikálizmus szemében; Andrássy a szabadelvűséget gyerekkora óta szívja magába; Kossuth Ferencz pedig nagy európai műveltsége és nagy kulturájú látóköre óvja meg attól, hogy valaha le-

lépjen a szabadelvűség útjáról. Mégis, a valóság az, hogy az irányzat a klerikálizmus felé gravitál. Száz tény, száz jelenség, száz cselekedet a megmondhatója, hogy ez nem szóbeszéd.

Csudálkozni nem csudálkozunk rajta; mert jól tudjuk, hogy a viszonyok erősebbek az embereknél. Ha nem csalódnunk, e képviselőház többsége úgy utálja a választói reformot, mint a pestist; mégis ugyanennek a képviselőháznak kell megszavaznia ezt a reformot és meg is fogja szavazni. Így van ez azzal a gondolatkörrrel is, melyben a kormánytettek mozognak. Bárha a kormánynak nem kedves, mégis meghajol előtte, mert a mögötte ólálkodó áramlatok meghajlásra kényszerítik. Azt vesszük észre azonban, hogy ezek az áramlatok nem elégszenek meg többé eddigi szerepükkel; sem többet, sem kevesebbet nem akarnak, mint hogy Magyarország egész politikai és társadalmi terét elöntsék. Hát erre hands offot kell kiáltania minden magyar embernek. Mert elvégre az, hogy ilyen vagy olyan hitvallásuk kerülnek be inkább ebbe vagy abba a hivatalba, nem valami nagy kázus; de azt, hogy az egész országot és államgépezetet beszorítsák a felekezeti Prokrustes-ágyába, ezt tűrni nem lehet.

E politika portyázói nap-nap után vakmerőbbek; számukat és tudásukat hihetetlen merészséggel (hogy más kifejezést ne használjak) pótolják; és a kormány, hogy egy-egy kisebb kellemetlenségtől megszabaduljon, jólelkűen deferál nekik. Egymásután teljesíti prepotens követeléseiket; s ami történik a közép-pontban, a perifériákon hajszálnyira lemásolják. Hogy ez a politika hová vezetett, mutatja az Apponyi ingyenes oktatásával szemben támasztott oppozíció. E helyen elmondottuk vélekedésünket a közoktatásügyi miniszter javaslatáról. Az a vélekedés lehetett megokolt, vagy megokolatlan, de semmiesetre sem ugorhatott ki a józanság kerékvágásából annyira, hogy a beléje helyezett liberálizmust és az államosítást felé való törekvést észre ne vette volna. Ma is azt gondoljuk, hogy az ingyenes oktatásról szóló javaslat a felekezeti iskolákat megerősíti; mégis Apponyinak azt lobbantják szemére — arról a bizonyos oldalról — hogy ezzel a javaslattal a liberálizmus karjaiba vetette magát és az iskolák államosítása felé törekedik.

Apponyinak ugyan kényelmes lehetne az álláspontja; azt mondhatná: „semmi sem bizonyítja jobban, hogy a helyes középúton haladok, mint az, hogy balról is, jobbról is támadnak“; — csakhogy a másik oldalról jövő támadás klerikális célzata nyilvánvaló; annyira nyilvánvaló, hogy az a kis guerilla-csapat nem komoly küzdel-

met folytat, hanem csak egy hallatlanul vakmerő coup-ra vállalkozott: hogy a közoktatásügyi miniszter bajosan menekülhet a juste milieu kényelmes karoszkékébe. Nem Apponyiról és az ő javaslatáról van itten most szó, hanem arról, hogy a klerikálizmus, mely eddig csak a kormányzat körül settenkedett, most végképen bevegye magát a kormányzat szerveibe.

Nem áztatjuk magunkat; jól tudjuk, hogy a függetlenségi és negyvennyolczas pártban is vannak a klerikálizmusnak kispapjai, s a koalíciónak egy szárnya imperatively a felekezeti szük útjába szorítja a kormányt. De éppen ezért szükséges a tisztánlátás. Ne mondja senki, hogy ebben az átmeneti időben az ilyen kérdésnek megbolygatása nem helyén való. Talán valahogy akceptálni lehetne azt a fölfogást, ha azt az átmeneti időt szó szerint vennék. De valljuk meg, hogyha ma valaki még átmeneti időről és kötött marsrutáról beszél, az augurok már nem is mosolyognak, hanem hangosan kacagnak. Már pedig, ha ez így van, nagyon fontos a jövő szempontjából, hogy a klerikálizmus az első lépéseit, (amelyek tudvalevőleg mindig a legnehezebbek) meg ne tehesse éppen a koalíciós kormány égisze alatt. Sajnos, hogy azok az első lépések már alighanem megtették. Ott tartunk már, hogy a szabadelvűség defenzívára szorul és offenzíváról nem igen lehet beszélni.

Mindamellettt országos érdek, hogy a csatát eleve elvesztettek ne tekintse senki. A kormánynak legkevésbé szabad ebbe a hibába esnie. A kormánynak mindenekelőtt színt kell vallania. Elég volt a tranzigálásból; mondja meg értehetően, a jobb- vagy balszárnyra akar-e támaszkodni? Választhat meggyőződése, izlése szerint, de tiszta vizet kell a pohárba töltenie. Elvégre a függetlenségi párt programja mégis csak szabadelvű program; még az ugynevezett közjogi programja is a legliberálisabb gondolatok közül való, hogy támogathatna hát az ilyen párt nyilvánvalóan felekezeti politikát? Nem szabad megfélekedezni arról sem, hogy a homályos és kétértelmű helyzet csak a klerikálizmusnak használ, mialatt a szabadelvűség csak elfonnyadhat. Már ezért is kell követelni a világosságot. Aztán ez a kormány még csak javaslattal készül a Ház elé lépni; a legszakasztottabb törvénynek sem mindegy, tiszta szabadelvű penna irta-e, vagy pedig a felekezeti állt őrt bölcsője fölött.

Nyilvánvalóan nemzeti érdek tehát, hogy elég volt a koncessziók politikájából és a férfiatlan bujkálásból. Magyarország sosem volt a Kolonicsok országa, nem is akar az lenni.

vasut.

ünnepek al-
személyforga-
tása érdeké-
s vonatokon
június hó 7.
pest d. v. és
még külön
emélynatok
ztekedni.
a következő
szerint közle-
7-én a 202a.
a gyorsvonat
pest d. v.-ról
15 perczkor,
arra 9 óra 34
jófokra 10 óra
érkezik.
8-án a 205a.
személyvonat
ról délután 4
zkor, Székes-
este 6 óra 58
Budapest d. v.-
a 54 perczkor

Június 8-án
ról a 203a. sz.
vonat este 6
zkor, mely Szé-
ra 7 óra 59
s Budapestre
20 perczkor ér-

a vonatok kö-
yors- és sze-
menetjegyek
nében használ-

lönöket
l, francziákat,
elkiismeretesen
gyar okleveles
zene és nyelv-
ürgösen kere-
bónó S. Lulza,
VI. ker., Des-
a 22. 23322.

Ablakok,
c, használtak
rimly méretben
lger olcsón
hatók

A. utódánál
ÜLLOI-UT 123.
ON 62-80.

A cím
tessek
ayem).

ALÓ.
ia külön
l (óvszer)
sakis

VERANFILS
sebb párisi
l legelőnyö-
beszerehető

Sándornál
VI. ker.,
-körül 50.
s képez Ap-
ingyen és
entve.

Katalógust olvastak.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 5.

Az államvasuti beruházásokról szóló törvényjavaslat volt a mai napirendre kitűzve. Elég fontos törvénytervezet ahhoz, hogy érdeklődést szítson. Mindamellett nagyon kevesen voltak az ülés kezdetén a Házban. E maroknyi ember előtt kérdezte meg Szmrecsányi György, hogy miért nincs benne a jegyzőkönyvben az ő tegnapi felszólalása — ő anélkül nem járul hozzá a jegyzőkönyv hitelesítéséhez. Mikor pedig szavazásra került volna a sor, a Ház határozatképességének megállapítását kérte. Persze, nem voltak százan. Az ülést föl kellett függeszteni — a jelenlevők nagy bosszúságára. De amikor megnyílt az ülés, a néppárt megint követelte a képviselők megszámlálását. Megint nem voltak százan és így most már katalógust olvastak. A távollévőknek igazolniuk kell majd magukat; ha nem, viselik a következtetéseket. A katalógus-olvasás után már voltak százan és a jegyzőkönyvet eredeti alakjában hitelesítették. Ezután az emóció után nagy éljenzéssel fogadták a közoktatásügyi bizottság jelentését az ingyenes oktatásról. Végül — még néhány kisebb ügy lemorzsolása után — Zlinszky István előadó elfogadásra ajánlotta az államvasuti beruházásokról szóló törvényjavaslatot. Hoffmann Ottó a balpárt nevében szintén elfogadta. Hellebronth Géza azért panaszkodott, hogy Egerrel mostohán bántak a javaslatban — amiért néhány képviselő élénk szemrehányást tett neki. Még Mezői Vilmos és Zanella Richárd beszélt és azután a vitát a jövő hét szerdájára halasztották.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Návay Lajos.
Jegyzők: Dudits Endre és Vertán Endre.
Az elnök: Megnyitja az ülést.
Csizmazla Endre jegyző felolvassa a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.
Szmrecsányi György a jegyzőkönyvhöz szól. A tegnapi ülés folyamán felszólalt az ellen, hogy a tör-

vényjavaslatokat délelőtt kézbesítik s délután már össze is hívják a bizottságokat. Felszólalására az elnök egy fontos kijelentést tett. Kéri, hogy az elnöknek az a kijelentése szöveg szerint bevéssék a jegyzőkönyvbe.

Gróf Thorotzkay Miklós: A házszabályok határozottan intézkednek afelől, hogy mi legyen a jegyzőkönyvben. Szerinte az elnök tegnapi kijelentését felesleges a jegyzőkönyvbe foglalni, mert az amúgy is benne van a naplóban. (Helyeslés.)

Az elnök: Felteszi a kérdést.

A Ház nem határozatképes.

Szmrecsányi György kéri a határozatképesség megállapítását. (Zaj.)

Fenyvesi Soma: Szép fegyverbarátok! Eljen a koalíció. (Zaj.)

Hédervári Lehel: Mire való ez??

Vertán Endre jegyző megolvassa a jelenlevő képviselőket.

Az elnök: Konstatáltatott, hogy csak 51 képviselő van jelen. Az ülést 15 percre felfüggesztem.

Szünet után.

Az elnök kéri, kivánják-e a határozatképesség konstatálását.

Felkiáltások: Igen! (Zaj.)

Az elnök elrendeli a szavazást, melynek megtörténte után konstatálja, hogy csak 83-an lévén jelen, a Ház határozatképtelen. A házszabályok értelmében felolvastatja először az összes képviselők névsorát, azután a távollévőkét.

A megszámlálás megtörténte után az elnök konstatálja, hogy 122-en vannak jelen. A távollévők jegyzékét a legközelebbi ülésen fogja a Ház elé terjeszteni s a távollemaradókát figyelmezteti, hogy igazolás céljából jelentkezzenek az elnöknel. A jegyzőkönyvhöz Szmrecsányi György adott be módosítást.

A Ház azonban mellőzi a módosítást s a jegyzőkönyvet eredeti szövegében hitelesíti.

Vertán Endre előadó betereszti a közoktatási bizottság jelentését az ingyenes népiskolai oktatásról szóló javaslat tárgyában. (Felkiáltások: Eljen Apponyi! Hosszas éljenzés és taps.)

Vásárhelyi előadó betereszti a közgazdasági bizottság jelentését az állattenyésztés fejlesztéséről szóló javaslat tárgyában.

A Ház azután harmadszori olvasásban elfogadta a Bernben 1906-ban kötött áruivarozási pótegyezmény bezzikkelyezéséről, a kassa-oderbergi vasutnak nyújtandó állami biztosításról, több helyi érdekű vasut engedélyezéséről, a budapesti vicinálisoknak villamos vasutakká való átalakításáról és az ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvényjavaslatokat.

Heinrich Antal előadó elfogadásra ajánlja a közönséges büntetések kiadatására nézve Buenos-Ayresben, Paraguay köztársasággal kötött egyezmény bezzikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot.

A javaslatot a Ház általánosságban és részleteiben megszavazza.

A beruházási javaslat.

Zlinszky István előadó elfogadásra ajánlja a kereskedelmi miniszternek az államvasutak hálózatán

szükséges építkezési beruházások és a beszerzendő forgalmi eszközök költségeinek, továbbá az állami vasgyárak beruházási költségeinek fedezéséről szóló javaslatot. A javaslat nem rendezi az államvasutak ügyét véglegesen, csupán a legsürgősebb szükségleteket elégíti ki. Átmeneti kiadások összege csupán kétféle tesz ki. Az előző kormányok az államvasutakat elhanyagolták, nem vették tekintetbe annak óriási megnövekedett forgalmát. Utal az európai államoknak a közlekedésügy terén mutatkozó nagy haladására. Ezek példáját követni kell, a beruházások ugyanis meg fogják hozni a hasznot. Az eddigi hiány főleg a vagonokban mutatkozott. A javaslat rendelkezései ennek megszüntetésére irányulnak. Nagyobb összeget szántak a pályaudvarok kibővítésére, a fővonalaknak második vágánnyal ellátására, felszerelések beszerzésére. A javaslat azonban szociális intézkedéseket tartalmaz, az államvasuti alkalmazottak és munkások számára lakásokat létesít. A javaslat, amelynek számoltak az ország fizetőképességével, felfrissíti az államvasut szervezést s közgazdasági életünk haladását hatékonyan előmozdítja. A javaslat elfogadását kéri. (Általános helyeslés és taps.)

Hoffmann Ottó: Pártjának ellenzéki álláspontja nem olyan merev, hogy minden javaslatot ellenezne, csupán azért, mert a kormánytól jön. Örömmel fogadja a beruházási javaslatot, amely új erőt, új vért van hivatva önteni az államvasutak szervezetébe s így alkalmas arra, hogy kiküszöbölje a forgalmi élet terén érezhető bajokat s hiányokat. Kéri a kereskedelmi kormányt, mikor és miképpen fogja fejleszteni a magyar államvasutak és a bosznia-hercegovinai vasutak közt való relációt? Behatóan fejtegeti, hogy minő vasuti politikát kell folytatnia Magyarországnak a Balkánnal szemben, hogy a maga érdekeit érvényesíthesse. A javaslatot szívesen megszavazza.

Hellebronth Géza: A javaslat benyújtása alkalmasból örömmel üdvözlö a kereskedelmi kormányt, mert nagy fejlődést jelent a mult hanyagságával szemben. Nem tartja azonban igazságosnak a tervezett munkálatoknak földraizai elosztását. Így elhanyagolja a program Eger érdekeit, holott e város a legnagyobb jóakaratra méltó.

Farkasházy Zsigmond: Talán képviselő akar lenni Egerben?

Hellebronth Géza: Legyen szerencsém!

Farkasházy Zsigmond: Van már egy kerülete, minek kettő? (Zaj.)

Fried Lajos: Rendszeresítjük a dupla mandátumokat!

A balpártiak: Majd meglátjuk! De még sem való ilyen kortesbeszédet tartani! (Zaj.)

Az elnök csendre inti a nyugtalan képviselőket.

Hellebronth Géza vázolja Eger vidékének gazdasági értékeit, a város nagy hivatását s forgalmi érdekeit, amelyek összehangzanak az országos érdekekkel. Akik nemcsak a szájukon hordják a hazafiságot, azoknak kötelességük Eger érdekében szót emelni. Kéri, hogy Eger vasuti érdekeit vegyék figyelembe a beruházási programban.

A segédlelkész ur titkos hibája.

Irta: Sigurd (Hedenstjerna).

Elhatározott dolog volt, hogy Byköping állomás új adjunktust kap.

A lelkész oly vén volt és annyira gyenge, hogy nem tudott már predikálni, kivéve vasárnap, mikor a jómódu híveket szokták temetni, úgy, hogy néhány márkányi mellékiövedelemre lehetett számítani; a szegénynek a keze egyébként annyira remegett, hogy nem is mert kísérletet tenni a szegények gyermekeinek megkeresztelésére; de ha vagyonos családokban állott be a szaporulat, akkor Isten csodálatosképpen megerősítette a vén papot, úgy, hogy egészen hibátlanul végezte a szertartást.

Ebből az okból tehát új adjunktust kapott, mert a régít Isten kegyelme s a szomszéd község egyhangú választása lelkészszé léptette elő.

A pék felesége unokahugának leánya azt hallotta egy iskolatársnőjétől, hogy ennek anyja a városban egy fotografusnál látta Johansson segédlelkész arcképét. Az arckép szerint a segédlelkésznek isteni körszakállja, ábrándos kék szeme, magas termete és olyan hajzata volt, mely gyönyörű homlokát dicsőfény gyanánt övezte. Ami korát illeti, semmiesetre sem lehetett több harminczkét évesnél.

Mikor ezt az állomásfőnök felesége megtudta, rögtön így szól leányához:

— Klárka, olyan különös szurást érzek a mellemben s olyan nyugtalanság gyötör! Tudja Isten, helyes-e, hogy mindig csak a misszió templomába járunk? Valami azt sugja, hogy in-

kább a községi templomban volna a helyünk, abban, amelyben minket kereszteltek, konfirmáltak s megáldották frigyemet a te jó papáddal...

A visszaemlékezés könyeket csalt az állomásfőnök szemébe s e naptól kezdve vasárnaponként a község templomába járt Klárikával.

A rövidárkereskedő huszonkilenc éves nővére munkába vett egy hintaszéket, melynek támlájára ráhimezte a hit, remény, szeretet jelvényét. Ugy a kereszt, mint a horgony borzasztó stilszerűen sikerült, de a szív, melynek a szeretetet kellett ábrázolnia, négy lat prima zefirfonalat emésztett fel. Ez jelképileg ezt jelentette: „a legnagyobb közöttük a szeretet.”

A parókián a legszebb félemeleti szobát új tapétával látták el. Papa ugyan úgy vélte, hogy a harminczöt filléres meg fog felelni, de Amália kisasszony átölelte, összecsókolta és így szólt:

— Drága papám, végy olyant, amelynek métere ötven fillérbe kerül!

Anna kisasszony meg a legszebb csiszolt findszát vitte be a szobába s beleállította az önvilágító gyufatartót és a porcellán-köpölkédét.

A mérnöknek öt leánya volt, kik valamennyien gyöngyhímzésű könyvjelek, lámpaernyők és lambrequinek előállításával vesződtek. És a mama aggódó tekintettel szemlélte a kisasszonyokat s oktatgatva így szólt:

— Egyenesen menj, Anette! Laura, ne vigyorogj örökké! Csak nem képezed, hogy komoly férfi örömet lelhet ebben. Szegény Jennym, furdted-e szorgalmasan a szeplődöt? Augusztia, ne ringasd folyton a derekadat! Katalin, gyermekem, gyakorlod-e magadat az orgonajátékban és az énekekben?

A százados leánya átvirrasztott egy éjszákát, hogy szép kelyhet himezzon az íróasztal elé szánt szőnyegre s a tanítónő mindenkitől megkérdezte, akivel csak találkozott, hogy valóban oly nehéz-e papi gallérokat vasalni?

Általában meg lehetett állapítani, hogy ugy a szorgalom, mint a vallásos érület rendkívüli módon fellendült, mióta hire futott Johansson segédlelkész Byköpingbe való meghívásának. Érkezése napjának hajnalán friss és vidám léptek hangzottak fel a lelkészlak lépcsőin.

— Vajjon ki jöhet ily korán? — kérdezte a lelkészné.

— Drágám, talán a lelke ügyében akar velem valaki beszélgetni, — szólt a lelkész és nagy darab sajtot szelt vaiakenyeréhez.

— Dehogyan is! Arra ma, mikor marhavásár van, nem érnek rá az emberek, — vélte az asszony. — Hisz tudhatod, hogy csak olyankor éreznek lelkiismeretfurdalást, mikor párbért kell fizetniük.

Odaléptek az ajtóhoz, hogy kinyissák, de ezt akarni könnyebb volt, mint megtenni. Valami lány, vastag tömeg utját állta az aitonak s a lelkész és lelkészné egyesült ereire volt szükség, hogy végre ki tudják nyitni.

Huszonnégy fehérbe öltözött leány állt ott Byköping legjobb családából, hajlongtak s illatoztak a kölni víztől és levendulától, míg hajuk pomádétól csillogott. A leányok megkérdezték, hogy melyik szobában fog lakni Johansson lelkész ur, abba beléptek s végtelen sor bugyrot és kosarat kezdtek kibontani. A szobának csak négy sarka volt, de a leányok kilencz lambrequint hoztak magukkal. Elhivattak egy kárpitost,

A balpártiak zalongani kezdenek, össze-vissza kiabálnak:

— Ez nem kappan-ügy! Eddig meg szokták kérdezni a kerület képviselőjét! Miért nem beszélt Babocsayval?

Hellebronth Géza: Tetszett volna neki felszólalni! Előtte állott!

Mezőfi Vilmos: A javaslatot elfogadja, de tartja, hogy a beruházások terén újra visszasságok történnek. A balatoni vasút építő-vállalkozója a szerződés ellenére nem magyar munkásokkal dolgozott, hanem maczedóniai, olasz és horvát munkásokkal.

Felkiáltások: Ki az a vállalkozó? Hogy került oda?

Egy hang: A régi rendszer vállalkozója volt!

Farkasházy Zsigmond: Miért nem állanak most elő a kisemberek védelmezői?

Felkiáltások: Rosenthál a vállalkozó! Babocsay névvel nemességet kapott.

Mezőfi Vilmos: A vállalkozó azért hozat külföldi munkást, mert az a hazai nyelvvel és viszonyokkal nem ismerős, így jobban lehet uszorázni s több haszon marad a vállalatban. (Zaj.) Tartja, hogy az új beruházásoknál is eféleképpen történnek. Indítványt nyújt be arról, hogy az új beruházásoknál a vállalkozók csak magyar honos munkásokat alkalmazhatnak, még pedig megállapított minimális munkabérral. Indítványt tesz továbbá arra, hogy a beruházásoknál szükséges földmunkákat ne vállalkozókra, hanem magukra a munkások szöveteire bízzák. Aztán a munkások szervezetéről beszél s azt mondja, hogy gróf Batthyány Tivadar is izgatott és felforgatásra tört, amikor a vasutasok élére állt a fizetésrendezési mozgalmak idején.

Gróf Batthyány Tivadar: A tisztességes megélhetésért küzdöttünk, törvényes eszközökkel!

Mezőfi Vilmos még több határozati javaslatot nyújt be, így a gyorsvonatoknak harmadik osztályval való ellátásáról s a személyvonatok harmadik osztályának kényelmesebbé tételéről.

Zanella Richárd: Kossuth Ferenc az első kereskedelmi miniszter, aki Fiume forgalmi érdekeit szíven viseli. Vázolja a fiumei vasuti állomás és kikötő elhanyagolt voltát s köszönetet mond a kormánynak a tervezett beruházásokért. Részletesen kifejti, hogy még milyen vasuti és vízi összeköttetésekre van Fiumének s a magyar kereskedelemnek szüksége. Kéri a kormányt, gondoskodjék róla, hogy a fiumeieknek végre legyen már megfelelő tengeri fűrdőjük is. (Helyeslés.)

Az elnök a vitát megszakítja s javasolja, hogy a Ház legközelebbi ülése a jövő hét szerdáján legyen. A Ház így határoz.

Az ülés két óraker végződött.

Budapest, június 5.

A képviselőház munkarendje. A képviselőház ma megkezdte pünkösdü szünetét, amely szerdáig fog tartani. A legközelebbi ülés szerdán lesz, amelynek

aki felszegelte a szobadíszt. A kosarokból azután még sok egyéb került elő: borral telt palaczkok, szivarral telt skatulyák, csemege, narancs, szőlő, konzervek, kendők, pamlagpárnák, néhány tuczat papi gallér, öt óratok, tizenegy óratartó s más mi-egyéb, amit nem volna könnyű részletezni s minden tárgyon ott függött egy névjegy. És a leányok meghajoltak, megigazították hajzatukat és fejkendőiket s azt mondták, hogy mindez Johannesson lelkészét illeti, aztán eltávoztak. Legutoljára jött a tanítónő fél kiló mell-cukorkával, mert egy barátjánól, aki a városban járt, azt hallotta, hogy Johannesson lelkészét egy izben köhögni hallották az utcán.

Délben megérkezett Johannesson s csakugyan szelid, kék szeme és fürtös haizata volt. A Perron annyira tele volt asszonynépséggel, hogy a mennyben sem lehet több angyal. Az adjunktus megemelte kalapját, a lelkész hozzálépett és megölelte, a hölgyek körülözlönlöttek és így szóltak:

— Berquistné vagyok s ez itt a kis leányom. Ha a lelkész urnak netán egyszer szüksége volna kocsiira, csak forduljon bátran az öregemhez; természetesen, hogy fuvardíjt nem fogadunk el.

— Alázatos szolgálója! A nevem Lindquistné. Leányaim: Annuska, Laura, Jenny, Augustya és Krisztina. A szegény gyermekek agyon-gyöttrik magukat a vasárnapi iskolában. Lelkész ur, legyen segítségükre...

— Lelkész ur, a nevem...

— Kérem, most már engedjék át egy kissé nekünk is a lelkész urat, hogy legalább valamit határhasson, — szölt a pap felesége keserűesen. — Lám, még a magam leányait sem mutathattam

napirendjére a ma elfogadott javaslatok harmadszori olvasását; az államvasutak beruházásáról szóló javaslat tárgyalásának folytatását, az állami vasgyárak tüzelőanyagának biztosításáról, a vácz—gödöllői vicinális engedélyezéséről, a rudolfsnádi ármentesítő társaságnak nyújtandó segélyről, a közegészségügy rendezéséről s az ingyenes elemi népoktatásról szóló törvényjavaslatokat tüzték. Az ingyenes népoktatásról szóló törvényjavaslatok ellen a nemzeti-ségi és a néppárt egy része erős akciózt készült indítani, amely miatt a függetlenségi párt tagjai között már azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy erre a javaslatra a sürgősséget fogják kimondatni és az íléseket ismét este nyolcz óráig meghosszabbítják.

A horvát bán Budapesten. Báró Raucsi Pál, horvát bán ma délelőtt ismét megjelent a képviselőházban, ahol először Josipovich Géza horvát miniszterrel, ezután dr. Wekerle Sándor miniszterelnökkel tanácskozott. A horvát bán ma este utazott Bécsbe, ahol holnap a király külön kihallgatáson fogadja, Crnkovic pedig Budapesten marad, hol még tárgyalni fog Sztérényi József államtitkárral. A miniszterelnök hozzájárult a bán összes gazdasági és pénzügyi reformterveivel.

A néppárt és a kormány. Az ingyenes népoktatásról szóló törvényjavaslat miatt a néppártnak egy része Molnár Jánossal az élen erősen békétlenkedik és minden alkalmat felhasznál arra, hogy a kormánynak kellemetlenkedjék. Így ma Szmercsányi György próbálkozott meg azzal, hogy a vasuti beruházásokról szóló törvényjavaslat tárgyalását megakadályozza. Azzal az ürügygel, hogy ezt a javaslatot behatárolni kell tanulmányozni, a tegnapi ülés végén és a mai ülés elején is mindenképpen azon volt, hogy a tárgyalást csak pünkösd után kezdjék meg. Návay Lajos alelnöknél is interveniált ilyen értelemben, amikor pedig Wekerle Sándor miniszterelnök megkérdezte, hogy tulajdonképpen mit akar, hevesen kifakadt a kormány ellen. A miniszterelnök vállvonogatva hallgatta, majd azzal hagyta ott, hogy tegyen amit akar, de megjegyezte, hogy ez az eljárás nagyon furcsa módja a kormánytámogatásnak. Szmercsányi azonban ennek dacára az ülés megnyitása után kifogást tett a jegyzőkönyv hitelesítése ellen és kérte a határozatképesség megállapítását. Így került a sor a katalógus-olvasásra, amelynek folyamán Wekerle Sándor miniszterelnök újból szemrehányást tett a frondörködő néppártiaknak. De azért nagyobb baj nem történt és a

be: Amália (ah, oly komoly leányka!), Anna (ah, lelkész ur, ha hallaná, hogy mily szépen játszik az orgonán!).

És az adjunktus felment a szobáiba, rendbehozta fürtjeit, szelid, kék szemét végigfuttatta az ajándékokon s így szólt a lelkészhez:

— Ebben a községben, úgy látszik, örvedetesen nagy a tisztelet a papi állás irányában.

— Hm, nincs éppen ok a panaszra. — vélte a lelkész.

A városkában valami Kalberg gyáros is lakott a feleségével és huszonegy éves leányával. Ez a gyáros világlátásban vidám, könnyelmű, istentelen ember volt nem közönséges lelki romlottsággal s ha szobaleánya közvetlenül a grognap előtt valakinél kopogtatott, akkor a város urai bizonyosra vehették, hogy vidám estét fognak elöltetni.

Most a leány megint jelentkezett s a vidám társak már előre örültek a dáridónak, mit Kalberg pajtásukkal fognak csapni. Am a leánynak csak az volt a megbízata, hogy az üdvözlét átnyújtása után csupán emyit mondjon:

— Sziveskedjenek hat óraker meglátogatni Kalberg urat és Kalberg asszonyt, ahol Johannesson lelkész ur fogja magyarázni a — bibliát.

Kalberg gyáros ur házában csak úgy nyüzsgött a sok vendég. Kalberg asszony istenfélően sóhajtozott s szent dallamokat játszott a pianón, Kalberg kisasszony, akiről leritt az áitatosság, zsolozsmákat énekelt, Kalberg ur csak úgy sugárzott a megelégedettségtől s mindenki jámbor és istenfélő arcot vágott, mikor a lelkész levette keztyűjét és fölütötte a könyvet, hogy kiválaszsa a megmagyarázandó szöveget

vasuti beruházási javaslat tárgyalása megkezdődött. A néppárt különben a jövő szerdára összehívott értekezletén tárgyalja a népiskola ingyenességéről szóló törvényjavaslatot. Az értekezleten megjelenik gróf Apponyi Albert kultuszminiszter is. A néppárt, egy-két tagja kivételével elfogadja a javaslatot azért is, mivel Apponyi a katolikus iskolafentartók dolgában megnyugtató nyilatkozatot fog tenni.

A Politikai Értesítő illetékes helyről felhatalmaztatik annak kijelentésére, hogy azok a hírek, amelyek gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternek és Molnár János országgyűlési képviselőnek a közoktatási bizottság legutóbbi ülésén történt állítólagos összekülönbözéséről szólnak, alaptalanok. Értesülése szerint ugyanis a bizottsági ülésen teljesen tárgyilagos vitaközös folyt a miniszter törvényjavaslata felett és a vitában a bizottság valamennyi tagja, köztük Molnár János is élénk részt vett, tárgyilagosan csoportosítva azokat az érveket, amelyeket az ingyenes népoktatásról szóló törvényjavaslat szembent kifejezésre juttatni szükségesnek látott. A felhozott ellenvetésekre gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter behatóan és részletesen, de szintén teljes objektivitással válaszolt. A vita kizárólag a bizottsági ülés napirendjén lévő törvényjavaslat körül forgott és így, abszolúte nem áll az, hogy az egész kultuszfőosztály vonatkozólag tettek volna megjegyzések.

A csanádi püspök összeférhetlensége. A képviselőház összeférhetlenségi állandó bizottsága e hó 17-én tartandó ülésében veszi folytatólagosan tárgyalás alá a csanádi püspökké kinevezett Csernoch János országgyűlési képviselő ellen bejelentett összeférhetlenségi esetet. A tárgyalás a II. számú teremben lesz s délután 5 óraker veszi kezdetét.

A paksi jelölés. Paksról jelentik: Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a következő táviratot intézte a paksi függetlenségi párt elnökéhez: A paksi kerülethez tartozó dunaföldvári függetlenségi párt néhány nappal ezelőtt jelölte báró Jeszenszky Ödönt. E jelölést, mely báró Jeszenszkyt, mint pártunk érdemes tagját érte, központunk tudomásul vette és őt hivatalos jelöltül el is fogadta. Ma azonban Jeszenszky a jelöléstől visszalépett, így örömmel vehetünk és veszünk tudomást dr. mádi Kovács János jelöltségéről, őt hivatalos jelöltnek elismerjük, följárólva neki a párt középpontjának erkölcsi támogatását. Kossuth Ferenc elnök.

Talán öt-hat verset olvasott már, mikor felütötte szemét s bele akart kapni a szabad előadásba, de csaknem leesett a székről ijedtében maiatt, amit látnia kellett: minden egyes hallgatója csaknem tíz évvel idősebbnek látszott, mint néhány pillanattal előbb, a barátságos arcok elüntek, dühös és fenyegető szemek meredtek feléje, az apák gunyosan mosolyogtak, az anyák sápadtak voltak, mintha csak az imént vizsgálták volna át a ruhakészletet s ráítottak volna, hogy abból legalább öt asztalkendő s az új damasz-abrosz hiányzik, a leányok keserűen és fölényesen mosolyogtak.

A bibliamagyarázat nagyon rövid volt s utána Johannesson minden szeretetreméltósága teljesen kárbaveszett. Hasztalanul tett kísérletet arra, hogy a jelenlevők egyikével vagy másikával beszédbe elegyedjék.

— Kedves Lindquist kisasszony, mikor kezdjük meg a tanulást?

— Ah, az iskolával nem sokat törődöm. Ha csak rá gondolok a pizskos gyerekekre, már...

— Kedves Bergquist ur, nem kaphatnám meg holnap a kocsiját? Kedves felesége oly szeretetreméltó volt, hogy felajánlotta...

— Holnap nem érnék rá a lovak. Holnapután sem. Azt hiszem, el lesznek foglalva az egész tavaszon át...

— Anna kisasszony, mi szomszédok vagyunk a lelkész lakban. Már nagyon szertném hallani az orgonáját. Kedves mamája úgy vélte...

— Nem hiszem, hogy valami lenne belőle.

A t. Házból.

1. Utazás a határozatképesség körül.

Inkább természetrajzot irunk, mint humoreszket. Egy kissé jellemzést abból az alkalomból, hogy ma odáig fejlődött a helyzet, hogy Návay Lajos, aki az elnöki székben ült, kénytelen volt katalógust olvasatni. S a kényszerűséget a koalícióhoz tartozó pártok egyik tagja okozta.

Ugy történt, hogy amikor az ülés megnyitása után a jegyzőkönyvet olvasták, felállott a néppárti Szmrecsányi György és valami igazítást kívánt. Hogy vegyék be a jegyzőkönyvbe ama multikori indítványát, melyben kívánta, hogy a képviselőházi nyomtatványok idejekorán osztassanak ki a honatyák között.

Ha obstrukciós idő van, akkor az ilyen indítvánnyal szemben az eljárás mód az, hogy az elnök a legelőzékenyebb készséggel azt mondja:

— A képviselő ur kívánsága nagyon jogos, nagyon bölcs, bocsánatot kérek, hogy magamtól nem jöttem rá, de hát kiben lakozik az okosság és bölcsesség oly tökéletessége, mint a képviselő urban, tehát természetes, hogy nagyrabecsült indítványa parancs és amiként méltóztatik parancsolni, akként fagjuk teljesíteni.

Igy . . . Ha obstrukció lenne. De miután most nincs obstrukció, sőt inkább egy akol, egy pásztor jellegű helyzet van és miután tulajdonképpen Justh Gyulának kellett volna elnökölnie és Návay Lajos nem táiékozódott a kullisszák mögötti dolgokról, hát megengedte, hogy gróf Thorotzkay Miklós szembeszálljon a Szmrecsányi György indítványával és azt hangoztassa, hogy nem kell elfogadni.

— Felteszem a kérdést szavazásra. — mond az elnök naivan.

S ekkor lecsapott a bomba. Szmrecsányi György kissé trémázva bár, de így szólt:

— Kérem konstatálni, hogy vajon határozatképes-e a Ház.

A miniszterek ott ültek a bársonvszékekben

Én a legszívesebben a barátnőim körében tartózkodom. Egy vidám polka a zongorán többet ér . . .

A lelkész úgy vélte, hogy álmodik, s titokban meg fogta az orrát, hogy érezze, vajon ébren van-e? Valóban, ébren volt. Amikor hova párolgott el a bykópingiek szeretetreméltósága?

Lindquist asszony nem ért volt rá elmenni a bibliamagyarázatra, mert másnapra meghívta Johannesson lelkészt és most süített-főzött. Éppen egy nagy tojást akart belefűteni a süteménytesztába, mikor Jenny kipirult arccal és félrecsapott kalappal berohant a konyhába.

— Megtakaríthatod a tojásokat, mama! Nem ér meg egyetlen egyet sem!

— Gyermekek, mit beszélés?

És Jenny kisasszony odavágta kalapját a mosogatóasztalra, keztyűjét odavetette a homokvederre, magát pedig legjobb barátnője, édesanyja karjaiba, aki álomba ringatta, takaróba burkolta, mikor még kicsiny volt, aki papával addig veszekedett, míg őt csakugyan beadták a szomszéd város legdrágább nevelőintézetébe, aki évenként kétszer új ruhát és kalapot koldult számára a papától, s aki őt szerette és boldognak akarta látni.

— Drágám, mi bajod? — kérdezte Lindquist asszony.

Ekkor Jenny kisasszony felütötte szelíd szemét, utólrhetetlen bájjal felemelte szép fejét, tiszta, ártatlan alabástrom-homlokát bársonyos kezébe hajtotta, s valódi női kellemmel suttozta, hogy az egész lakásban hallható volt:

— Pfüj, mama! A nyomorultnak — jegygyűrű van az ujján!

és boszankodva fordultak Szmrecsányi György felé.

— Mi az? — kérdezte Wekerle. — Micsoda eljárás?

Apponyi szánakozóan bölintott és Molnár János apátot kereste, akivel a közoktatásügyi bizottság ülésén összetűzött volt. de utólag mind a két fél úgy korigált, hogy egyben se maradjon fulánk.

Batthyány Tivadar gróf észrevéve a hangulatot, haragosan kiáltotta:

— Ha illet csinálnak, akkor ne tessék a koalícióban maradni, hanem akkor menjenek ellenzébbe, egy, kettő . . .

És Hédervári Lehel, hát Hédervári Lehel hatszor-hétszer mondotta:

— Na tessék, ezek a mi szövetségeseink! Ilyen szövetségeseink vannak nekünk.

Wekerle ültőhelyében még folytonosan beszélt, de nem lehetett hallani, hogy mit mond s a kormánypártiak nem mertek közeledni Szmrecsányi Györgyhez s inkább távolabb emlegették: „Fene legény . . . fene legény . . .”

A villamos csengetyűk hiába szóltak, mindössze ötvenegyet tudtak összezsengezni, Návay konstatálta, hogy a Ház nem határozatképes s ennél fogva az ülést egy negyed órára felfüggesztette; hadd gyűjtsék össze, ami még hiányzik, a negyvenkilenczet. Mivelhogy a képviselőház csak akkor határozatképes, ha százan vannak jelen. Egynémely szemlélő különös következtetésre jutna, ha emlékeznek, hogy a büntetőtörvénykönyv módosításánál tizen és tizenötön is hóztak életbevágó, sőt kötéltre menő határozatot, csináltak törvényeket s éppen most, egy jegyzőkönyvi indítvánnyal nem tudnak boldogulni, mert nincsenek százan.

Csakugyan ebben van a természetrajz. Nem a száz ember a fontos, hanem a szekatura. Most a nagy államvasuti beruházás van napirenden s az országnak erősen nagy érdeke, hogy mielőbb törvényt csináljanak róla, sőt a kormány éppen a mai egy nap alatt le akarja tárgyalatni az egészet, hát erre a néppárt azt mondja: csak azért is megmutatjuk, hogy nem lesz belőle semmi, hogyha mi nem akarjuk. Sőt a vácsgödöllői vasut is ki van tűzve, melynek az egyik fele a Hédervári kerületét érdekli, abból se lesz semmi, ha a „szövetségeseink” nem akarják. Mert, hogy a népoktatási javaslat miatt Apponyi összetűzött Molnár Jánossal. Avagy mert a néppártnak nem tetszik Sztéryni (ez különben csak használhat Sztérynyinek), aki Kossuth Ferencz minisztert helyettesíti.

De mindegy. Megvan a skandalum. Rakovszky Béla a pad tetejére ül és úgy gyönyörködik a látványban, amikor a miniszterek és a korifeusok a terem közepén csoportosulnak és boszankodnak.

Zlinszky István, aki a beruházási javaslat előadója, emlékezik rá, hogy az ülés előtt a néppártiak azt mondták neki:

— Itt ma nem tárgyalunk, öreg.

Akkor nem értette, hogy miről van szó, de most annál inkább érti. Száz képviselőt összegyűjteni lehetetlen.

Sztéryni ellenben azt hallja Hentz Károlytól, hogy a Szmrecsányi ötlete nem néppárti összebeszélés következménye, sőt ha Rakovszky István itt lenne, meg se történhetett volna.

— Tessék telefonálni Kossuth ő excellenziájának, — mondja egyik minisztériumi tisztviselőnek, — hogy elakadtunk, mielőtt elindultunk volna, Szmrecsányi a határozatképesség konstatálását kérte és a Ház nem határozatképes.

Hogy csakugyan nem is lesz határozatké-

pes, előre bajos megmondani. Némelyek azt állítják, hogy lehetetlen összeszedni annyi képviselőt.

Sokan elutaztak már, mert azt hitték, hogy már ma sem lesz ülés.

Hammersberg László azt mondja, hogy kísérletet kell tenni a minisztériumokban. Minden minisztérium portásának telefonálni kell, hogy ami képviselőt ott lát, azt küldje ide.

A gondolat valamennyire bevált Egy negyedóra alatt többen gyűltek, de még sem voltak elegenden, csak nyolcvanhatan voltak. És Szmrecsányi megint kívánta a konstatálását.

Sztéryni államtitkár módfelett boszankodott az eseten.

— Én, — ugymond, — hogyha nem sikerül tárgyalni, fel fogok szólalni és a néppártra háritom a felelősséget minden percnyi késedelemért, ami a beruházási javaslatot éri s ami miatt az ország károsodik.

Ekkor következett a végső eszköz: Návay Lajos felolvastatta a képviselők névsorát.

— Itt van!

— Nincs itt!

— Nincs itt!

— Nincs itt!

— Itt van!

Átlag három „nincs itt” után következett egy „itt van!”, de amint jegyezték, már a remény éledt és amikor másodsor is felolvasták a névsort, már százhuszonketten voltak jelen.

Az ára annyi, hogy aki távol van, annak majd jelentkeznie kell az elnöknel és valami mentséget mondani, hogy miért nem volt jelen.

De tizenkét órára annyira rendbejöttek, hogy tényleg megkezdheték a beruházási javaslat tárgyalását.

A néppárt erre visszavonult, mintha a világon ő volna a legártatlanabb.

És a folyosón gróf Apponyi Albert azt mondta:

— Az a tudósítás a helyes, amelyik hivatalos uton adatott ki. (Ebben szó sem volt a Molnár-affairéről.)

És Molnár János nagy társaság előtt eképpen nyilatkozott:

— Igaz, hogy Apponyi szólott volt fegyhárról és bolondokházáról s azt mondta, hogy oda való volna egy miniszter, aki úgy cselekedne, mint azt én proponáltam, de nem rólam mondta, hogy oda való vagyok.

— Hisz csak az a baj, — felelte tréfásan Zboray Miklós, — hogy nem rólad mondta.

— Ugyan Miklós, mit léhaskodsz, még komolyan veszik . . .

— Óh . . . óh . . . hogy lehet ezt komolyan venni, kedves apátom.

Aki aztán egy órakor, amikor Mezőfi Vilmos a beruházási javaslatot és a vasutakat általában támadta, azt mondta volna, hogy a néppárt nem hive a koalíciónak, azt nagyon kikaparták volna. Hisz a Mezőfi beszédébe negyedóránként legalább négyszer beleszóltak a néppártiak és mindannyiszor azt mondták:

— Zsidó! Zsidó!

II. Honnan jöttek?

Egy statisztikus kiszámította, hogy minő helyekről kerítették elő azt a 71 képviselőt, aki a névsorolvasás végén az előbb jelenlévő 51-nek a számát 122-re egészítette ki.

Elsősorban tényleg a minisztériumok szolgáltattak nagy kontingenst és pedig a következő arányban:

Kereskedelmi minisztérium	18
Érdmívelési	9

Vallás és közoktatás	4
Pénzügy	11
Igazságügy	6
Belsőügy	8
Miniszterelnökség	2
Honvédelmi minisztérium	3
Ezenkívül találtatott különböző bankokban	5
A dunai uszodában	1
A nemzeti kaszinóban	1
A törvényszéken	2
A zálogház előtt	1

Az leginkább természetes, hogy nyilvános könyvtárakban, műkiállításokon és hasonló helyeken abszolút nem kerestek képviselőket.

KÜLFÖLD.

Az osztrák képviselőház. A költségvetési folytatásos vita folyamán Pacher képviselő konstataálja, hogy a német radikálisok a Wahrmond-ügyben mindenkor a szabadelvű álláspontra helyezkedtek. A németek sohasem ismerték el a Stremayer-féle nyelvrendeleteket. Csehországban csak oly nyelvtörvény teremthet rendet, amely a fennálló törvényekkel kapcsolatos, csak oly nyelvtörvény teremthet rendet, amely a nemzeti állomány tekintetében ragaszkodik a fennálló törvényekhez és a tényleges szükségletet nem téveszti szem elől. A szónok elvárja, hogy valamennyi német képviselő támogatni fogja őket a csehországi németiség jogaiért való küzdelemben.

A költségvetés folytatásos tárgyalása során Weisenhofer foglalkozik a Wahrmond-ügygel, kijelentvén, hogy az a hang, amelyet bizonyos dolgokról Wahrmond a röpiratában használt, alkalmas arra, hogy ezek és ezek érzelmeit megsértse. Kénytelen azonban a terrorisztikus klerikális hajsza ellen fordulni, amely ezt az alkalmat az egyetemek autonómiája elleni támadásokra használja föl. Biztosítékokat kell nyújtani a diákságnak a tekintetben, hogy az egyetemek autonómiája érintetlen marad. Ha így cselekszenek, az ifjuság meg fog nyugodni és a sztrájk véget ér. Ami pártjának a keresztényszociálistákhoz való viszonyát illeti, megállapítja, hogy pártját a keresztényszociálistáktól a klerikalizmus választja el. A keresztényszociálisták és a német nemzeti párt közt politikai szakadék tátong. Dr. Gross Adolf határozottan szembeszáll Schmied határozati javaslatával.

Auersperg herceg kijelenti, hogy a ház munkaképességére szangvinista felfogás bizalmatlanságot kelt a többségi pártok irányában. Amikor egy ilyen fontos kérdésről esik szó, nem szabad a ház munkaképességében kételkednie. A Wahrmond-ügyet a parlament életkérdésévé, azonkívül személyi kérdéssé tették. Mint kutató, Wahrmond sokkal jelentéktelenebb, semhogy a miniszter, a kutatás szabadságának védője arra törekedett volna, hogy ezt kijátszsa. A tudomány és kutatás szabadsága nem forog veszélyben, de a Wahrmond-ügyet valami képp rendezni kell. Pártja a keresztényszociálistákkal nem akar viszályba keveredni. Szövetségről nincs szó, de egymás mellett lesznek, ha azt jónak látják.

Oroszország és Németország titkos szerződése. A „Daily News” tegnapi számában a következő, állítólag jól értesült forrásból eredő szenzációs pétervári jelentést közöl: Híre jár, hogy Oroszország és Németország a múlt évben titkos szerződést kötöttek. Ez a szerződés a német császár és a cázár svine-mündei találkozásánál jött létre 1907. augusztus havában. Ebben Oroszország arra kötelezte magát, hogy új keletengeri flottát építtet. Abban az esetben, ha a német északi tengeri flotta foglalkoztatva volna, Oroszország biztosítja a keletengeri német flotta integritását. Ezzel szemben Németország kötelezte magát, hogy az Aland-szigetek megerősítését nem fogja ellenezni. Ez a szerződés egy részét alkotja Németország abbeli kísérleteinek, hogy megakadályozza Oroszország és Anglia közeledését. Azon tárgyalások alatt, amelyek a keletengeri egyezséget eredményezték, Németország Anglia ellen és Oroszország és Anglia közeledése ellen intrigált.

Anglia és Oroszország. Az alsóházban Grey államtitkár így fejezte be beszédét: A főkérdés, amelylyel a Háznak foglalkoznia kellene, az, vajjon az orosz kormányzati rendszer javult vagy rosszabbodott-e. Az e kérdésről hozánk érkezett jelentések teljes ismerete alapján mondhatom, hogy az utóbbi két évben határozottan javult. Az a kísérlet, hogy Oroszországra O'Grady javaslata értelmében nyomást gyakoroljunk, a kívánt hatással ellenkezőt idézte elő. Oroszországban nagy népfajt látok, amelynek jelentékeny ereje még nincs kifejlődve, jelleme még alakulóban van és amelyben új eszmék, új tetterők kezdenek nyilatkozni. E népfajnak nagy jövője van és nagy szerepet fog játszani a világtörténelemben. Kölcsönös viszonyunktól függhet a világbéke és kell, hogy függjön. Oroszország és Nagy-britannia boldogulása. A kormány magatartása Oroszországgal szemben becsületes és hasznos. Nem hiszem, hogy a világnak bármely országa kevésbé liberális, kevésbé haladó szellemű és kisebb erejű volna azáltal, ha velünk jó viszonyt tart fenn. (Élénk helyeslés.)

A vita további folyamán Balfour támogatta a kormány álláspontját. Keir Hardie kijelentette, hogyha a király hivatalos látogatást tesz az orosz cárnál, ez annyit jelent, mint megbocsátani azokat a kegyetlenségeket, amelyekért az orosz cázár kormánya és ő maga személyesen felelős. E kijelentésért szólót az elnök rendreutasítja, mert e kifejezés sértő egy barátságos hatalomra. Hardie vonakodott visszavonni kijelentését, készen nyilatkozott azonban visszavonni a kegyetlenség szót, amennyiben az az orosz cázár és az orosz kormányra vonatkozik. További élénk vita után, mint jelentve volt, O'Brady ajánlatát elvetették. A kisebbség a munkáspárt tagjaiból, néhány ir naczionalistából és több radikálisból állott.

A Russzija a revali találkozáshoz a következőket írja:

Uj szövetségek létrejöttét már azért is lehetetlennek tartjuk, miután az európai hatalmak jelenlegi kölcsönös viszonylatai egészen határozott jellegűek. Minden a hatalmak új kombinációjára irányuló kísérlet azonban a harc és a rejtett ellenséges szándékok magvát hordaná méhében és élesen ellentétes állana a legutóbbi évek békeszerető szellemével, amely a megkötött számos speciális megállapodásban hatalmasan érvényesül. Oroszország külön megállapodásai közül egyikét az első helyeknek az Angliával való egyezmény foglalja el, amelynek köszönhető, hogy sok évi kölcsönös bizalmatlanság után a két állam bizonyos központi ázsiai érdekeit érintő kérdésekben megtalálták a békés együttműködés útját. Mindkét nép javára. Edvárd király látogatása természetesen emeli a megkötött egyezmény jelentőségét és megszilárdítja ama tárgyalások barátságos jellegét, amelyek Anglia és Oroszország között folyamatban vannak a macedóniai reformra vonatkozó angol javaslat tárgyában.

Emlékezzünk vissza Grey államtitkárnak az angol alsóházban tett azon kijelentésére, hogy Anglia és Oroszországnak viszonyát az egyezmény szelleme juttatja kifejezésre és hogy új egyezmények vagy szerződések terve nem képezi tanácskozással tárgyalást. Amidőn örömmel üdvözöljük Edvárd király látogatását, újabb zálogot látjuk abban az általános szilárd békének, amelyet Oroszország támogatni igyekszik. Bár Oroszország nagybecsüli a hatalmakhoz, különösen közeli szomszédjához, Németországhoz való baráti viszonyát, mégis, mint jelenleg észleltük, visszautasít minden újabb szerződést. A közvélemény egy része új politikai szövetségek kötésére kívánja bírni a kormányt, ezzel szemben mi állást foglalunk. Egyes lapok ennek kapcsán támadják Németországot, amelyet a nemzetközi politika kérdéseiben álnoksággal és cselszövésével vádolnak, bár erre nézve bizonyítékuk nincs. A közvélemény ily magatartása szomorú következményekkel járhatna, amennyiben a népek elkeseredését idézik elő, melynek következményeit nem lehet belátni. Ne az ily jövő előhírnökének tekintsük a koronás uralkodó látogatását. Oroszországnak mindenekelőtt békére, a nemzetközi politikában elfoglalt állásának biztosítására van szüksége, hogy idehaza alkotó munkát végezheszen. Az ezen látogatás által igazolt

orosz-angol közeledés nem sérti szomszédunkhoz való ősrégi jó viszonyunkat. E rendíthetetlen igazság tudatában és meggyőződve arról, hogy nézetünket a várt vendég is osztja, minden gyanútól és aggodalomtól menten, üdvözöljük vendégünket.

A duma ülése. A duma ma a Rurik pánczélos csirkalónak építése körül felmerült visszaélések ügyében beadott interpellációt tárgyalta. A hajót a Wickers angol cég építette. A bizottsági határozat felolvasása után több képviselő igen hevesen támadta a tengerészeti kormányt. Krupensky képviselő azt javasolja, hogy a volt tengerészeti kormányt helyezték vád alá. A vita végén a ház a jobboldal és a centrum által javasolt határozati javaslatot fogadott el, mely szerint nincs megelégedve a tengerészeti miniszter segédjének felvilágosításaival, de abban a reményben, hogy az ügyben szigorú vizsgálat indul és a törvénytelenégeket elkövetett kormánytagok vád alá helyeztetnek, áttér a napirendre.

Szöki a sah. Teheránból táviratozzák: A sah a legnagyobb titokban, szinte szökve, tegnap reggel elhagyta a fővárost. Vele ment Achmed Mizza szultán trónörökös és Badur Eng emir, az orosz származású tanácsadó is. Senki sem tudja a palotában, hogy hol rejtőzik a sah. Állítólag külföldre utazott, miután nem sikerült Perzsiában orosz protektorátust létesíteni.

Nagy zavargásokra van kilátás. A bazárokat bezárták. Taebris környékén és Urmiában nagy a veszedelem. A kurdok csapatostul vonulnak a falvakba, rabolnak, gyilkolnak és gyújtogatnak. Urmiából a lakosság rémülten menekül. Ötven asszony és leány a kínzások miatt vízbe ölte magát. A környékbeli falvak égnek. Taebristől hasztalan várnak katonai segítséget, mert a helyőrség megszűnt.

A „Neue Freie Presse” beavatott helyről úgy értesül, hogy Perzsiában a nagy pénzhiány miatt lett válságos a helyzet. Ehhez járult az orosz-perzsa határkonfliktus és rövid időn belül három kormányváltás, aminek szintén az inséges pénzviszonyok az okai.

Teheránból táviratozzák, hogy a sah most Baagsha-ban van. Ez a volt sahnak kedvencz nyaralóhelye. A sah orosz kozákokkal őrizteti magát.

A „Lokalanzeiger”-nek jelentik Teheránból: Mikor kitűdött, hogy a sah orosz tanácsadók befolyására Perzsiát örökre el akarja hagyni és Európába készülni, a parlament irásban fordult a sahhoz és kijelentette, hogy amennyiben eltávozik Perzsiából, a nép azonnal új uralkodót fog kikiáltani. A sah azt felelte, hogy csak néhány napra akar távozni, mert szeretné a palota falain kívül kipihenni magát, de rövid idő múlva visszatér és a parlamenttel vállvetve fog dolgozni.

A sah most Baagshában tartózkodik; a főváros közelében, ahol tábort ütött. Vele van a trónörökös és az egész hárem is. Egy kozákbrigád őrizi az uralkodót és senkit sem bocsát a sah közelébe. Teheránban nyugalom van, a nép közömbös. A kormány nem képes az európai hivatalnokokat fizetni, az állami pénztárak üresek s így a kormány chekkeit ad az Imperial bankra, amely azonban éppen nem pontosan fizet. A hadügyminiszter nagyobb csapatot akart küldeni gépjárművel osztályllyal Aserbajcsanba, de pénzszűke miatt nem lehetett. A perzsa katonaság teljesen megbízhatatlan és hasznavehetetlen, mert egy év óta a csapatok egyáltalán nem végeznek katonai gyakorlatokat. Az európaiakat nem fenyegeti veszedelem.

Az új kormány még nem alakult meg és az eddigi miniszterek viszik egyelőre a kormányügyeket. A nagy bizonytalanság következtében nagy az izgatottság a városban, az üzletek zárva vannak, a miniszterek, a törvényhozás elnöke és a Kadsar-csapatok parancsnoka ismételtén tárgyalta. A sah ellen állítólag tervezett merényletről szóló hírek arra bírták az uralkodót, hogy egy a városban kívül fekvő palotájába vonuljon vissza csekély számú kísérettel.

Porosz választások. Délben 12 órakor megválasztottaknak tekinthető 129 konzervatív, 57 szabadelvű konzervatív, 59 nemzeti liberális, 20 tagja a szabadelvű néppártnak, 7 tagja a szabad egyesülésnek, 97 tagja a centrumnak, 15 lengyel, 6 szociáldemokrata és 6 partronkivüli, 21 esetben pótválasztás szükséges. Hátra van még 17 választókerületben 19 képviselő választása.

Szamoszról. A Szamoszról érkezett tegnapi közeli jelentések közlik, hogy a nyugalom tartósnak ígérkezik. A flotta és a szárazföldi csapatok a vét-

kések üldözésével vannak elfoglalva. A görögországi lapokat kitiltották Szamoszból és az ottani idegen postahivatalokat felkérték, hogy azokat ne továbbítsák. Azok az újsághírek, amelyek szerint egy orosz hadihajó Szamoszban csapatokat szállított volna partra, valamint hogy Kopassis herceget a lakosság megfosztotta volna a fejedelemségtől, minden alapot nélkülöznek. Valószínű azonban, hogy Kopassis helyett, aki a történetek után nehezen tarthatja majd magát, ha Reuf pasa elhagyta a szigetet, más lesz a fejedelem. Azt hiszik, hogy Konstantin pása, Reuf pasa helyettese, akivel együtt érkezett ide, lesz Kopassis utódja. A törökök tegnap óta nem ismerik el a szamoszi görög konzult, akiről azt állítják, hogy kompromittálva van a történet eseményekben.

Japánok és koreaiak harcra. Az utóbbi napokban japán csapatok és koreai inzurgenek között több ütközet volt, amelyben 372 inzurgens elesett és 55 fogságba került. A japánok vesztesége ismeretlen.

Marokkóból. Muley Hafid delegátusai levelet irtak a francia külügyminiszternek, amelyben közlik vele, hogy Hafid nemsokára győztesen bevonul Fezbe, miután uralma azáltal, hogy bagdadi meghallája vereséget szenvedett, biztosítva van. A delegátusok megújították kérésüket a francia kormányhoz, hogy velük barátságos tárgyalásokba lépjen és ismételték azon ígéretüket, hogy a hatalmakkal kötött összes szerződés be fognak tartani.

A „Kölnische Zeitung” tudósítója jelenti Tangerből: Muley Hafid tudatta híveivel Mekinezből, hogy szombaton és vasárnap meglátogatta a szent sírokat és kedden indult Fezbe, ahová holnap fog bevonulni. Az ellenszultán felszólítást intézett a hatalmakhoz, hogy küldjék vissza konzuláikat Fezbe s állítsák helyre a régi kereskedelmi összeköttetést.

Az ausztriai diáksztrájk.

— Saját tudósítónktól. —

Bécs, június 5.

Bécs összes főiskoláin szünetelnek az előadások, mert az innsbrucki diákokkal szolidaritást vállaló bécsi egyetemi hallgatók zavargásának másként nem lehet gátat emelni.

A diákság vezetői tegnap este a mozgalom irányítására permanens végrehajtó-bizottságot létesítettek, amelynek a hatásköre egyelőre csak a bécsi főiskolákra terjed ki. Nap-nap után határozatilag fogják irányítani a sztrájk sorsát. Az első megállapodás az, hogy holnap a tudományos- és műegyetem előtt nagyarányú tüntetést rendeznek.

Szombat este nyolcz órára a diákság bizalmi férfainak testületét gyűlésre hívták. Az előadó egy tudományegyetemi tanársegéd lesz.

Az evangélikus teológia hallgatói egyhangulag mondták ki a sztrájkot.

A prágai események legfontosabbja a cseh és német diákok szövetezése. Az ottani egyetem jogi fakultásán megtörtént az az eset, hogy Niederle tanár súlyos megjegyzésekkel kelt ki a német hallgatók viselkedése ellen és ez az esemény végleg eldöntötte a cseh-német diákok szövetségének megalakulását. Határtalan az ifjúság elkeseredése a professzor miatt. Tegnap esti tanácskozásukon az egyik szónok ezt mondotta:

— Ilyen körülmények között nem lehet csodálni, ha egy csapat paraszt beront az egyetemre és kiveri onnan a gyalázkodó tanárokat.

A rektor az értekezlet miatt hirdetés útján figyelmeztette a hallgatókat, hogy legyenek több tisztelettel az egyetem iránt.

Barátságosabb hangulat uralkodik Brünnben. A főiskolai ifjúság csatlakozott ugyan a sztrájkmozgalomhoz, de igyekszik békésen viselkedni. Bizik a tanári karnak állandóan tapasztalt szeretetében és reméli, hogy a harc komolyabb következtések nélkül fejeződik be.

Market közoktatásiügyi miniszter ma délelben magához hívatta az egyetem tanári karát, hogy az egyetemi hallgatók sztrájkjának megszüntetéséről tanácskozzék vele. Az egyetem rektora ma intézkedéseket tett, hogy a liberális diákok ne zavarhassák meg a szigorlatokat és a promóciókat. Ma délelben az

egyetemi könyvtárt is bezárták. Ma a kiviteli kereskedelmi akadémián is fölfüggesztették az előadásokat, egyelőre e hónap 12-ig terjedő érvénnyel.

Éjjel jelentik: Az egyetemi diákmozgalom fenekestől felkavarta a politikai helyzetet és parlamenti körökben nagy az izgatottság. A német szabadelvűpártok pünkösöd után nagygyűlést fognak tartani, hogy megvitassák a Wahrung-ügy fejleményeit. Ez a gyűlés azért is felette fontos, mert attól függ a német pártok kilenczes bizottságának további fennállása, mivel most a kilenczes bizottság voltaképpen csak héttagú. A német pártok vezetői ma délelőtti konferenciát tartottak és este újból összeülnek tanácskozássra. A német képviselők egy része ahhoz az állásponthoz ragaszkodik, hogy a német pártoknak a főiskolai sztrájkmozgalom ügyében egyöntetű eljárást kell követniök. A német szabadelvű diák-egyesületek küldöttsége ma behatóan tájékoztatta a hangulatról a német képviselőket.

Grácban egy katolikus főiskolai bizottság alakult, amelynek vezetősége ma a rektornál járt, hogy bemutakozzék. A rektor hirdetést tett közre hogy ma kezdődnek a pünkösdi szünidők.

A Dreyfus elleni merénylet.

— Gregori támadása. —

Budapest, június 5.

A merénylet, amelyet Zola hamvainak elhelyezése után követtek el Dreyfus őrnagy ellen, még mindig óriási izgalomban tartja a francia közvéleményt. A liberálisok erősen elítélik a nacionálisták eljárását, akik egyenesen fölbérelték Gregorit, hogy az ünnepélyt valami módon megromtassák.

Amikor a két lövés eldőrdült, nagy pánik keletkezett, anélkül, hogy az emberek tudták volna, hogy mi történt.

Gregori, aki Gregore néven évek óta irt a Gaulois és a France Militaire lapokba és a katonai szakírók egyesületének elnöke volt, a Pantheonban az újságírói karzaton tartózkodott. Amidőn Dreyfus családjával és Zolánéval el akarta hagyni a Pantheon. Gregori utána sietett és Dreyfusra sütötte revolverét. Az őrnagy megfordult és ösztönszerűleg kinyújtotta jobb karját. Csak ennek a körülménynek köszönheti, hogy nem szenvedett súlyos sebesülést, mert Gregori közvetlen közelből másodszor is rálőtt Dreyfusra. A golyó mélyen benyomult Dreyfus alkariába. Mathieu Dreyfus, az őrnagy testvére nyakán fogta meg Gregorit, aki ezt mondta:

— A revolver nem volt töltve, csak tüntetni akartam.

Mathieu ekkor elengedte Gregori karját és védte őt az elkeseredett tömeg ellen. Közben azonban észrevette, hogy fivére vérzik, rárivallt a merénylőre:

— Nyomorult, önnék még csak annyi bátorsága sincsen, hogy infámiáját bevallja!

Dreyfus fia a következőképpen adja elő a merénylet lefolyását: Atyámtól néhány lépéssnyire állottam. Amikor a lövést hallottam, néhány padon keresztül ugorva, atyámhoz siettem s így szóltam hozzá:

— Mi történt, atyám?

— Egy, vagy két golyó furódott a karomba, felelte atyám a legnagyobb nyugodtsággal, nyugtasd meg magadat, nem történt semmi.

— Atyja nagyon izgatott volt? — kérdezte a jelenlevők egyike.

— Uraim, — felelte a fiatal Dreyfus, — atyám vértanúsága idejében megtanulta a nyugodtságot és a lemondást. Atyám egészen más dolgokat tapasztalt s az éféle merénylet nem hozhatja ki sodrából.

A vizsgálóbíró a merénylet több szemtanúját hallgatta ki, közöttük Mathieu Dreyfust, valamint Moquin rendőrt, akik ama véleményüknek adtak kifejezést, hogy Dreyfus a második golyó sebesítette meg. Dreyfus őrnagy kabátujjának felső részében egy golyó nyomait találták. Az orvosok az őrnagy vállán súlyos sebesülést konstataáltak, amelyet bizonyára az első golyó okozott. A golyót később megtalálták a ravatal körül elhelyezett virágtömegben.

A merénylőt már kihallgatták a rendőrségen. Louis Gregori büszkén és fenhéjazóan mondta:

— Amit tettem, meg kellett tennem. Következményeit viselni fogom!

A merénylet egyik szemtanúja, Maitre Demange a következőket mondja:

— Dreyfus őrnagy most halott volna, ha az első lövés eldőrdülésekor jobb karját a melléig föl nem emelte volna.

Dreyfus őrnagy ma ágyban fogadta Fallières elnök megbízottját és három minisztert, akik állapota felől jöttek tudakozódni.

A megsebesült őrnagy így szólt a köztársasági elnök titkárához:

— Engem már semmi sem lep meg a világon!

A golyót ma fogják eltávolítani az orvosok. A vizsgálat konstataulta, hogy csontot nem zuzott össze a golyó. Dreyfus jól érzi magát, sebláza nincs.

Gregori hatvanhat éves. Ismerőssel higgadt, csöndes embernek mondják. Az utóbbi időben a legnagyobb anyagi zavarokkal küzdött, sőt vizsgálat folyik ellene sikkasztás miatt. 1901-ben a büntető rendőrbíróság vizsgálatot indított ellene részvénytulajdonosok miatt, de akkor felmentették bizonyítékok hiányában. Valószínű, hogy Gregori ezzel a Pantheonbeli merénylettel politikai dicsőségre akart szert tenni, hogy aztán pártfelei, a nacionálisták tisztára mossák egyéb közönséges büncselekményeitől.

Ujabbban jelentik: Az Aurore értesülése szerint Picquart hadügyminiszter a legközelebbi minisztertanácson ajánlani fogja Dreyfus őrnagynak a becsületrend tisztjévé való kinevezését és indítványozni fogja, hogy a kinevezési oklevelet a köztársaság elnöke írja alá.

Kiderült, hogy Gregori szerdán este a Pantheonban volt, mikor a halottas kocsit odaérkezett Zola koporsójával. Ez a körülmény, valamint az is, hogy a merénylő hugainak elbeszélése szerint Gregori éjjeli szekrényében föltöltött revolvert tartott egy idő óta, azt bizonyítja, hogy készült a merényletre.

Jellemző a hangulatra Maurras Károly nacionalista vezérnek, a nacionalista Action Française igazgatójának elbeszélése:

— Szerdán este hét órakor megjelent nálam egy hazafi, amikor látogatóim voltak, egy tiszt és Leon Daudet — mondotta Maurras. — Kijelentette előttünk az illető, hogy el van tőkelve Dreyfus meggyilkolására. Mind a hárman visszautasítottuk ezt az ajánlatot, mert mi eddig is azt követeltük, ezentul is követelni fogjuk, hogy Dreyfus nem békés polgár és hazafi revolvergolyójától, hanem a kivégzésre rendelt katonai szakasz tizenkét golyójától balion meg. Ha Gregori jött volna ugyanezzel az ajánlattal, ugyanilyen választ kapott volna tőlünk.

Maurras ezzel az elbeszéléssel nyilván az erkölcsi felelősséget akarja elhárítani a nacionálistákról és az Action Française-ről, amelyben véresszájú támadások jelentek meg annak idején Zola ellen.

Gregori nővérei mondják, hogy atyjuk olasz származású nacionalista volt és bátyjuk eddig tizenöt párbajt vívott.

— Fivérem a hadsereg iránt való határtalan szeretetétől eltelve követte el ezt a tettet — mondta az egyik leány.

Gregori a rendőrségen azt követelte, hogy tartanak lakásán házkutatást s meg fogják győződni arról, hogy ő a hadügyminiszteriumnak több ízben fontos szolgálatokat tett, bizonyos németországi katonai tapasztalatokról tájékoztatta a hadügyi kormányt s ezért több francia tábornoktól köszönő levelet kapott, a melyeket meg fognak találni lakásán. Évekkel ezelőtt Gregorit a törvényszék értékpapír-csalás miatt vád alá helyezték, de felmentették bizonyítékok hiányában.

Azóta ujabb terhelő bizonyíték merült föl ellene, s így az eljárást ismét folyamatban van.

A merénylő Gregori Lajos Olaszországból származott Párisba és ott nemrég naturalizáltatta magát mindig anyagi bajokkal küzdött és gyanus kalandorokkal, uzsorásokkal állott összeköttetésben. Készséges eszköze volt a royalista pártnak, amely nagy agitációt indított a kormány ellen az egyházpolitika miatt. Ezt az alkalmat akarta felhasználni Gregori, hogy gyanus üzelmeit elfeledtesse. Napok óta a bou-

lewardokon röpiratokat osztogatnak, nagy plakátokat ragasztottak ki a nacionalisták és felszóllították a királypárti közönséget, hogy adakozzék royalista lapok alapítása céljából. A leghevesebben a L'Action Francaise izgatott és agitált, amelynek élén Leon Daudet, Alfonz Daudet néhány nap előtt cikket irt s bujtogatott, hogy izenkét golyóval kell megölni az áruló Dreyfust.

Az egész francia sajtó elítéli a Dreyfus őrnagy ellen intézett merényletet. A nacionalista újságok menteni igyekeznek Gregori tettét. A Gaulois, amelynek Gregori régóta munkatársa, ezt írja: „Az ügy nem egy neme a polgárháborúnak, amelyet a rennesi revízió előidézői okoztak. Igyekeztünk mindezt elfelejteni. Clemenceau kényszerítette a hadsereget, hogy résztvegyen a Zolaünnepen. Ezért ő felelős a Dreyfus ellen intézett lövésekért.”

A Libre Parole írja: „Jellemző, hogy az, aki szabadságát tette kockára, hogy Franciaország nevében tiltakozzék Zola megdicsőítése és Dreyfus felmentése ellen, polgárember, egy tanító.”

A radikális Rappel így ír: „Gregori revolvermerénylete mélyebb sebet ejtett a nacionalista párton, mint Dreyfus. Meg fogjuk látni, vajon a politikai gyilkosságnak van-e sok híve Franciaországban.”

A radikális Siécle írja: „A két revolverlövés fel fogja ébreszteni a republikánus Franciaországot, amely már tulságosan biztonságban hitte magát. Kiténik, hogy ellenesei mindenre készek, csak hogy a trónt és az oltárt ismét felállítsák.”

A párbajellenes kongresszus.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 5.

Ma délelőtt folytatták a régi főrendiház üléstermében a nemzetközi párbajellenes kongresszus tanácskozásait. A mai, második napon megvitatták a tárgysorozat egyes pontjait, de mindössze csak a harmadik pontig jutottak el. Erre vonatkozólag már nem is hozhattak határozatot, mert az idő ekkorra annyira előhaladt, hogy az elnök az ülést kénytelen volt elnapolni.

Mai tudósításunk itt következik:

A kongresszust kevéssel tíz óra után nyitotta meg Dessewffy Arisztid elnök. Bejelentette, hogy a hódoló üdvözlésekre köszönő távirat érkezett Ferencz József királytól, Viktor Emánuel olasz királytól. A király francia nyelvű telegrammja így hangzik:

„Ő császári és királyi apostoli felsége köszönetét nyilvánítja a Budapesten összeült első nemzetközi párbajellenes kongresszusnak hódoló üdvözlésért. Lovag Schiessi s. k. Ő cs. és kir. apostoli felsége kabinetirodájának főnöke.

Üdvözlő táviratokat küldtek még gróf Csáky Albin és neje, Berzeviczy Albert, Revella marquis olasz tábornagy, a nagyváradi liga, Löwenstein herceg stb. A táviratokat az elnök egyenként felolvastatta.

Ezután az egyes párbajellenes szövetségek kiküldöttjei terjesztették elő jelentésüket országaik párbajellenes mozgalmáról. A jelentések nyilvánvaló bizonyítéka annak az örvendetes ténynek, hogy nemesek a mozgalom hívei szaporodnak napról napra, hanem a párbajok száma is észrevehetően csökken.

Következett a napirend második pontja: Nemzetközi központ létesítése és ezzel kapcsolatosan nemzetközi iroda szervezése. Gergely Ede előadó széles körvonalakban megjelölte a központ szervezésének módozatait s végül határozati javaslatot ajánlott elfogadásra, mely szerint a kongresszus kimondja, hogy egy nemzetközi központ és ezzel kapcsolatban egy nemzetközi párbajellenes bureau létesítését a párbajellenes mozgalom érdekében szükségesnek tart s egyelőre Budapestet jelöli ki a nemzetközi iroda helyéül addig, míg egy alkalmasabb hely található. A kongresszus megbizta elnököt, hogy a fentebb előadottak után a nemzetközi iroda szervezését keresztülvigye.

A kongresszus a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta.

A napirend harmadik pontjának tárgyalása előtt dr. Süß, a bécsi jogakadémiai párbajellenes liga kiküldöttje, indítványozta, hogy állapítsanak meg egy nemzetközi jelvényt s ennek viselését tegyék kötelezővé a ligák tagjainak. Crispolti alelnök, aki időközben az elnöki széket elfoglalta, a jelvény kötelező viselése ellen foglalt állást, mire dr. Süß odamódosította indítványát, hogy a jelvény létesítése határozatassék el csupán.

A kongresszus a módosított indítványt vita nélkül elfogadta.

Crispolti alelnök felemlítette, hogy rendkívül iudvös volna, ha a ligák egy nemzetközi párbajellenes lapot alapítanának s egyúttal nemzetközi távirati ügynökséget is szerveznének.

A felmerült eszme sorsa felől, bár láthatóan helyeslésre talált, ezúttal még nem döntöttek a kongresszuson.

Következett a napirend harmadik pontja: A propaganda eszközei czimen. Laguna előadó érdekesen fejtegette, hogy a Ligák propaganda-czéljaiknál legfeljebb a sajtó, az arisztokrácia és a hölgyek támogatására számíthatnak. Határozati javaslatának lényege az, hogy a sajtó felkérendő, hogy ne közölje ezental a párbajozók neveit, az arisztokrácia korlátozza minél jobban a párbajok számát, mert a legtöbb ember azért párbajozik, hogy arisztokratának lássék s a hölgyek hassanak oda, hogy kiseddel körükben esökkenjen a párbajok száma.

Ehhez a ponthoz elsőnek Neumann Arminné szólalt fel, aki a nőknek párbajellenes mozgalmakban való szerepéről beszélt.

Nagy lelkesedést keltett Buttino hírneves olasz orvosnak az a kijelentése, hogy az olasz állam orvos-szövetségei minden olyan orvos tagjukat kizárják, akik párviadaloknál orvosokként szerepelnek.

Tüzes csóvaként hatott ezután Dinger Hugó jénai egyetemi tanárnak felszólalása, aki annak a kérdésnek eldöntését kérte, hogy a párbaj megtagadása kötelező-e a ligák tagjaira. A német kiküldöttek sorra felpattantak és szenvedélyes hangon fejtegették, hogy Németországban ezt a kérdést igenlően keresztülvinni nem lehet s abban az esetben, ha kötelezővé tenné a kongresszus a párbaj megtagadását, a német szervezetek kénytelenek volnának megszüntetni működésüket. Dr. Hoffmannsthal, az osztrák liga alelnöke, azon az állásponton volt, hogy mindenkit, aki párbajozik, ki kell zárni a tagok sorából. A vita már-már bomlasztóan éles mederbe terelődött, amikor Crispolti alelnök azt a közvetítő indítványt tette, hogy senki sem tartozik ugyan becsületszóval garantálni a kihívás visszautasítását, de lemondani köteles tagságáról, ha párbajozik.

A két határozati javaslat megszövegezésére az elnök ekkor szünetet adott. Szünet után ujra Dessewffy Arisztid elnökölt, aki a kérdés felett ismét kitört szenvedélyes hangú vitát csak azzal az indítványával tudta lecsillapítani, hogy maradjon ez a doig nyílt kérdés.

Miután a kongresszus elfogadta Laguna határozati javaslatát, áttértek a napirend negyedik pontjára. „Az ifjuság nevelése a párbajellenes eszmékre: nemzetközi pályázat egy erre vonatkozó kézikönyvre” czimvel Balogh Jenő egyetemi tanár tartott értékes előadást. Előbb megállapította azokat az okokat, amelyek az ifjuság párbajmániáját előidézik, aztán indítványozta, hogy ebben a kérdésben ma még ne döntsön a kongresszus, hanem hirdessen pályázatot egy olyan munkára, amely ezt a kérdést tárgyalja. A pályamunka német, francia, olasz, vagy angol nyelven a Liga központi bizottságához ez év végéig volna benyújtandó, amely a legjobb művet ezer koronával jutalmazná s minden európai nyelven elterjesztené. Véglegesen pedig a második kongresszus döntene ebben a kérdésben.

Reichenhallerné Pető Irén indítványozta, hogy küzdje ki a kongresszus azt, hogy az összes iskolákban egy napon propagandát csinálhassanak a tanulók között a Ligák tagjai, dr. Süß és Hári Regni rheimsi ügyvéd felszólalása után az elnök, miután az idő előrehaladt, a tanácskozás folytatását a holnap délelőtt kilenc órákor kezdődő ülésre halasztotta.

A nemzetközi párbajellenes kongresszus tagjai

délután öt órákor a Dunagőzhajózási Társaság „Sophia” nevű gőzösén sétahajózást tettek a Dunán. A hajó a külföldi államok lobogóival volt disztve s öt órákor indult el a Petőfi-térről, ahol a rendezőbizottság élén Dessewffy Arisztid, a kongresszus elnöke és Gergely Imre főtitkár fogadták Bourbon herceget és kíséretét. A sétahajózáson a hercegi párral részt vettek a kongresszus összes tagjai, valamint számosan társadalmunk kitünőségei közül. A hajón izletes buffet-et állítottak fel és frissítőkkel szolgáltak a fedélzeten. Amikor a hajó megindult, a postások zenekara a Rákóczi-indulóra zendített rá, majd a külföldi államok himnuszait adta elő, közben az egyetemi énekkar magyar dalokat énekelt. Először a budafoki határig ment a hajó, majd onnan visszafordulva az újpesti kikötőig hajózáztak a vendégek, elragadtatással szemlélve a hajóról elébük táruló gyönyörű látványt. Már jóval elmúlt hét óra, amikor a Margitszigeten kikötött a gőzös. A Margitsziget első vendéglőjében este nyolcz órákor a vendégek tiszteletére a székesfőváros fényes bankettet rendezett, amelyen diszes közönség vett részt. Az asztalfőn Fülepp Kálmán főpolgármester, jobbján Bourbon hercegné ült, aki mellett Bárczy István polgármester foglalt helyet. A főpolgármestertől balra Bourbon herceg, mellette pedig Suttner Kinsky bárónő ült. Az igazságügyminisztérium részéről Töry Gusztáv államtitkár vett részt, aki Dessewffy Arisztid, a kongresszus elnöke mellett foglalt helyet az asztalnál. Ott volt továbbá a párbajellenes kongresszus egész elnöksége és vezetőemberei, többek közt Balogh Jenő egyetemi tanár, a kongresszus egyik alelnöke, Toldy fővárosi főlevéltáros és még sokan a fővárosi társaság vezetőemberei közül. A társaság feszelen jókedvvel látott a lakomához, amelyen az első felköszöntőt Fülepp Kálmán főpolgármester tartotta, nagy örömeinek adva kifejezést, hogy Budapest főváros vendégeiül láthatja a kulturálmakok kiküldöttjeit, akik mindannyian egy nemes, emberbaráti, nagy horderejű társadalmi propagandának előharcosai. Az ő egészségükre üríti poharát. Bourbon Alfonz herceg, a kongresszus védnöke tolmácsolta a külföldről egybesereglett vendégeknek hálaát és köszönetét azon végtelen kedves és előzékeny fogadtatásért, amelyben a főváros és a magyar párbajellenes mozgalom vezetősége részéről részvéltek. A főváros közönségére üríti poharát. Még többen mondtak felköszöntőt s a társaság mindvégig vidám hangulatban volt együtt.

TÁVIRATOK.

Az osztrák nyelvviszonyok rendezése.

Bécs, június 5. A kormány törvényjavaslata a nyelvviszonyok rendezéséről már elkészült és valamennyi miniszter hozzájárult, a német és cseli nemzetiségi minisztereket sem véve ki. A törvényjavaslat már legközelebb a parlament elé kerül.

Görög bandák garázdálkodása.

Berlin, június 5. A porta erősen tiltakozott a görög kormánytól a görög bandák garázdálkodásai ellen s egyben utasította a külföldi követségeket, hogy hívják föl a hatalmak figyelmét a görög bandáknak Macedóniában való üzemleire.

Kiutasított tiszték.

Konstantinápoly, június 5. Portakörökből származó információk szerint oláh részről megígérték, hogy Achmed Lour bej ifju-török tisztet, akinek érkezését az Imperatul Troján román hajón tegnap jelentették, ki fogják utasítani Romániából.

A porosz nőkérdés.

Berlin, június 5. (Saját tudósítónktól.) A közoktatásügyi miniszter elvi okokból nem engedte meg nőknek a porosz egyetemeken magántanárokká való habilitálását.

Döntő-bíróság.

Bern, június 5. A szövetséges tanács döntő-bírósági szerződést kötött az Egyesült Államokkal és a szerződést jóváhagyás végett a törvényhozás elé terjesztette.

Botrány az Operában.

— A verekedő jogtanácsos. —

Budapest, június 5.

A Magyar Királyi Operaház ma meglehetősen botrány színhelye volt, amennyiben az intézet jogtanácsosa, dr. Hets Ödön, egy óriáserejű ember, nekiment Bendiner Nándornak, az ismert zongoraművésznek, torkon ragadta és fojtogatni kezdte. Erre a brutalitásra a veszített pöreiről híres ügyvéd a következők miatt ragadtatta magát.

Bendiner Nándor ma délelőtt megjelent az Operaházban, hogy Mészáros igazgatónál érdeklődjék, miért nem véglegesítik édesapját, aki több mint tíz éve van a zenekarban. A zongoraművész hivatkozott egy miniszteri rendeletre, amely szerint minden tíz évnél régebben működő nem véglegesített tagot véglegesíteni kell. Az öreg Bendiner mégis levelet kapott az Operaház igazgatójától, hogy a jövő évben lejárató szerződését csak a jogviszony megváltoztatása nélkül újítják meg.

Ebben az ügyben járft Bendiner Nándor az Operaházban, ahol legelsőbben is az igazgatót kereste. Mészáros nem lévén a színházban, Erdőgh irodafőnököt látogatta meg, akinél érdeklődött a mellőzés okai iránt. Némi habozás után az irodafőnök bevallotta, hogy az igazgatóság azért tekint el a véglegesítéstől, mert egy budapesti napilapban átmadó cikk jelent meg az Opera ellen, melynek szerzőségét Bendinernek tulajdonítják, mert a zongoraművész abban a lapban zenekritikákat szokott írni. Bendiner tiltakozott a fellevés ellen s igazgatóságában éppen nem hízegő módon nyilatkozott az ilyen rendszerről.

Szóváltás közben egyszerre a szobában termett dr. Hets Ödön, az Opera jogtanácsosa és beleavatkozott a dologba, amelyhez legcsekélyebb köze sem volt. Gorombán rátámadt Bendinerre, aki élesen felelt.

— Takarodjék innen — ordította Hets — mert majd megtanítom magát és az egész firkász népséget.

Szó szót követett s az ügyvéd egyszerre csak nekiugrott a czingár zongoraművésznek és lökdödni kezdte, majd torkon ragadta és fojtogatni kezdte. Hogy Bendinernek komolyabb baja nem esett, azt annak köszönhetjük, hogy a zajra operaházi tagok siettek a szobába és szétválasztották a verekedőket.

Hets ököljogtanácsos ur brutális fellépése a legnagyobb mértékben felháborító. Elsősorban azért, mert minden erőszakos támadás a legnagyobb mértékben visszataszító, mert a czingár zongoraművészszel való hősködése nem a leglovagiasabb és mert egy újságírónak ilyen terrorizálása némileg balkáni. Még ha Hetsnek köze lett volna Bendinerhez, ur emberek közt mégis inkább az argumentumok járják, mint az ököl.

Hets ur jogtanácsosa az Operának, ami különben merőben felesleges dolog, mert az állami intézet jogügyeit a jogügyi igazgatóság intézi el, de azért ott jár-kél egész nap irodában, színpadon és öklével terrorizál. Különösen a sajtóra haragszik Hets ur, mert a lapokban egyszer-mászor megjegyzések estek azokról a pörökről, amelyeket Hets ur az egész világ csodálatára elveszített. Ez azonban nem ok, hogy Bendinert megtámadja és inzultálja. Az Opera igazgatója jól tenné, ha megmagyarázná az ügyvéd urnak, hogy az Opera királyi pénzzel szubvenzionált műintézet, amelyhez a nyilvánosságának, tehát a sajtónak sok köze van és Hets ur rossz szolgálatot tesz az igazgatónak, ha olyan dolgokba ártja magát, amelyekhez semmi köze.

Alább Bendiner Nándor nyilatkozatát adjuk, amely így hangzik:

„Botrány az Operaházban” cím alatt több estilap részben téves információk alapján emlékezett meg az én durva és kvalifikáhatatlan támadásról, melylyel Hets Ödön, az Opera jogtanácsosa ma délelőtt az Operában illetett. A dolog rövid tényállása az, hogy midőn a színház egy alkalmazottjával kizárólag egy magánügyben értekeztem, Hets Ödön, ki egy a Polgár című lapban megjelent, reá vonatkozó kritikai megjegyzés folytán bosszút forralt ellenem, orozva és brutálisan megtámadott, bizonyára, hogy erőszakkal vivja ki magának azt az elismerést, melyet hivatalos működésével elérni képtelen. Tartózkodni óhajtván ezen szennyes ügynek pertraktálásáról, megelégszem azon kijelentéssel, hogy az ügyet

ügyvédem útján büntetőbírótság elé viszem és egyúttal az újságírók erkölcsi testületét is fel fogom kérni, hogy a hallatlan orvátadás megtorlásánál, mely engem, mint újságírót ért, legyen segítségemre.
Bendiner Nándor.

Öngyilkosság Szterényi előtt.

— Revolver az audiencián. —

Budapest, június 5.

Mióta Kossuth Ferencz gyengélkedik, a kereskedelemügyi minisztérium ügyeit legnagyobb mértékben Szterényi József államtitkár látja el, aki különben is nemcsak a parlamentben, de a minisztérium adminisztratív irányításában is Kossuthnak igazi helyettese. Ma délután miniszteri audiencia volt hirdetve s így, mivel már régebben nem tartott Kossuth általános kihallgatást, a délelőtti folyamán egész emberáradat rajzott és vonult fel a kereskedelemügyi minisztérium első emeleti helyiségeibe, hogy előjegyeztessek magukat a délutáni audienciára. Dr. Lessner Richárd miniszteri segédtitkár alig győzte a jelentkezőket bevezetni a listába, úgy, hogy Vida László kereskedelmi muzeumi tollnokot kérte fel, segítsen neki a rengeteg munkában.

Ugy tizenegy óra felé megjelent Csukay Sándor műasztalos a minisztérium épületében és kérdezősködött a kapusnál, hogy lesz-e ma audiencia?

A kapus jelentkezés végett az államtitkári hivatalba utasította Csukayt, aki némi habozás után felfelé indult a lépcsőkön.

Kis vártatva Csukaynak a felesége jött kérdezősködni s bizonyos izgatottsággal kérdezte a portástól:

— Nem járt itt az uram, Csukay Sándor?

— Felment jelentkezni az első emeletre, — felelte a portás. Mire az asszony elment és a Lánchid-utcában fel és alá járva, várta az urát.

Kis vártatva lejött Csukay és hóna alul vagy három kilogramm súlyú iratesomót tett le a kapus páholyának a könyöklőjére, ezzel a szavakkal:

— Itt van az én igazságom! Délután úgy is jövök kihallgatásra, legyen szíves addig megőrizni, nem szeretném hazavinni s újra elcipelni. Ugy-e, itt hagyhatom?

— Hagyja csak bátran itt, őriztem én már külön dolgokat is, mint ezek az irások. Délután majd megkapja.

Csukay még egy ideig tétovázva állott a kapu aljában, azután lassu léptekkel megindult kifelé. Kiinn várta a felesége és aggodó arccal kérdezett tőle valamit, hogy mit, azt senki sem tudja. Valószínűleg azt, hogy sikerült-e a jelentkezés.

Az audiencia.

Szokatlan nyüzsgés zaja verte fel ma délután négy óra tájban a kereskedelemügyi minisztérium lépcsőházát és az első emeleten lévő miniszteri fogadó-termeket. Egymásután jönnek a jelentkezők, az obligát fekete ruhában, fehér kesztyűvel a kezükön, messziről érzik a benzín illata, amelyet nem tompít a naftali bűze...

Félénk mozdulatokkal közeleg két világos nyári ruhás hölgy. A postához szeretnének bejutni s a nagy fáradtsággal felsötött fru-fruk alól előtörnek az izzadság-gyöngyök, amiket a drukk vált ki a homlok sima bőréből. Sorjában ülnek az utmester-jelöltek, ki civilben, ki meg az altiszti uniformisban. Tovább szoronganak, akik nyugdíjat kérni jöttek, görnyedt tartásuk elárulja, hogy régen szolgálnak s megérttek a penzióra. Kezbelbeli tisztviselők. Idegen minisztériumok referensei, képviselők, vasutasok, kereskedők, iparosok váltakozva bukkannak fel s mind odafárul a titkár elé, aki udvariasan jelöl ki a számukra helyet a nagy tanácskozó teremben. Leülnek és várnak. A türelmetlenebbek kinéznek az ablakon, vagy csoportokba vedtöve beszélgetnek.

— Jaj Istenem, csak jó kedve lenne a kegyelmes urnak!

— Maga mit kér?

— Én a szülöttem apám részére kérek segélyt. Hát Ön?

— Nekem nagy a bajom. A csuzom miatt

munkaképteien lettem, valami irodai alkalmazást kérek. Talán megteszi a kegyelmes.

Szterényi megérkezik.

Zajtalanul gördül a 311-es a kapu elé, kiszáll belől Szterényi József államtitkár s felmegy a lépcsőkön, be a hivatalába. Keresztül megy a zsufolt termeken, végigjártatja tekintetét a sokadalmon s rezignációval lép be dolgozó-szobájába, ott várja már a rengeteg munka. Lessner titkár fűrgén utána siklik s néhány perczelel a moraj, mindenki lélekzet-visszafojtva várja visszatértét.

Az egyik sarokban izgatottan ül egy középtermetű, zömök férfi, fekete ruhában, kezében kérvényt szorongat és folyton hátrafelé nyulka a zsebe felé. Ez Csukay Sándor, Számolgatja magában, hatvan embernek kell előbb bemenni, míg ő reá kerül a sor... Lesz-e fogantatja a mai audienciának?

Kijön a titkár. Kezdődik az audiencia.

— Először a küldöttségeket fogadja a kegyelmes ur, azután jönnek az egyes jelentkezők! Elsőnek a kisiparosok következnek — mondja a titkár s megkezdődik a kihallgatás.

Csukay Szterényi előtt.

Hatvanszor nyílt és csukódott be már a zöld posztóval bevont szárnyas-ajtó, mikor rákerült a sor Csukay Sándorra.

Körültre tekintett előbb, majd szilárd léptekkel belépett az államtitkár dolgozó-szobájába. Szterényi államtitkár állva fogadta a belépőket s első szava az volt az ujjonnan jöthöz is, mint rendesen:

— Mi a kívánsága?

— Kegyelmes uram, megint panaszszal jövök elibe, hogy már egyszer végire járjunk a dolognak.

S ezzel átnyújtotta Szterényinek a panasz-kérvényt. Az államtitkár átvéve a folyamodványt, betekintett az iratba s így szólt.

— Amint látom, ismét a zálogházi közvetítők ellen akar panaszt emelni. Ugy tudom, a múlt évben letárgyaltuk az ügyet s kihallgatása alkalmával sem tudott elég konkrét anyagot nyújtani a vizsgálatnak, amiért azután be is szüntettük az ügyet.

— Rosszul van informálva kegyelmes uram — szólt Csukay.

— Jól van! Legyen magának igaza barátom — szólt az államtitkár — én a legnagyobb pártatlansággal fogom kezelni az ügyét. Jelentkezzék holnap Téglássy István miniszteri tanácsos urnál, kérvénye már holnap ott lesz. És ráírta a kérvényre kék czeruzával: VI/A.

Csukay előtt elborult a világ. Összeomlott reményeinek minden légvára, egy elcsüggedt ember energiájának utolsó megnyilatkozásával papírlapot dobott a szőnyegre, balkezevel oldalzsebébe nyulva, onnan revolvvert húzott elő s e szavakkal:

— Köszönöm. Isten áldja meg kegyelmes uram! — jobb mellébe lött s nyomban összerogyott.

A dőreje és zuhanásra berohantak Lessner Richárd titkár, Vida László tollnok, Szita Imre és Hodrovics Ferencz ajtónállók, a nyitva maradt ajtón pedig ijedt arccal kukkantottak be az audienciások közül azok, akik közel tudtak férközni. A döbbenet volt az ur a lelkeken. Mindenki merénylőre gondolt s aggodva figyelt a bekövetkezendőkre. Kavarodás támadt a várakozó-teremben, izgatottan tárgyalták az esetet, egymásután sietve jelentek meg a minisztérium különböző osztályaiban dolgozó fő-tisztviselők: Szűry János, Téglássy István, Lers Vilmos, Barthos Andor miniszteri tanácsosok, dr. Hódy Lajos miniszteri titkár, Valkai és Perleberg fogalmazók s szánakozva nézték, amint a két ajtónálló erőlködve viszi kifelé az öngyilkos audienciást. Egyedül Szterényi államtitkár nem vesztette el lélekienlétét s utasítást adott:

— Telefonálni kell a mentőkért, hiának addig is orvost!

Ő maga telefonján kérte Boda Dezső főkapitányt, küldjön át egy tisztviselőt a jegyzőkönyv felvétele végett. Egyben intézkedett hogy a Csukay ügyére vonatkozó iratok kéznél legyenek.

Alulról szaladt föl a kapus, aki szintén figyelmessé lett a zajra. Lassan széledni kezdtek a

kihallgatásra várók, az előszobában pedig véres mellel, viaszárga arczczal feküdt Csukay Sándor, ki lehet, utóljára volt életében kihallgatáson s aligha fog több panaszt tenni a zálogházi közvetítők ellen...

Egy-kettőre ott voltak a mentők dr. Löbl főorvos vezetése mellett, kimosták a vérző sebet, bekötötték s megállapították, hogy az életunt műasztalos golyója a tüdejét furta keresztül, sebesülése súlyos, de talán nem halálos. Megjöttek a rendőrség részéről dr. Dóra Sándor fogalmazó és dr. Surge rendőrorvos, felvették a tényállást. Megtalálták a szőnyegen a revolvert, mellette azt a papirlapot, amelyet Csukay az öngyilkosság elkövetése előtt ledobott, a következő tartalommal:

„A nevem Csukay Sándor. Lakom: Népszínház-utca 18., második emelet 32. Irataim a portásnál vannak.“

Rátették Csukayt egy hordágyra s bevitték a Rókus-kórházba.

Csukay, mielőtt kihallgatásra ment, egy csomagot hagyott a kereskedelemügyi minisztérium kapusánál. A csomagban több följelentés, bírósági végzés, újságközlemények voltak. Ezt a rendőrség lefoglalta, valamint átvette azt a folyamodványt is, amelyet Csukay Sztérynyi államtitkárnak átadott. Ez a folyamodvány sürűn tele irt oldalra terjed. A folyamodvány értelmében össze-vezetése kivehető, hogy Csukay Dietrich Ágoston zálogházi főtisztviselőt és a zálogházi közvetítőket súlyos visszaélésekkel vádolja.

Miután a szerencsétlen embert elszállították, Sztérynyi államtitkár a jelenlévő várakozókra pillantva, odaszólt titkáriához:

— A szomorú eset miatt senkit se rövidítsünk meg. Folytatjuk a kihallgatást...

Csukay panasza.

Csukay Sándor már egy évvel ezelőtt panaszfeljelentést tett több zálogházi közvetítő ellen, visszaélésekkel vádolva őket s egyben Dietrich Ágoston zálogházi főtisztviselőt is be akarta keverni az ügybe. A kereskedelemügyi minisztérium széleskörű vizsgálatot indított, de a vádak alaptalanoknak bizonyultak, sőt a közvetítők rágalmazás és becsületesítés című pert indítottak Csukay ellen s úgy látszik, az úgy ilyen fordulata keserithette el a műasztalost, hogy kezét emelt önmaga ellen. A minisztérium kapusa mondta el munkatársunknak, hogy Csukay türelmetlenül várta, míg délután rá került a sor s többször lefutott a Lánchíd-utca és a dunaparti sétány közti kis utcába, ahol egy asszony várt reá aggódva — azt mondta róla:

— Szegény asszony, talán nem is tudja, mi vár még ránk.

Amint az öngyilkosság megtörtént, a kapus szerint az asszony már sirva támaszkodott a minisztérium kapuiához.

Az államtitkár előadása.

Az öngyilkos-kísérlet lefolyását az egyetlen szemtanu, Sztérynyi József államtitkár a következőképp beszélt el:

— Ma délután általános kihallgatást adtam. Nyolcz kiüldötség és hatvanhat magánfél jelentkezett a kihallgatásra. Előbb a deputációkat fogadtam, azután következtek a jelentkezők. A hatvanegyetik volt Csukay Sándor. Egy husz ives beadványt hozott, amelynek a felzetén fel volt tüntetve a kérvény tartalma. Amikor megnéztem a kérvényt, nyomban láttam, hogy ennek az embernek már tavaly is volt ügye a minisztériumban. Csukay ugyanis vádat emelt egy zálogházi főtiszt és a zálogházi közvetítők ellen. A vizsgálat során azonban kiderült, hogy panasza alaptalan. Megkérdeztem tehát tőle:

— Magának tavaly is volt hasonló ügye?

— Igenis kegyelmes ur!

— Ugy emlékszem, hogy akkor vizsgálat is indult a följelentés alapján, magát is kihallgatták, de mert nem volt az eljárásra elég konkrét anyag, be kellett szüntetni.

Csukay ekkor emelt hangon válaszolt:

— Kegyelmes urat rosszul informálták. Anyag volt bőven, de nem akartak eljáráni a zálogosok ellen. Most azért jöttem a kegyelmes urhoz magához, hogy tessék elrendelni a vizsgálatot.

Erre a következőket válaszoltam:

— Rendben van a dolog. Jelentkeztek holnap Téglássy István miniszteri tanácsos ur ő méltóságánál, a kérvényét átadom neki s az majd elintézi a maga ügyét.

Közben a villamos lángok egy része kialudt. A világitás felmondta a szolgálatot. A lámpa után nyultam, amikor láttam, hogy a tőlem két lépésnyire álló Csukay egy papirlapot kiejt a zsebéből s majd egy csillogó tárgyat vesz elő. Azt hittem, hogy miután műasztalos, valami villamos világitási eszközzel akar a segítségemre sietni. De a következő pillanatban megszólalt:

— Az Isten áldja meg kegyelmes ur!

Időm sem volt szavai jelentőségét felfognom, hűszűz akar-e lenni, vagy mi, hirtelen hatalmas dőrejt hallottam és Csukay hanyatt vágódott a padlón. Hozzásiettem, ekkorra már szolgák és tisztviselők rohantak a terembe és láttuk, hogy Csukay öngyilkosságot kísérelt meg.

Csukayéknál.

Tudósítónk még az éjszaka foyamán fölkereste Csukay Sándor lakását. Az öngyilkos ember özvegy Kern Adolfinénál lakott albertben a Népszínház-utca 18. számú ház második emeletén. A lakásban még teljes világság volt, mikor tudósítónk becsöngetett.

Talán tíz percig kellett várni, amíg az előszoba ajtaját kinyitották. A meglehetősen rendtelenségben levő előszobában három hölgy jelent meg. Az egyik, Kernné még hajlandó lett volna részletesebben nyilatkozni mindazon dolgokról, amelyek Csukay öngyilkosságára vonatkoznak, de a másik kettő, mikor megtudta, hogy az érdeklődő újságíró, azonnal figyelmeztette, hogy ne beszéljen.

Kernné azonban hosszas faggatás után mégis elmondta a következőket:

— Csukay Sándor 1907. évi november elseje óta lakik nálam. Ha jól tudom, a foglalkozása műasztalos. Közlebről nem érdekelt engem Csukay magánviszonyai, ezért nem is törődtem vele. A szerencsétlen ember igen intelligens volt. Megjelenése és fellépése nagyon szimpatikus. Nem volt olyan hónap, hogy elsején délig le ne fizette volna a szoba bérét. Többet nem tudok mondani.

— Talán még azt tudhatnám — kérdezte tovább tudósítónk — hogy beszélt-e Csukay öngyilkos szándékáról?

— Nem, erről sohasem beszélt. Ma reggel elment hazulról és azt mondta, hogy csak este jön haza. Nem volt ideges, a megszokott nyugalommal beszélt most is. Én nem sejtettem semmit, kitakarítottam szobáját és estére haza vártam. E helyett azonban már csak öngyilkosságának hírért kaptam.

Együtt mondtott Kernné, többet nem lehetett belőle kivenni.

Érdekes, hogy a titkolódzás nemcsak Csukay lakásán volt ily nagy, hanem még a házmester is úgy takargatta az ügyet, mintha erre felbuzgatták volna. Mikor tudósítónk a házmestertől azt kérdezte, hogy ott lakik-e Csukay Lajos, kijelentette, hogy ott lakott, de máf hetekkel ezelőtt elköltözött a Rókus Szilárd-utca tizenhatodik számú házba. Itt azonban nem lakott soha.

A megvádolt Dietrich Ágoston is fölkereste tudósítónk Batthyány-utca 69. számú házában levő lakását, de tőle az ügyre vonatkozólag semmiféle fölvilágosítást sem lehetett kapni.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szombat, június 6. — Róm. kat.: Norb. p. hv. — Prot.: Norbert. — Görög-orosz: Május 24. Simeon. — Zsidó: Sziv. 7. — A nap két reggel 4 óra 5 perczkor, nyugszik este 7 óra 51 perczkor. — A hold két délelőtt 10 óra 44 perczkor, nyugszik éjjel 12 óra 56 perczkor.

A miniszterek nem fogadják. — A budapesti III. kerületi zenekör hangversenye a Korona-Vigadóban. — Iskolaszervek felvonulása. — Fényképképzés a városi Műcsarnokban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 60 fillér. — Tavaszki és grafikai kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Gyűjteményes kiállítás a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Tavaszki kiállítás az Uránia Kigyó-téri szalonjában nyitva 9-8-ig. Belépődíj 20 fillér.

A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig és 3-7-ig. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Szechenyi-muzeuma nyitva 10-12-ig. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Rák György-múzeum nyitva 10-4-ig. — Az Erzsébet-múzeum nyitva 9-1-ig és 3-4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az Egyetem könyv-

tára nyitva 9-12-ig és. — A fővárosi könyvtár nyitva 9-2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 3-6-ig.

Napraforgó.

Én napraforgó mozdulatlan állok
Kerítés mögött, kertem közepén,
De ti napok, fénylőek, égetőek:
Forduljatok felém!

Forróságok voltak fölnevelőm,
Vérré vált csók, mi eremben ég —
Lehet sok, ami részemül jutott,
De nem elég.

Mióta élek, megújult az ég
S az új égen ti vagytok új napok —
Megcsalattok vagyok s kismizmizt,
Ha töletek is csókot nem kapok!

Ha töletek is csókot nem kapok,
Ha újra nem éledek veletek —
Belehalok, ha engem nem szeretnek
És nem élek, ha én nem szeretek.

Ignotus.

Alakoskodók, hazugok.

A szegény embernek faragatlan, gyalultatlan fekete deszka-koporsót csinálnak, gödröt ásnak neki s aztán gondatlanul beföldelik. Pár percig tart a szomorú aktus s az elföldeléssel végleg eltemették a szegény embert. Nem siratják hasábos cikkekben, nem tülekednek a sirja körülegymást tiporva, vad tajtékozással, hiszen nincs miért, nincs kiért. Ez a szerencse a gazdagoké. A gazdagok sirja körül, legyen a kincsű szelleme, vagy anyagi, szédítő kavarodások támadnak s a forgatagot rendezők soraiban lekopik minden külső máz s lassan, ijesztően kibontakozik előttünk a bévülső ember. Ugy, ahogy az ember megeremtődött, a maga meztelenségében. S a meztelen ember mindig pirul, ha leráncziggálja róla a hazugság, az alakoskodás lepedőjét.

Ezeket a meztelen embereket főtötte realisztikus ecsetvonásokkal a nagy naturalista: ugyancsak a meztelen emberek rendezték a sirja körül szörzálhasogató, hajmeresztő okvetlenkedéseket. Ekként adták ki magukból a haragot amiért pirulniok s szégyenkezniök kellett. Zolt megsejgyenitette őket s e szégyent a Pantheon tiszta falára fröcscentett pirosuló vérral akarták lemosni.

Igy jár az, aki lángeszét az igazság védelmére használja fel. Még a siriába is utána üvöltötenek az alakoskodók a hazugok, akik megérezték a sújtó pallos könyörtelen vágását. Így jár az, aki Prometheusként tüzet lop az égől s a szikrából lángot növesztve bevilágít a piszkos, förtelmes zugokba, hogy diadaltól sugárzó arczczal huzza ki onnét a beszennyezett igazságot.

Azok, akik megértették őt, karonfogták s emelt fővel vezették be a Pantheon szent kapuin, de elébe álltak az álarcos alakoskodók s fogcsikorgatva, jajtva tápáskodtak föl a salakból, mert nem akarták, hogy az istenné vedlet nagy ember az olimposzi társakkal parolázzon.

Észbontó rágalommal állnak elő, amiket még maga az elkövető sem hisz, csak mondja, kiáltja, mert kitör belőle a leplezetlenség. A kulturális harcokban rakásra hullnak a nemeihalottak, magasztos eszmék rombadőlnek, de a alakoskodó álszentek nem tudnak elveszni, uirahónok, mint a csömörletes hidra-fejek. Kaján vigyorgásuk vért fagyaszt s a hiénákat jellemző tettük felrázza a világot. Ilvenkor rendszerin ellenük szól a közvélemény. Tettüket gonosznak elítélendőnek minősítik még azok is, akik látszólag talán mellettük voltak. Mert mindenki alakoskodó, hazug, hol így, hol úgy forgatják a köpenyeget s a vége mindennek az, hogy az igazság letöri, eltiporja a laza gátakat.

Csodálatos, hogy ez az ázsiai barbarizmus a nyugati nagy Ferciaországban esett meg. Szinte hihetetlen, hogy itt és így akarják megbüntetni a porladó hamvakat azért, mert míg élt, lángelméjének minden sziporkáját egy agonygyötört, magára hagyott vádlott igazságos védelmére pazarolta. S meg akarták bosszulni a védenzet is, mert halhatatlan segitőtársa révén

kiszabadult az álnokságokból összekovácsolt csapdából.

Ez merénylet volt a nyugvó halott, a megvédett ember ellen. S ezzel merényletet követtek el a realizmus ellen is. Mintha azt akarták volna mondani, hogy ne legyünk nyitlak, leplezetlenek, takarjuk be a testünk az arcunk feketé lepellel, hogy ne lásson, ne gyanítson alatta senki semmit. Ez az akadémikusok és hazugok taktikája. Megtörni, elpusztítani őket nem lehet, valamint a hydra-fejeket sem lehet lekaszabolni anélkül, hogy helyettük újak ne jöjjenek. Ha csak föl nem találunk valami új gyilkoló szerzőt. Tragédiákat élnek a lelki gazdagok életükben, s megrázó drámák keletkeznek a haláluk után. Ez a szerencse a gazdagoké.

(—sz.)

— **Stefánia grófné és Izabella főhercegnő.** A közelmúlt napokban bejárta a sajtót a hír, hogy gróf Lónyay Elemérné és Izabella főhercegnő közt súlyos szóváltás történt. Mint a „Kel. Ért.” a legilletékesebb forrásból nyert értesülés alapján jelenti, hogy ez a találkozás már csak azért sem történt meg, mert Lónyay grófné január eleje óta egyáltalán nem volt Magyarországon, hanem beteg férje mellett van és így nem is mehetett Oroszvárról Pozsonyba. Így tehát a találkozás híre és a hozzáfűzött következtetések nem egyebek pletykánál.

— **Új kamarások.** A király négyesi Szepessy András nagyváradi 4. honvédszázad-ezredbeli főhadnagy, lovag Topór-Kaminski Boleszlávnak és báró Ludwigstorff Rezső 15. sz. dragonos-ezredbeli tartalékos hadnagynak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— **Wekerle utazása.** Wekerle Sándor miniszterelnök ma este klapodjai birtokára utazott, ahol a pünkösdi ünnepeket tölti.

— **A bécsi tisztí lovagló-verseny.** A Bécsben időző főhercegek és főhercegnők jelenlétében ma folyt le a tisztí lovagló-verseny. Az A) kategória első díjéért adományozott díját Mainoni hadnagy (8. ulánus ezred), a B) kategória első díját Pongrácz Artur őrnagy ő felsége szárnysegéde nyerték, mindketten saját lovaikon. A díjgratálásban az első díjat gróf Volkenstein (7. huszárezred) Károlyi Mihály lovával, a Jeu de Barre első díját Gilio hadnagy (16. huszárezred) Windischgraetz herceg lován, a vegyes gyakorlatok díját Pongrácz őrnagy nyerte. Az A) díjlovaglásban a m. kir. honvédség díját Reutter hadnagy (2. huszárezred) és a díjgratálásban a magyar lovaregyesület díját gróf Esterházy Alajos hadnagy (7. huszárezred) nyerte.

— **Kossuth Ferenc a Balaton vidékén.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, holnap reggel nyolcz órakor a Balatonpartra utazik, ahol a pünkösdi ünnepeket tölti.

— **A Wright-testvérek Franciaországban.** A Wright-testvérek, akiknek repülőgéppel tett kísérletei oly nagy feltűnést keltettek Amerikában, Franciaországba érkeztek és Blainben Loire-Inferieure megyében fogják folytatni érdekes főljárásaikat. A két föltaláló azt mondja, hogy az ő repülőgépeik az első tökéletes készülmények a levegő meghódítására, míg Farman és Delagrange repülőgépeiről nagyon kicsinylően nyilatkoztak. A léghajósok a hatóságtól már megkapták az engedelmet, hogy kísérleteiket megkezdhessék. Az előkészületekre két hétre van szükség.

— **Az évrő vizsgálatok.** A főváros középiskoláiban most folynak az érettségi vizsgálatok. Az osztály- és az évrő vizsgálatok a jövő héten kezdődnek és június hó végéig tartanak, amikor kiosztják az év végi értesítőket és bizonyítványokat.

— **A mecklenburgi tartománygyűlés.** A rendkívül mecklenburgi tartománygyűlés állást foglalt a választói jog törvényjavaslata ügyében és pedig az egyes rendek megszavaztatása után. A városok képviselői 39 szavazattal 7 ellen — ketten tartózkodtak a szavazástól — elhatározták, hogy hajlandók a kormány tervezetét általános alapnak elfogadni és ez alapon tárgyalni. A nemesség 291 szóval 65 ellen a 16 tagú kompromisszumos bizottság javaslatát fogadta el, amely a város képviselői elvhez való ragaszkodását mondja ki szükségesnek és a kormánytól ennek megfelelő új javaslatot követel. Azt hiszik, hogy a kormány holnap fog válaszolni. Következő ülés holnap.

— **Erzsébet királyné szobrának megkoszorúzása.** A Nemzeti Múzeum díszcsarnokában, ahol jelenleg a párbajellenes kongresszus ülészik, tudvalevőleg Klotz tanár által készített gyönyörű Erzsébet királyné-szobor áll, amelyet Festetich Mária grófnő és Ferenczy Ida udvarhölgyek és az elhunyt báró Nopcsa Elek volt főudvarmester adományoztak az Örökimádás-templom javára. A szobor talpazatára ma Glaser Jenny és Mária urhölgyek, akik a nemzetközi párbajellenes liga kongresszusán résztvettek, óriási habérkoszorút helyeztek el, amelynek nemzeti színű szalagján e felirás olvasható: Az imádott császár- és királynénak — örök háladatosságból Glaser Jenny és Mária.

— **Gróf Wedell Edgárd megszökött.** Az utóbbi idők nagyarányú botránait ugyancsak kibővíti és megint szenzációs jellegűvé teszi az az új botrán, amelynek híre Berlinből érkezik. Az új skandalum, melynek főszereplője ezúttal gróf Wedell porosz királyi kamarás, szoros összefüggésben van Eulenburg herceg afféréjével. Gróf Wedell Edgárd mind a legutóbbi időkig legkedveltebb embere volt úgy a német császárnak, mint pedig a német trónörökösnek. Most derült ki bizonyossággal az, amit eddig csak sugdostak a Harden-pör tárgyalása előtt és után, hogy gróf Wedell is rabja a homoszexualitásnak. A nagy skandalum kitörését a gróf nem várta be, hanem az összes Berlinből érkező hírek egybehangzó jelentése szerint nyomtalanul eltűnt. Gróf Wedell Edgárd már az első Harden-Moltke-pörben tanúnak volt megidézve, de akkor kihallgatása elmaradt. Következett aztán a müncheni pör, amelyben kiderült, hogy Eulenburg herceg hamisan esküdött. Az egykori nagykövet csávéba jutott és a vizsgálóbíró nyomozott mindazok után, akik Eulenburggal gyanus ismeretségben állottak. Nem volt nehéz ráakadni gróf Wedell Edgárd és bebizonyosodott, hogy a kamarás is „meghiit barátságos” tartott fenn Eulenburg herceggel. Ekkor legmagasabb helyről leplezetlenül felszólitották a gróft, hogy tegye le udvari méltóságát és ne mutakozzzék. Így is történt. Gróf Wedell hirtelen eltűnt Berlinből és palotájában nem tudják, hol tartózkodik. Hiába idézte meg Schmidt vizsgálóbíró, a gróf nem jelent meg s nem is fogják kihallgatni. Azóta sok minden kiderült gróf Wedellről, aki a trónörökös palotájában lakott az Unter den Linden-en, ott is volt a hivatala. A királyi kamarás a trónörökös palotájában a liebenbergi asztaltársaság neves tagjait sűrűn látta vendégeikül „theára” és ezek a „thea-estélyek” vetekedtek a potsdami márványpalotában, meg a liebenbergi kastélyban rendezett orgiákkal. Az eltűnt kamarás az udvarnál nagy szerepet vitt. Előkelő, daliás megjelenése, szellemes társalgása kedvelté tette s ő is azok közé a kevesek közé tartozott, akiket a császár keresztnevükön szokott szólítani. A fiatal hercegek és hercegnők báványozták Edgar gróft, aki most 54 éves. Azelőtt kamarása volt Frigyes császár özvegyének, a császárné halála után pedig Vilmos császár gróf Wedell Edgárdt rendelte kamarásul külföldi uralkodó családok hercegei mellé, akik Berlinbe jöttek látogatába. Frigyes császárné halála után gróf Wedell a trónörökös palotájában lakott, annak egész szárnyát az ő számára rendezték be. Van egy remek kis palotája a főváros nyaralónegyedében is, amely azonban elhagyatott. Az eltűnt királyi kamarás agglegény.

Berlinből jelentik éjjel: Gróf Wedell kamarás egy itteni szanatóriumban nemrég orvosi műtétnek vetette alá marját vakbélgyulladás miatt, aztán orvosi tanácsra Olaszországba utazott, mikor azonban idézést kapott az Eulenburg-ügyben, haladéktalanul megjelent, ki is hallgatták, aztán a gróf ismét Olaszországba utazott.

— **Finn vendégünk ünneplése.** A fővárosunkban időző világhírű finn építőművész, Saarinnen tiszteletére a Magyar Iparművészeti Társulat lakomát rendezett az este a margitszigeti alsó vendéglőben. A lakomán megjelent dr. K. Lippich Elek kultuszminiszteri tanácsos, a művészeti osztály feje s ott voltak Alpár Ignác és Zsolnay Miklós alelnökök vezetésével a társulat tagjai. A társaságban tekintettel arra, hogy a finn vendég felesége is megjelent a lakomán, nagyszámban voltak képviselve a hölgyek is. A lakoma során több felköszöntőben ünneplték a magyar-finn testvériséget. Saarinnen ma folytatta művészeti intézményeink és gyűjteményeink tanulmányozását.

— **Zavargások Franciaországban.** A Páris közelében lévő Villeneuveban tegnap este több házat és kávéházat kifosztottak, automobil-utasoktól pénzt zsaroltak és több munkást megvertek. Ma volt Giobellina, a legutóbbi összeütközés áldozatának temetése, amelyen heves beszédek mondtak.

— **A prágai sakkverseny.** A mesterverseny tizenegyedik fordulójáról tudósítunk a következőket táviratozza:

Maróczy spanyol játékban Spielmann ellen nyert 33 lépés után. Schlechter ugyancsak spanyol játékban Prokes ellen nyert. Rubinstein négyes huszárjátékban győzött Leontjeff ellen. Duras spanyol játékban nyert Leonhardt ellen. Vidmar nyert Kvicala ellen. Süchting szintén spanyol játékban Salve ellen győzött. A mai nap szenzációja, hogy Treybal tisztáldozattal legyőzte Janowski.

A Mieses—Bardeleben francia, valamint a Marshall—Dus—Chotimirski vezérgyalog játék remisvel végződött. A Teichmann—Alapin játszma egyenlő állásban függőben maradt.

A verseny állása a tizenegyedik forduló után:

Schlechter 11, Duras, Vidmar 10½, Rubinstein 9½, Maróczy, Leonhardt 8½, Teichmann (1), Janowski, Marshall 7½, Salve, Mieses, Süchting 7, Dus—Chotimirski 6½, Alapin (1), Bardeleben 5½, dr. Kvicala 5, Spielmann 4½, Prokes 4, Treybal 3½, Leontjeff 2½.

— **A Nemzeti Múzeumból.** A Magyar Nemzeti Múzeum régiséggyűjteményének a múlt héten több angol tudós vendége volt. Azonkívül, hogy a külföldi építésszek közül többen felkeresték, Brown Baldwin az edinborghi egyetem tanára több napon keresztül tanulmányozta az osztály ritkaságait. Count George Noble Plunkett dublini egyetemi tanár szintén hosszabb időt töltött itt és Dalton, a British Museum tisztviselője különösen a népvándorlás és honfoglalás-kori emlékek iránt érdeklődött. — Az osztály gyűjteményei rendkívül értékes ajándékkal szaporodtak a napokban. Ugyanis Lwoff hercegné, született Parlaghy Vilma, a kiváló magyar festőművész a Nemzeti Múzeumnak ajándékozta azt a karkötőt, amit annak idején Kossuth Lajostól kapott emlékébe, mert lefestette őt. A karkötő már mint ötvösmunka is rendkívül értékes és egy filigrán aranykígyót ábrázol. — Ugyancsak a Nemzeti Múzeumnak ajándékozta ifjabb Toldy László Toldy Ferencz ereklyéit, melyek között sok könyvön kívül vannak a megboldogult írószerszámai, harmonikája és furulyája.

A párisi szédelő bankár. Ugy látszik, hogy a nagy port vert Rochette-ügy, amely az utóbbi időkben egészen elhallgatott, a közeli napokban ismét foglalkoztatni fogja a közvéleményt. Valószínű, hogy még mielőtt a felelősségi bíróság elintézné Rochettenek és a Crédit Minier ügyvédeknek a csőd kikerülése érdekében előterjesztett beadványát, a francia-spanyol bank bukása elkerülhetetlen. Ezt a bankot, amelyet Rochette összes bankjai közül legelőször alapított Madridban, eddigelé mindenki a legszilárdabbnak hitte, annál is inkább, mert számos spanyol bankár és más spanyol előkelőségek is erősen érdekelve voltak benne. A Rochette ellen elrendelt első hivatalos vizsgálat alkalmával nyolcz-kilencz millió frankot találtak a bankban és így senki sem gondolt arra, hogy ezt a bankot is veszedelem fenyegetheti. A legutóbbi hivatalos vizsgálatok azonban olyan eredményekkel végződtek, hogy valószínűleg ez ellen a bank ellen is el kell rendelni a csődöt. Ezzel Rochette részvényeseinek az az utolsó reménye, hogy a romokból még valamit megmenthetnek, füstbe ment.

— **Házasság.** Uhlarik Margit és dr. Turtsányi Mihály jegyesek Debreczenben.

— **Nászajándékok.** Jegyvirágok legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterelepén. Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerezhető be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Tífuszjárvány.** A Fiumével szomszédos Susák községben a hagymáz járványosan lépett fel. A hatóság felhívást intézett a lakossághoz, hogy az óvintézkedéseket tartsa be és szét — amelynek megfertőzésétől a járvány támadhatott, — csak fel-felhasználva használjon. A megbetegedés száma növekedésben van.

— **Lelőtte az öcsesét.** Fiumében Borcsics Vincze tizenhét éves fiu revolverrel játszva, a fegyvert tréfásan tizenhárom éves József nevű fivérére szegezte. Nem tudva, hogy a revolver meg van töltve, elcsattantotta a ravaszt, mire a golyó a kis Borcsics József mellébe furódott. A szerencsétlen játék áldozatát a mentők a kórházba vitték, ahol most élet-halál közt lebeg.

— **Borzalmas gépkocsi-szerencsétlenség.** Braunschweighból nagy automobil-szerencsétlenséget jelentenek. Meine község mellett egy nyolcvan kilométer sebességgel haladó automobil ki akart térni egy kerékpáros nő elől s oly erővel fékezett, hogy kettő-szer egymásután fölborult és azután bizonyos erővel egy kerítésre zuhant. Fritzsche tengerészfőhadnagy, az automobil tulajdonosa és Max Assmann tengerészkapitány azonnal szörnyethaltak, Elmenhorst tengerészfőhadnagy kulcsonttörést, Eicke sofför kulcsont- és lábszártörést szenvedett. Ezt a két súlyos sebesültet a braunschweigi Mária-kórházba szállították. A társaság Majnafrankfurtból jött az automobilon és Braunschweigon, meg Hamburgon át Kielbe igyekeztek.

— **Utazási ösztöndíj fiatal iparosok részére.** A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara pályázatot hirdet a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur által a kamara kerületében illetőséggel bíró törekvő fiatal iparos részére adományozandó 600 koronás ösztöndíjra. A pályázó születési, illetve illetőségi és vagyoni viszonyait, előképzettségét, nyelvismereteit, erkölcsi magaviseletét, kitüntetéseit és hadkötelezettségi viszonyát igazoló okmányokkal felszerelt, az utazás célját, irányát és a látogatandó ipartelepkeit, illetve szakiskolákat feltüntetendő kérvények folyó évi június hó 30-áig a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara irodájában (V., Szemere-utca 6.) nyújtandók be.

— **Ásatások.** A Magyar Nemzeti Múzeum Dunapentelén és Tószegen nagyméretű ásatásokat rendez. Dunapentelén a már hosszú idő óta folyó ásatás az ottani római tábor sok érdekes pontját tárta fel, de különösen érdekes sírmezőre bukkantak. Eddigél számos római dombormű, bronztárgyak, szobrocska került ki a föld alól, melyek már a múzeum gyűjteményeit gazdagítják. Az erősen folyó ásatások vezetésére a jövő héten fölkeresik Dunapentelét Mahler Ede régész és Keszler Lajos. Tószegen pedig, ahol a tavalyi ásatások egész őskori telep fedtek fel és ahonnan számtalan kő- és bronzkori tárgy került a Nemzeti Múzeumba, az ősz folyamán Márton Lajos segédőrral vezetésével újból megindul az ásatás.

— **Pünkösdi templomokban.** A budai ág. hitv. evangélikus gyülekezet bécsikapu-téri templomában pünkösdi vasárnapján, délelőtt 10 órakor magyarul prédikál és urvacsorát oszt Scholtz Gusztáv püspök, hétfőn németül prédikál és urvacsorát oszt Hüttl Armin segédlelkész. Az óbudai imaházban (Zichy-utca 7. sz.) vasárnap magyarul prédikál és urvacsorát oszt Reif Pál hitoktató, hétfőn németül prédikál és urvacsorát oszt Scholtz Gusztáv püspök.

— **A grahovói csata évfordulója.** Czettinében tegnap ülték meg nagy ünnepségek között a grahovói csata ötvenedik évfordulóját az összes veteránok, valamint az összes dandárok képviselőinek jelenlétében. Ez alkalommal a csapatok, élükön a trónörökösrel, elvonultak Miklós fejedelem és a hadastyánok előtt. A katonai arzenálban délben dejeuner volt, amelyen a fejedelem a hadastyánokra üritette poharát. Pohárköszöntőt mondtak még az orosz czárra, amit a jelenlevők lelkes hurra-kiáltásokkal fogadtak.

— **Halálós elgázolás.** Ma délben borzalmas szerencsétlenség történt Rákospalotán. Cseletei János kocsis téglát szállító kocsijával hajtott végig Rákospalotán a Tavasz-utcában. Utjába került egy gyermekkocsi, amelyben Balla Antal kéményseprő hat éves Antal nevű fia és Ehrlich Ágoston asztalos hat éves Aladár fia volt. Cseletei a gyermekkocsinak hajtott és a benne ülő kis fiukat elgázolta. Balla Antal nyomban meghalt, Ehrlich Aladár életveszélyes sérülést szenvedett. Haldokolva vitték szülőinek Iskola-utca 47. számú lakására. A gyermekkocsit egy tíz éves kis fiu tolt. Ez annyira megijedte, hogy megszökött s azóta nem találják. Cseletei a rendőrség letartóztatta.

— **Vízbeült életmentők.** A bács megyei Bács község határában a hid mellett lévő gödörben Pots Márton kilencz éves fiu békacensét szedett. Közben megszédült, a vízbe esett és megfullt. Anyja és a segélykiáltásokra odasiető Kantó Mihály az életmentők áldozataivá lettek, mert megcsusztak s ők is halálukat lelték a vízben.

— **Sikkasztó postamesternő.** Lakner Luiza farkasfalvai postamesternő a hivatalos pénzből 2000 koronát elsikkasztott. Miután gazdag rokonai nem akarták segíteni, hogy a hiányt pótolhassa, ma önként jelentkezett a szombathelyi ügyészségnél, kérve letartóztatását.

— **Asszonyok a nők szavazati joga ellen.** Előkelő angol hölgyek mozgalmat indítottak a nők szavazati jogáért küzdő liga ellen. A mozgalomnak az a célja, hogy a nők ne kaphassanak szavazati jogot. A nők szavazati jogának ellenzői most ligát alakítanak, amelynek czime „National Womens Anti-Suffrage Association”. A fölhívást nagyon sok előkelő hölgy aláírta.

— **Aratók sztrájkja.** Gróf Cziráky Béla kényeri birtokán az aratómunkára szerződötett munkások sztrájkba léptek. 25 munkás a kaszási és kapálási munkálatokat végezte a birtokon. Kedden sokalták a munkáldót és lerakták szerszámaikat. Minthogy az uradalom nem teljesítette a munkások követelését, kénytelen volt a fősolgabíróóság intervenczióját igénybevenni. A solgabíróóság kiküldöttjének azonban nem sikerült a munkásokat a munka továbbfolytatására rábírní. Erre távirati uton csendőroket rendeltek ki Kenyeribe és a csendőrosvezető felszólítására a munkások dologba állottak.

— **Spanyol bankóhamisítók.** Madridban egy hamisítóbanda több millió értékű hamis bankjegyet hozott forgalomba. A banda több tagját elfogták. Jól voltak szervezve és műveleteiket kiterjesztették a vidék több fontos városára.

— **A fürdés áldozata.** Homola János győri katonára tegnap este a Rábczába ment fürdeni. Az uszni nem tudó szerencsétlen embert az új Rábcza torkolatánál elkapta az ár és a parton állók szemelátára belefutott a folyóba. Egy Kiss Géza nevű napszámos ugyan utána vetette magát és saját élete kockáztatásával egy negyedóraig kereste a vízben az elmerült katonát, de már csak holtan találta meg. A szerencsétlen fiatal katonára holttestét a csapatkórházba szállították, honnan holnap délután temetik el.

— **Halálozás.** Frigyes Mór, az „Adria” biztosító társaság érdemes titkárát, ma temették el óriási részvét mellett. A temetésre eljöttek a halott pályatársai, a kereskedő- és hivatalnok-világ előkelőségei és a fővárosi társadalom színejeje. A koporsó mellett gyülekeztek Frigyesy Adolf, az „Adria” biztosító társaság köztisztviselőiben álló vezérigazgatója, az elhunyt fivére, Ribáry Mór igazgató, a „Fonciere” biztosító, Balabán Adolf igazgató, az Első magyar biztosító társaság részéről. A Magyar-francia biztosító társaságot Sebő Izrael, a Gresham-et Schuk József, a „Duná-t” Reiner József igazgató s a Dortrechtet Robitsek igazgató képviselte. A gyászszertartás dr. Hevesi Simon főrabbi magas szárnyalású beszédével kezdődött, ki ékes szavakban jellemezte az elhunytat és magasztalta őt, mint a munka és a család emberét. Majd a Lazarus főkántor vezetése alatt működő énekkar megható gyászdalai közepette feltették a koporsót a gyászkocsira és azután megindult a gyászmenet a temetőbe. A sírnál Lenk Sándor titkár a tisztviselői kar, dr. Barna Ignác kir. ítélőtáblai bíró pedig a család és barátok nevében mondott búcsúbeszédet.

Barach Mór pozsonyi ügyvédet tegnap temették el a város társadalmának imponáns részvéte mellett. A temetésen testületileg vett részt az izr. hitközség, a Szent Egyet, a Pozsonyi Jótékony Egyet, az ügyvédi kamara, iskolaszék és a népiskolák növendékei. A temetőben dr. Funk Sámuel főrabbi, az óbudaiak újonnan választott lelkésze, magas szárnyalású szép beszédben méltatta az elhunyt érdemeit; dr. Löwinger Vilmos az ügyvédi kar nevében emlékezett meg az elhunytól. Popper Emil a jótékonyasági egyesület elnökségének megbízásából az elhunytnak emberbaráti tevékenységét vázolta, dr. Fischer Jakab kórházi főorvos, az iskolaszék elnöke pedig a család előtt fejezte ki az iskolaszék részvétét.

Szigeti Istvánt, a Kereskedelmi Bank szerdán elhunyt jeles tisztviselőjét ma délután helyezték örök nyugalomra a rákoskeresztúri temetőben. A temetésen nagy és előkelő közönség jelent meg, többek között a Kereskedelmi Bank tisztikara fehér igazgató vezetésével. A sírnál Becz Mihály, a bank főtisztviselője, gyönyörű és mélyen megható beszédben vázolta az elhunyt kiváló érdemeit, tökéletes buzgalmát és nemes, puritán jellemét. Szigeti Istvánban dr. Szigeti Márton abbáziai és gleichenbergi orvos a fiát, Szomaházy István író és Miklós Endre földbirtokos a sógorukat gyászollák.

Ma délután meghalt Nagy F. Károly, a budapesti tanító- és tanítónőképző volt tanára 63 éves korában. Halálát fia, Nagy Károly műegyetemi adjunktus és Nagy Géza zeneakadémiai anár, valamint kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése 7. éj délután három órakor lesz a farkasréti temető halottsházából.

— **A munka miatt.** A vulkáni kőszénbányában Spindler János és Ped Antal bányászok munka közben összeszólkoztak, mert egy szakmunkában dolgozván, Ped kevesebbet dolgozott. A munka végével a szóharczó folytatták, melynek hevében Spindler egyszerre lekapta bányászcsákányát és teljes erejével társa hátába vágta. Ped egy órai kínlás után meghalt. A gyilkost elfogták.

— **A divatlapok királya.** Ezzel a hízelgő névvel emlegetik a „Bazár” című divatlapot, amelynek legutóbbi száma valóban hü tükrét nyújtja az új divatnak. És miután ma már minden hölgy divatosan szeret öltözködni, nem csoda, ha ez a kedves és érdekes divatlap olyan hamar népszerűvé lett. Az olcsósága is ajánlja a Bazárt, mert előfizetési ára negyedévre csak két korona. Mutatványszámot is szívesen küld a Bazár kiadóhivatala (Budapest, Dohány-utca 16. sz.).

— **A szeretet serege.** A tüdőbeteg nők részére építendő szanatórium javára rendezendő gyermekfelvonuló ma fog színt, poézist nyerni Budapest utcáin. Tízezer iskolágyermek a város tizenhat pontjáról indul meg s ekként a szeretet serege majd minden forgalmasabb helyet bejár. A körutakon ezer gyermek vonul végig, a magyar zenészek országos szövetségének kitűnő fuvóbandájával. Nagy menet az is, mely a Garai-térről indul a Rákóczi- és Kossuth Lajos-utcán át a Városház-térig az olasz fuvózenekar nótázásával. A Margit-hídtól is nagy menet indul a Lipót-, Váczi-, Károly-körutakon. Ezt is a magyar zenészek országos szövetségének nagy zenekara kíséri. A Fürdő-utczából induló nagy menetet a postások új és pompás zenekara fogja vezetni; a budai menet a Döbrentei-utczából indul s a dunaparti fürdőig megy. Ezenkívül még tizenkét zenés menet fogja az Üllői-, Király-, Nagymező-, Dohány-, Dob-, Damjanich-, Baross-utczákat, Szabadság-teret, Dunakorzót bejárni. Minden menetnek főrendezője van: a résztvevő iskolák igazgatója. Minden iskola zászlója alatt vonul ki. Ezek és a gyermekek egy részének rendelkezésére álló földiszittett kocsi, maga a sorokban haladó vidám csapat, a karszalagos rendezők, az irgalomadóományokat gyűjtő rudas perselyek, valamint az emeleti lakókhoz felnyúlható perselyek ritka, eleven, kedves látványt nyújtanak. Az egyesület az utcai lakókhöz azzal a kérelemmel fordul, hogy vendégeiktől, amiért a menetet ablakaikból nézik, szedjék el az irgalom szent vámját s tegyék ezt is a felnyúlott perselybe. A gyűjtés eredményét ellenőrző bizottság veszi számba s az adományt a hírlapokban pontosan közléteszi.

x **Amerikai Park-Ösbudavára.** Friedmann A. igazgató remek családi nyári mulatóhelyén esténként ezekre menő vendégsereg sírög-forog. A szenzációs műsor úgy a nagy Varietében, mint a Moulin-Rouge-ban elragadja a közönséget. Coppé 12 angol szépségét, Jelenet egy tengeri fürdőben és Miss Sylviat látni kell. Szombaton és a pünkösdi ünnepek alatt nagy rózsáünnepélyek lesznek. Ez alkalommal minden látogató értékes virágvázat kap ajándékkul. A parkot tízezer villamos lámpa világítja meg. Az Amerikai Park-Ösbudavárához a villamos, bérkocsi és omnibusz járatok egész éjjel rendszeren közlekednek.

x **Andrássy, Jupiter mozgókép-műtárlat.** Naponként változó, remeknél-remekbebb képeket öl fel a pazar műsorában. A mozgóképnyelvek gazdag tárházát mutatja be, mely olyan programmal rendelkezik, hogy úgy gyermekeket, valamint felnőtteket nemcsak szórakoztat, de oktat is. Kétórás előadás keretében 16-18 képet mutat be. Hatalmas villanyzelelökkel teszi kellemessé, hívóssé helyiségeit.

x **Nyolcz nap Londonban.** Ismeretes az a nagyarányú akció, amelyet dr. Molnár Ákos képviselő már szinte egy év óta kifejti, az angol gazdasági konexiók megszerzése céljából. Az ország összes kereskedelmi és iparkamarái meghívták e célból Molnár Ákóst, aki legutóbb Budapesten az országos ipar-egyesületben is felolvasást tartott az angol piac meghódításáról a magyar termelvények számára. Ezzel kapcsolatosak azok a társastanulmány kirándulások is, amelyeket dr. Molnár Ákos június 20-án, július 18-án és augusztus 15-én rendez Londonba és amelyek utazási technikai ügyeit a Magyar Királyi Államvasutak Menetjegyjrodája intézi. Az utasok Londonban első rangú ellátás mellett a legelső szállókban nyernek elhelyezést és a nyolcznapos programról, mely teljesen felöleli London nevezetességeit, minden jelentkező Baedeker-szerű könyvet kap. A részvételi díj 600 korona, mely összegben az utazás, teljes ellátás, kalauzolás, szóval az összes költségek bent foglaltatnak. Részletes tájékoztató dr. Molnár Ákos országgyűlési képviselőnél (Rákóczy-ut 22) és a Magyar Királyi Államvasutak Központi Menetjegyjrodájában (Budapest, Vigadó-tér 1.) kapható.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobbban felszerelt torna- és vívóterme, különös gond fordították a gyermektorna- és vívársra.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Zászlók, czímerek** minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bőrbajok, hajhullás és kopaszság sokszor évekig makacsul dacolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönig Izsó elektroterapeutikai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fénynyel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalommentesen és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

Megöltek egy rendőrt.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 5.

A rendőri kötelesség teljesítésének ismét halottja van. Egy részeg csavargó ma hajnalban orvul megtámadta Szűcs III. József közrendőrt és késsel elvágta a nyakát. Mire a segítség megérkezett, a szerencsétlen rendőr már halott volt. Maga a gyilkosság szánalomérzetet kelt fel bennünk, de ugyanakkor nem hallgathatjuk el azt a tényt, hogy Budapest utcáit éjnek idején ellepik azok a gyanús ekszisztenciák, amelyek részint szükségből, részint nagyobb igényeiknek kielégítése érdekében még a gyilkosságtól sem riadnak vissza.

Pirkadt már, amikor ma éjszaka Rác Bálint és Szűcs III. József rendőrök elindultak az 54. számú őrszobából, amely az Erzsébet királyné-ut 50. számú házában van, hogy rendes őrijáratukat végezzék. Az Erzsébet királyné-uton cirkálva, eljutottak a 46. számú ház elé, ahol szembe jött velük Medve Imre huszonhét éves zenész, aki a külváros korcsmaiban és éjjeli tanyáin háromszor-négyszer is megfordul egy éjszaka. A kis pupos ember, aki különben már büntetett előéletű, abból él, hogy rossz hegedűjével néhány fillért kinek-kinek elzinczogia a kedves nótáját. A zenész, úgy látszik, sokat keresett, mert széles jókedvében nagyokat kuriantott. A rendőrök már ismerték a nyomorék legénykét, aki garázda természetével többször rendőri közbelépésre adott okot. Szűcs III. József rendőr most is rászólt a részegen botorkáló emberre:

— Ne csinálj botrányt. Részeg vagy, menj haza s aludj ki magad.

A garázda legény azonban nem hajlott a szóra, hanem belenyúlt a zsebébe, ahonnan egy leveget húzott elő s odanyújtotta a rendőrnek:

— Igyál te is, pajtás!

Igy biztatta Szűcsöt, aki természetesen elutasította az ajánlatot és még egyszer figyelmeztette, hogy csöndesen viseledjék. Az ismételt figyelmeztetésre a pupos ember annyira dühbe jött, hogy rátámadt Szűcs III. József rendőrré, egy pillanat alatt olyant rántott a bluzán, hogy a rendőr kabátjának minden gombja leszakadt. De a rendőr sem volt rest s galléron ragadta a dühöngő embert, akit a két rendőr hamarosan megékeztett. Szűcs III. József rendőr, elválva társától, karonfogta az izgága legényt s az őrszobába kísérte. Mikor a rendőr az előállított emberrel az őrszoba elé ért, Medve Imre kiszakította magát a rendőr kezéből s egy szempillantás alatt a zsebéből előrántott késsel elvágta a rendőr nyakát. A merénylő azután elfutott. A rendőrnek még volt annyi ereje, hogy segítségért kiáltott s mikor társai az őrszobából kitértek, még néhány lépést tett feléjük, azután összeesett.

— Telefonozzatok a mentőknek! Megszúrtak! — szólt társaihoz a földön fekvő ember.

De a segítség későn jött. A vérről borított rendőr nyakából vastag sugárban ömlött a vér. A kés a fő ütőerét vágta el a nyakán s alig tíz perc múlva Szűcs III. József elvérzett.

A rendőrök nyomban a gyilkos keresésére indultak, akit meg is találtak az Erzsébet királyné-ut 80. számú házában. Bevitték az őrszobába, ahonnan korán reggel a főkapitányságra vitték. Tóth János kerületi kapitány hallgatta ki. A gonosztevő semmi megbánást nem mutat s csak azt mondja, hogy részeg volt.

A szomorú véget ért rendőr harmincznyolcz éves nő ember volt, akinek házasságából egy tizenhárom éves leánya is van. Már tizenhárom éve állott a rendőrség szolgálatában és mindig pontos, szorgalmas és kötelességtudó ember volt. Hosszu ideig a Deák Ferencz-téren teljesített szolgálatot s csak néhány hónappal ezelőtt került ki új helyére, ahol szintén mindig meg voltak vele elégedve. Kegyetlen végzete általános részvétet ke-

Hol fürdőzzünk?

— Szezon előtt. —

Budapest, június 5.

A család apraja-nagyja már nagyban töri a fejét: Hol fürdőzzünk? Egészen természetes, hogy majd kiválasztanak egy idegen fürdőt, mert az olcsóbb, mert az több kényelmet nyújt és a szegény magyar fürdők megint csak „jövőrre” maradnak, pedig így sohasem lesz jövőrük. A fürdők kényelme, olcsósága önmagától megjönne, ha a tengernyi fürdőközönség mind-mind a hazai fürdőkbe tódulna és kényszerítene a fürdőtulajdonosokat, hogy sajátításuk el sok-sok fizeti szellemet és annak főelvét: mindent a közönség kedvére, hogy az jókedvében biztosítsa a hasznót.

Mennyit szónokolnak manapság a lapokban, gyűléseken a magyar ipar, a gazdasági fellendülés érdekében — és a tett? A tett az, hogy bécsi ruhában járunk, prágai sonkát eszünk, rajnai bort iszunk és Abbáziában üdülünk. Mert a magyar mond és... marad nyugodtan. Mennyi mindenért megyünk mi a kedves szomszédhoz, menjünk most az egyszerű példáért oda. Ott van egy ur, Lueger ur, aki nemcsak mondja hazafiságát, hanem cselekszi is azt; nemcsak szónokol mi ellenünk, hanem tesz is mi ellenünk; nemcsak feltűzi az antitülpánt, hanem ellök magától mindent, ami magyar. Egy rövidke hír járta be tavaly nyáron a magyar sajtót, amelynek epigrammi hatással kellett volna hatnia a magyar nemzetre. Szólt pedig ez annyit: Bécs polgármestere Bukarestbe utazott. És hogy ne használja a magyar vasutakat, Galiczián keresztül az osztrák vasutakon ment oda. Ez történt június közepe felé, amikor süt a nap, hogy a vasúti bődívanok égetik az ember testét; amikor az utazásra csak az gondol, akinek halaszhatatlan, vagy aki hő kárpótlást remél a fürdők árnyában, vizeiben. És a fenti ur, akkor hazája érdekében nem fürdőzni indul, hanem megnyerni egy velünk ellenséges nép rokonszenvét s hogy nekünk, a mi vasutunknak a saját személyével 54 korona bevételt se adjon, tesz óriási kerület.

Mily sokra megy azoknak a száma, kik nem-törődömségből, tudatlanságból, divatból osztrák fürdőket keresnek fel, pedig nincs oly fürdője Ausztriának — kivéve Karlsbadot és Marienbadot — amelyhez fogható, sőt jobb s szebb nem volna Magyarországon, sőt a karlsbadi „Sprudel” hőmérséklete (72° C) jóval alacsonyabb a Városliget (74° C) hévízünk hőmérsékleténél. Nincs, vagy nagyon kevés országa van a világnak, amelyet az ég oly tömördek mennyiségű, hatalmas erejű s oly változatos minőségű gyógyító, üdítő ásvány- és forrásvízzel áldott volna meg, mint épp hazánkat s mégis közel millió korona értékű vizet hoznak be évenként, ez pedig nagyobb összeg a fenti ur 54 koronájánál. Csak ugy kapóra hasonlítjuk össze a mi vizeinket azokkal. A giesshüllbi, krondorfi, bilini víz semmivel sem hatásosabb, mint a bodoki „Matild”, a repáti, kászoni és a luhi „Margit”-víz; a kronthali Apollinárius nyugodtan pótolhatjuk a mohai „Ágnes”-sel, borszéki vizünkkel és a Salvator-vízzel; a kissingeri vízzel bátran felér a czigekai; a levikói, roncsognói vízzel a parádi; a friedrichshalli, pulnai, saidschützi vizeknél csak többet érnek a világpiacozzal rendelkező budai keserűvizeink; a kreuznachi, halli vizekért ki adná a gyógyító erejű csizi vizet; a wildungeri vízzel csak felér páratlan borszéki vizünk; vagy tán kicserélnék a hornburgi vizért a remek tusnádi; a cudovai víz meg se közelíti a borszéki Kossuth-forrási és előpataki vizeket; vagy tán kicserélnék a spaai vizet a buziásival, a selnvalbachit a koritniczaival, a rohitschit a balatonfüredivel, az emsiti lipiki vizekkel; a seltersi, gleichenbergi vizeknél csak inkább s szivesebben iszszuk a sztojkait, kovásznaít, dombháti, bikszádi, bártfai Doktor-forrás vizeit. Pedig a felsorolt vizeinken kívül még hosszú sora van az egyszerű, a lugos, a lugossós, lugos-szulfátos, vasas, földes, kénes sós savanyuvizeinknek és hévívizeinknek.

Ha nekünk ily gazdag, áldásban, gyógyító erőben oly dus vizeink vannak, nem volna-e tanácsosabb, ha az idegen fürdők kevésbé hatásos vizei helyett magyar ásványvízzel gyógyitnánk magunkat. És ha üdülni, pihenni akarunk, melyik idegen táj szépsége ér fel Tátránk vadregényességével, a felsőzugú fürdő

remek kilátásaival a lengyelországi hegyekre. Hol lehet élvezetesebb tutejkirándulást tenni, mint a kanyargó Dunajeczen? Hol szebb a Duna folyása, partvidéke, mint a Vaskapu-részlet. Kell-e édesebb pihenés, csendesebb magány, mint aminőt az erdélyi fürdők nyújtanak. A tenger zugásában akarsz gyönyörködni, ott a magyar tenger, a kies Balaton csodás vízi életével, ható erejével. És ha minden áron a sós tengeri vizet kell használnunk, ott van Fiume, vagy Cirkvenica, kár Abbázia méregdrága életét megfizetnünk.

Ha tehát felmerül mostanában már családi tanács, közásainkon a nagy kérdés, hol fürdőzzünk, a felelet egyszerű legyen: itthon. Ne vigyük millióinkat az idegenbe, tanuljunk Luegertől, aki 54 koronát sajnált tőlünk. Az 54 koronáért Lueger kellemetlenséget élvezett; pedig a magyar fürdők, ha egy és más téren nincsenek is a külföld régi fejlődéssel dicsekedő fürdőivel egy színvonalon, még sincsenek annyira elmaradva, hogy hazafiságunk áldozat lenne. Jó és erős akarat, a mi fürdők is olcsók és kényelmesek lesznek és egy-két év elnézése meghozza a mi fürdők természeti gazdagsága és szépsége mellé a csinált kényelmet is.

Dr. Matolcsy László.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A modern színpad.

Budapest, június 5.

A színpad főcélja az illúzió. Ha a függöny félrelébbent, a színpadon történő dolgoknak abszolút szuggesztív hatásnak kell lenniök. A díszletek és a játék szinte hipnózisba ejtik a nézőt, aki akaratlanul is résztvesz és enged a színpadról jövő benyomásoknak. Ezek a benyomások természetesen annál intenzívebbek, minél közvetlenebb, őszintébb a játék és minél közelebb hozza a néző izléséhez és fölfogásához az előadott darab cselekményét.

Régebben, sőt némely színpadon még ma is a szavalásra, a külső hatásokat célzó hanghordozásra fektették a főszűlet. A szereplők nem élték bele magukat a darab cselekményébe, lelkileg nem vettek részt benne, alakításukból hiányzott a jellegzetesség. Mindegyik a maga módja szerint igyekezett érvényesülni és nem illesztette be alakítását az összjáték keretébe, mely ilyen körülmények között a jó izlésű nézőre csak felületes színpadias hatást gyakorolt, de sohasem hatott az igazság megkapó mélységével. Azok, akik nemcsak az üzleti célzékenység szempontjából, de hozzáértő művészi izléssel foglalkoztak a színpaddal, belátták ezt és így alakult ki a modern színpadi rendezés, mely az összjáték harmónikus és összevágó stílusát hirdeti.

A Meiningiek voltak az elsők, akik az összjátékban keresték a színpadi művészet fejlettebb fokát; a régebbi színházi igazgatók közül pedig Laube, Dingelstedt, Waltersdorff, de különösen a most elhunyt L'Arronge, aki határozottan megérezte, hogy egy színpadi mű igaz hatását nem egy, vagy két briliáns főszereplő kulisszahasogatására, hanem csak az összes alakítók finom, egybeolvadó, egymást segítő és kiegészítő játékára lehet alapítani. Nem is tűrt társulatánál semmiféle zsarnokoskodó, primadonáskodó, vagy uralomra vágyó elemet és a színházi világban köztudomású, hogy egyszer közvetlenül a főpróba előtt mondott le egy sikeresnek és jövedelmezőnek ígérkező előadást, mert az egyik főszereplő okatlanul személyeskedett.

Később Brahm fejlesztette az összjáték művészetét s most nálunk időző Reinhard társulata pedig a modern színpadi rendezés és az összjáték tetőfokán áll.

Ez az, ami az általuk előadott Shakespeare darabokat olyan közel hozza korunk izléséhez és fölfogásához és ami hatásukat annyira közvetlenné tette.

A csodálatosan szép, klasszikus formák megővése mellett, eleven husból-vérből való embereket látunk a színpadon mozogni, akiket szenvedélyeikben, hibáikban, elfoglaltságukban, erényeikben, érzékiségükben, örömeikben és bánatukban a mi mértékünkkel mérhetünk.

A modern, művészileg kiképzett rendező tudja, hogy ma már egészen más eszközökkel kell a közönséget egy mestermű megértésére nevelni, mint például abban a korban, amikor az a mestermű íródott. Így Schiller Gesslerjét könnyűvéru, vakmerő gavalírnak fogja magyarázni, aki merész elképzeltségében megparancsolja Tellnek, hogy lölje le fia fejéről az almát, körülbelül olyanak, mint az a vakmerő gavalír volt, aki néhány év előtt lovával átugratott egy koporsón. Leicesterről pedig leszedi a tragikus hős elnyűtt palástját és eljátssza vele a „Belami“-t, az asszonyok simanyelvű kedvencét, aki egy vigiátéki trikkel idézi elő a darab nagy, tragikus fordulatát. A modern rendező igenis, szolgálja az író, de csak a maga módja szerint. Bankár ő, akinek tőkét adnak át kamatoztatás céljából. Kötelessége, hogy a tőkét a tulajdonos kívánsága szerint értékesítse. De, hogy milyen eszközök által értékessé, azt az ő hozzáértő belátására bizzák.

Azonban éppen ez az önállóság fokozza a rendező felelősségét és igényel nagyobb tehetséget, több, merészebb művészi leleményességet, a színpadi mű teljes, mélyes megértését. A jó rendező a maga helyes súlyában értékeli minden szót, gondolat és érzelmi értékét. Tudományos képzettsége, historikusan iskolázott fantáziája megérzi minden mű saját korával való szellemi összefüggését. Nem ugyanaz, ha Göthe, vagy ha Hauptmann mondja ki ugyanazt. Érteni kell, hogy mi rejlik a szó mögött, mert az adja meg legbensőbb jelentőségét. Kell, hogy megtalálja az írói alkotásban valamilyen kor világnézeteinek kifejezését, mint egyéni produktumot.

S így történt, hogy ma a művészi színvonalon álló előadásban a rendező épp oly fontos szerepet játszik, mint az író, vagy akár a színész. Ő az, aki életet ad a szavaknak, aki kerekded egészszé illeszti, igazítja az egyesek munkáját.

Tény, hogy a tehetségtelen színészbe a legkiválóbb rendező sem önthet tehetséget, de rendkívüli mértékben fejlesztheti a benne rejlő képességeket. Viszont a legzsenniálisabb színész sem produkálhat tökéleteset, ha alkotásából hiányzanak a művész-rendező finom megfigyelései és utasításai. Ő nem tör meg a színész egyéniségét, hanem gyümölcsötveti, idomítja a saját céljaira és az „egész” tökéletesítésére.

És itt ismét visszatérünk a Reinhardék összjátékára. Ugy az egyesek szép egyéni és igaz szerep-felfogásában, művészi alakításában, valamint a csoportos jelenetek merész és érdekes elevevényében ott forrt, liktetett, pezsgött, irányított a zsenialis rendező szelleme. Ezt a csodálatos élő elevevényt ott a színpadon csak olyan szem tüzelheti, mérsékelheti, irányíthatja, mely kívülről, de szakavatott biztonsággal, művészi tudással vezényel.

Ezért szükséges, hogy ott, ahol a színpad igazán komoly művészet és az értékes irodalom tanója, a rendező szakmájában tehetséges, művész-lekű és irodalmilag képzett ember legyen, aki lelki-imeretesen értékessé teszi egész tudását hivatása érdekében. A művészet fejlődésére nézve határozottan kártékony, ha, mint egyes színpadoknál nálunk is, a művészi vezetéssel, igazgatással olyan emberek foglalkoznak, akik a színész és az irodalom teljes ignorálásával tisztára csak az üzleti szempontokat szolgálják, rontják a publikum ízlését és nem fejlesztik az érdeklődést az iránt, ami az irodalomban és a színészetben igazán szép és értékes.

Pedig hogy a közönség művészi nevelésében milyen fontos szerepet játszik a modern színpad és hogy a közönség tulajdonképpen milyen könnyen és egyszerűen nyerhető meg az olyan ügynek, mely a szellemi kultúra terjesztésére törekszik, azt a közel-múltban a Thalia-társaság vidéki turnéja is bizonyította.

Bizony nálunk a vidéken az idegen irodalmat még a „Gartenlaube” sárga füzetek közvetítik, a jó zamatos dohány füstje, meg a szőlőnedű tüze ugy is élénkíti a fantáziát, minek hát a könyv? Bizony csak kevesen nyitják meg agyukat, lelkeiket annak a sok szépnek és nagyoknak, ami kívülről, nyugatról — nagy mesterek műveiből áramlik be hozzánk.

És mégis — ez a publikum, mely szuverén nem-törődömségében és passzív nyugalmában szinte féltelmeletes, zokogott „Mária Magdolná”-val, bár Heibel darabja nehézkes egyszerűségében szinte sivár, leste lben szavait, lelkesedett Havermann merész ötle-

tein. Tombolt a gyönyörűségtől és átértett, megértett mindent.

Pedig a „Thalia-Társaság” nagyon szerény keretben, mert hát nagyon szerény eszközökkel, csak arra vállalkozott, hogy megteremtí a modern színészetet. És amikor kiszorították a magyar művészet központjából, a fővárosból, hát a vidéken hordta körül fáklyáját. És a vidék megértette az irodalomban a nagyot és a színészetben a becsülletes törekvést a szép felé.

A helyes összjátékon kívül a modern színészet fontos alkatrésze a modern képző- és iparművészet, mely megteremtí a színpadi mű stilszerű miliójét.

Schakespeare idejében — ez talán mindenki tudja — egy nagykendő mindig másképpen alkalmazva, helyettesítette a korhű kosztümöt, a római tógát, a görög peplont. Egy egyszerű paizs jelképezte a fórumot, Lear király várát, vagy a windsori parkot.

Később Olaszországban festették az első díszleteket és találták ki a színpad sajátos perspektíváját. A Meiningiek gyönyörű díszletei és Wagner Richard reformjai persze már a mi korunkba esnek. A legújabb színpadi vímányok pedig a forgó-színpad és a gyönyörű világítási effektusok. Meglepően izléses és nálunk még teljesen szokatlan a leomló, egyszerű nehéz függönyökből rendezett háttér, amilyent a Wiesenthal nővérek tánczprodukcióinál láttunk a Vigoperában és amilyent a „Reinhardt-társulat” a velenzei kalmár egyes felvonásaiban alkalmazott.

A színpadi rendezésnek különben is egyesülnie kellene, kéz-kézben kellene működni a többi művészettel, a festéssel, a szobrászattal.

Miért nem rendezik a színpadi csoportképeket nagy festők és szobrászok tervezései szerint. Még a szereplők öltözékeinek színhatását is egymáshoz kellene hangolni. A modern színpadon mindennek harmónikus egybe kellene olvadnia; az összjátéknak, a színeknek, a vonalaknak, a mozgásnak. Semminek sem szabadna élesnek, kirívónak, szembeszökőnek lenni, hogy teljes művészi plasztikájában domborodhasson ki a darab stylusa. K. J. Balogh Vilma.

(*) A Náni a Népszínházban. Follinus Aurél darabját, a Nánit adták ma a Népszínházban, melynek czimszerepét kedvesen s nagy sikerrel Turchányi Olga játszotta. Igen jók voltak a többi szereplők is s jókedvre derítették a nyári hőségűt agyonfárasztott publikumot.

(*) Az Operaházban pünkösdi vasárnapján lesz az idény utolsó előtti előadása. Mindkettőt bérletszünetben a M. Kir. Operaház és a Nemzeti Színház nyugdíj-intézete javára rendezik. Vasárnap Tamnhäuser kerül színre Szamosi, Kaczér, Payer, Anthes, Takáts, Venczell, Déri, Ney B., Pichler és Kárpát közreműködésével. (Rendkívüli bérletszünet XIII. sz., rendes helyárok. Kezdeté 7 órakor.) Hétfőn pedig Delibes Lakméját adják Sándor Erzsé, Ambrusné Eteleka, Berts Mimi, N.-Valent Vilma, Payer Margit, Arányi, Szemere, Mihályi, Pichler, Hegedűs, Ney B. fellépésével. (Rendkívüli bérletszünet XIV. mérsékelt helyárok. Kezdeté félnyolcz órakor.) — Junius 11-én, csütörtökön az Országos M. Kir. Zeneakadémia operai tanfolyamának évváros vizsgájt tartják meg. A vizsgaelőadásra jegyek most válthatók a jegypénztárnál.

(*) Operai estét rendezett ma az Országos Zeneakadémia az intézetnek színpaddal ellátott kis hangversenytermében. Egyes operaszerepeket az operaiskola első éves növendékei énekeltek. A legnagyobb sikert Maleczkyné asszony tanítványai aratták és valamennyi közt az első helyet Dömötör Ilona vívta ki. A rokonszenves és fiatal énekesnő kitünően iskolázott, gyönyörű drámai sopránját és temperamentumos előadását főleg mint Carmen tudta teljes mértékben érvényesíteni. Legközelebb állott hozzá Makray Erzsé, aki a „Parasztbecsület” egyik jelenetében, mint Santuzza nemcsak szép énekével, hanem kifejező játékaival is feltűntést keltett. Neibert Aranka (Ábrányiné asszony tanítványa) Amneris szerepében szintén sok temperamentumot fejtett ki. Csak az a hibája, hogy a szöveget nem ejti ki elég tisztán. A hangja azonban igen kellemes és remélhetőleg még fejlődni is fog. Nagyon csinosan énekelte Poszcert Lidia Mikaela egyik áriáját „Carmen”-ből, Sztójka Anna pedig Massenet „Manon”-jának első jelenetét, amelyben Kertész Vilmos (Sik tanítványa) volt a partnere. Ugyancsak Kertész énekelte „Carmen”-ben Don Josét. Kellemes lírai tenorja van, de látéka még nagyon fogvatékos. Emilitést érdemel

még Csillag Sándor, aki Brogni bibornok szerepében nagyon előnyösen mutatta be hatalmas, szép basszus hangját. Sik tanár meg lehet vele elégedve.

(*) Hírek a Nemzeti Színházról. Holnap, szombaton, Klenovits György vendégszerepel a Hamlet czimszerepében. A többi szerepet Jászai Mari, Török Irma, Paulay Erzsé, Szacsay, Gál, Pálfi, Gabányi Á., Bartos, Hajdu és Bónis fogja játszani. — Vasárnap lép fel utoljára nyári szabadságideje előtt P. Márkus Emma a Nászinduló Grace szerepében. Hétfőn az Aranyember kerül színre, a czimszerepben Pálfi Gyulával.

(*) Turchányi Olga a Népszínházban. Turchányi Olga, akinek szerződése ebben az évben lejárt, újabb három évre, évi 20.000 korona fizetéssel, a Népszínház-Vigoperához szerződött.

(*) A Vigszínházban holnap, szombaton, lesz a szezon utolsó bemutatója. A Tatárjárás, a Tanitónó után ismét eredeti magyar mű kerül bemutatásra. Heltai Jenő énekes bohózata, a Naftalin, amelynek zenéjét Szirmai Albert komponálta. Az ujdonság a mai díszletes és jelmezes házi főpróbán teljes egészében kialakult és a vidám cselekményt tarkító dalok és tánczok növelik a hatást. A Naftalint pünkösdi vasárnapján és hétfőn is adják, míg délutáni előadásokul vasárnap a Tanitónót, hétfőn pedig a Tatárjárást játsszák. A következő hetekben a három magyar ujdonság váltakozik a műsoron, úgy, hogy egész június hóban is csupa eredeti mű tölti be a játékrendet.

(*) Szobor Greguss Ágostnak. A kiváló esztétikusnak: Greguss Ágostnak tanítványai, halálának a közelben mult negyedszázados évfordulója alkalmából emlékkét óhajtták megörökíteni. A nemes cél kivételére számos kiváló tudós, íróból és hírlapíróból bizottság alakult, melynek élén Beöthy Zolt főrendiházi tag elnök áll. Ez a bizottság gyönyörű fölívást intéz Greguss Ágost tanítványaihoz és emlékének tisztelőihez. Az emlékszóbor költészeire szánt összegek, illetőleg gyűjtések a kibocsátott gyűjtővel együtt Palmer Kálmán főrendiházi titkár czimére küldendők (Budapest, Országház), ki azokat nyugtázza fogja.

(*) Rákosi Szidi színésziskolájának évváros vizsgálatát e hó 14-én kezdődnek és folytatólagosan 18-án, 21-én, 28-án és 29-én tartatnak meg, délutáni előadások alakjában, a Királysínház színpadán. Ezeken az előadásokon a második évet végzett és már gyakorlaton lévő, vagyis kilépett növendékek vesznek részt. A vizsgálati előadások műsorán a Szulamit, a Varázskeringő, a Dollárkirálynő, a Képzelt beteg és az Ahol unatkoznak szerepelnek, amely utóbbiban növendékeivel együtt az igazgató — Rákosi Szidi is áll.

(*) Iparművészeti pályázatok. A Magyar Iparművészeti Társulat bíráló bizottsága gróf Hadik-Barkóczy Endre elnöke alatt ülést tartott, amelyen három pályázat sorsát döntötték el. A magyar jellegű emléktárgyakra hirdetett pályázat 300 koronás első díját Veszely Vilmosnak ítéltek oda; 150 koronás jutalmat szavaztak meg Buthy János és Csurik János pályaműveinek. Egyben kimondták, hogy a pályázatot megismétlik, mert az általános eredmény nem elégitette ki a bizottságot. A fémben sokszorosítandó emléktárgyakra kiírt pályázat pályaművei közül megvételle ajánlotta a bizottság ifj. Vastagh György, Sós Géza és Reményi József pályaműveit. Az oltártervezetre hirdetett pályázat 400 koronás első díját nem adták ki, hanem 200—200 koronás díjjal jutalmazták Hofinger Ernő, Walder Gyula és Heinrich Antal pályaműveit. Az összes pályaművek e hó 10-éig tekinthetők meg az Iparművészeti Muzeumban.

(*) Színházak szünete. Junius hónapban befejezik évadjukat a fővárosi színházak és a közsínházak becsukják kapuikat. Legelőször az Operaház — június hó 12-én — végzi be az évet. Ugyancsak ezen a napon játszanak az évadban utoljára az Uránia tudományos színházban is. A Nemzeti Színház június 20-án zárja be kapuit, míg a Népszínház-Vigopera, Királysínház, Vigszínház és Magyar Színházakban június 30-ig tartanak előadásokat.

(*) Szerződötések. A Királysínház és Magyar Színház igazgatója az ösztől kezdődőleg, hosszabb ideig tartó kötelezettségekkel társulata tagjai közé szerződötette: Gábor Józsefet, a m. kir. Operaház tagját, Király Ernőt és László Gyulát a kolozsvári Nemzeti Színház tagjait, Palásthy Sándort a nagyváradi színház tagját, Pártos Dezsőt, a temesvári színház tagját, Thuróczy Gyulát és Czobor Gyulát, a Színművészeti Akadémia végzett növendékeit, Szilágyi Idát, a Népszínház-Vigopera volt tagját, Tóth Irmát, Makay Gabriellát és Gerzso Szerént a Színművészeti Akadémia végzett növendékeit, Fenyvesi Jenőt és Dobos Lászlót a Rákosi-féle színész-iskola végzett növendékeit.

(*) A városligeti színházban szokatlan érdeklődés előzi meg a Tót legény Amerikában című bohózat szombati reprizét. A darab öt képből áll: I. Indulás Hamburgból. II. Az Izis fedelzetén. III. Rabszolga-vásár. IV. Törvénykezés Chikágóban. V. Szépségverseny. A főszerepeket a színház elsőrendű tagjai játsszák. — A városligeti szinkörben már megkezdtek a próbákat Hervay Frigyes nagy sikerűnek ígérkező új bohózatából, „A pesti amazonok”ból, mely a színház legközelebbi újdonsága lesz.

(*) Az új gyűjteményes kiállítás bezárása. A Hollósi Simon, Jules Pásci, a Feiks-testvérek, Kóber Leó képeiből rendezett tárlat e hó 13-án zárul be a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában, ahol a külön kiállítást állandóan rendkívüli érdeklődés kíséri. Pünkösd vasárnapján a kiállítás egész nap zárva lesz, míg pünkösd hétfőjén reggeltől estig, úgy mint hétköznapiokon, díjtalanul tekinthető meg.

(*) Vidéki színház. Polgár Károly színtársulata most szép siker mellett Verseczen tartja előadásait. Az ottani magyarok naponta lelkesen tapsolnak az előadóknak s különösen nagy tetszésben részesül Petyerdy Etus operette-szoubrette, Kaposy Józsa énekesnő, G. Dulich Mariska naiva, Haraszti Vilma, Gáthy Kálmán, Gózon Béla, Breznay Anna, Csanády Irma, Gózon Gyula, Gyulai Zsiga és főképpen Polgár igazgató játéka. A társulat a közeli napokban Pancsovára megy, ahol nagy bérlettel várják Polgárt és társulatát.

A szabadkai színházi bizottság a szabadkai színház igazgatóiul Krémer Sándor színházgatót választotta meg.

(*) Egyházi zene. A Szent István-bazilikában pünkösdvasárnapján a 10 órai nagymise alatt: Belluczay F-dur miséje kerül előadásra. A magánrészeket dr. Pallády, Wensler Margit, Pichler Elemér és Tornay Károly éneklék. Veni Sancte: A-szólam vegyes kar a capella, Pándi Bélától. Offertorium: Confirma hoc Deus. Pünkösd hétfőjén a nagymise alatt Weyrich Missa solemnise. Offertorium: Intonni de coclo Dominus. Pünkösdvasárnap délután 5-kor ünnepi vecsernye.

(*) Diákok a szépművészeti kiállításon. Az országos iparművészeti társulat által rendezett magyar szépművészeti kiállítást eddig tizenhátezer fővárosi diák tekintette meg. A szemlék alkalmával a társulat megbízásából Mihálik Gyula tanár tartott a tanulóknak népies és vonzó modorban előadást.

Nyílt-tér

(E rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. HARMAT GYULA
Tüdőbajosok rendelő-intézete
Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.
Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőgyulladás, kifáradó eredményteljes gyógyításnak inhalációsokkal és szeszmóltásokkal.
Rendel 11-12 és 2-4-ig.

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
legfinomabb lekvár
SÁVANYUVÍZ

The Mutual

New-Yorki életbiztosító-társaság
A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága
Tiszta a kölcsönösség elvén alapszik.
Utánfizetési kötelezettség nélkül.
Részvényesek nincsenek.

Összes vagyon 1908. december 31-én
2.569,246,889.02 frank

Biztosítási állomány 1908. december 31-én
7.86,436.000.— frank.

Vezérgazdaság Magyarország és a Kelet részére:
Budapest, VI., Andrassy-ut 20.

IRODALOM

Zsoldos László könyve.

Milyen könyv lehet az, amelyikről Mikszáth azt mondja, hogy az írója a legerősebb fiatalok közül való és a legelső köze fogja magát felküzdeni?

Zsoldos László most megjelent novelláskönyvének előszavában olvassom ezt a jóslást, amelylyel a „Nagy palóc” bocsátja utnak az új könyvet. Csupa veszekedés kedvvel veszem kezembe az írást, mert nem szeretem, amikor nagy tekintélyek a maguk nagyságából osztogatnak apró borraivalókat a tekintélyt tisztelő, becsületes publikum rovására. Örüljenek, hogy nekik megvan. Akinek írói babér dukál, megszedi náluk nélkül is.

Nézem a könyvet.

A külseje igénytelen. Hírlapnyomdában készült, tehát nem szép. Linek Lajos rajzolt rá egy csunya címkepet. Mindmennyi szeplő az író arczatán, melyekben nem hibás, de azért az ő rovására esnek.

Hát nem barátságos érzéssel vettem a kezembe a könyvet, pedig tudom, hogy Zsoldos Lászlót az Egyetértés publikuma épp úgy ismeri, mint jó magam. Kákán csomót akartam keresni, kötőlőzködni, epéskedni akartam és a könyvének első tíz sora után már mosolyogtam. Jóleső érzéssel, a szívemből jött a mosolygás. Elfeletem a könyv fogyatékos külsejét, megbocsátottam Mikszáth Kálmánnak a dicséretét és egyvégtében végigolvastam egy derűs, meleg történetet egy huszár főhadnagyról és egy IV. B. osztályos kis legényről, aki az algebra martirja. A történet végén még igazat is adtam Mikszáth Kálmánnak:

— Muszáj ezt a Zsoldost a közönség elé vinni, mert élhetetlen. Olyan mesemondó, hogy csoda, de egy szikrányit se ért a saját adminisztrációjához. Szóval tökéletlen...

Az első mesének pedig úgy a számba maradt az íze, hogy nekitolláskodtam a többinek is. A második történet aztán megfogott. Mélyen, erősen belemarkolt a lelkembe. És a barázdán új barázdát szántott a harmadik apróság, meg a többi egymásután.

Furcsa ember ez a Zsoldos László. A könyve tejére tesz egy rossz képet, hogy elfedje vele a dicséret előszót. Az írásai elébe oda tesz egy derűs, felszínes históriát, hogy eltagadja az olvasó elől azt a mélyeséget, nagy, szomorú poézist, ami azután következik a rossz papírosból készült lapokon.

Igazán nem csodálom, hogy Mikszáthot is megtevesztette, aki fiatalnak mondja, mikor mi már egy hosszú évtizede tudjuk, látjuk, hogy forrong és keresi saját magát. Ez a keresés azonban finom, cizellált, mély novellákban írói mult ma már. És a Nagy palóc bizonyára meglepődne attól a választól, amit az Egyetértés közönsége adna neki, ha megkérdezné a véleményét a Zsoldos László tárczáiról. Így együtt látni azonban a Zsoldos írásait, nem utolsó gyönyörűség azoknak, akik hisznek az új magyar reneszánszban. Ime egy ember, aki nem a meséért ír, hanem azért a gondolatért, amely a szívében forrong. Szinte francziásan könnyű és elegáns az a mód, amelylyel Zsoldos a maga súlyos tendenciáit elmondja. Csak akkor veszszük észre, hogy az egyszerű, sima kis történet mögött az élet nagy, fekete problémája lappang, amikor egy-egy hosszú elgondolkodásból felrezenünk...

Hát bizony, a legelső köztől lesz Zsoldos nem-sokára. Mihelyt az első nagy írása megcsinálásának neki ül. Ezen fordul majd.

Addig azt szeretném, hogy az új könyvéből sok-sok példányt megvásárolna a közönség. Három koronáért kapható a szerzőnél és a Budapesti Hírlap kiadóhivatalában. A könyv czíme olyan hosszú, hogy alig tudom lemásolni: „Barátom a huszár főhadnagy és egyéb történetek.” A Zsoldos igazi egyénisége azonban az „egyéb történeteknél” kezdődik. Sok gyönyörűsége lesz, aki elolvassa.

szám irodalmi szenzációja az a három vers, amelyet Ignótus írt mindenek gyönyörűségére s amelyből egyet mai számunkban mi is közlünk. Ezek közül Schöpflin Aladár: A két Vörösmarty, Kemény Simon: Cellon, Lengyel Menyhért: A színház estéje? Fenyő Miksa: R. Musil „Törörs növénydek“-e, Kupcsay Felician: Egy kézcsoék című dolgozatai és Ady Endre versei jelentek meg. A Figyelő rovatba: Lengyel Géza, Ignótus, Elek Artur írtak. A Nyugat előfizetési ára egy évre 20 korona. Kiadóhivatala V. Méréleg-utca 2.

FŐVÁROS.

A középítési bizottság ülése.

Budapest, június 5.

A középítési bizottság ma délután ülést tartott Kun Gyula tanácsos elnöklése mellett: előadó Raisz Rezső tanácsjegyző és Kemény Géza fogalmazó volt.

A napirendetérés előtt Czigler Géza aziránt intézett kérdést az elnökhöz, hogy miként történhetik az, hogy a Stefánia-uti Kolegerszky-féle kávéházzal kapcsolatos terület, mely az Andrassy-utól a köruton túl terjed, egyáltalában nem látják el villamos világítással, holott Kolegerszky erre nézve a szerződés megkötésekor kötelezettséget vállalt. Az elnök kijelentette, hogy ezzel a szerződésszegéssel éppen a napokban foglalkozott a tanács és Kolegerszkyt száz korona pénzbírságban marasztalta. Ez a bírságolás ezentúl is meg fog történni minden egyes ilyen mulasztás esetén. A választ a felszólaló tudomásul vette.

Tárgyalás alá vették ma a világításra felügyelő bizottságnak javaslatát a város főbb utjainak villamos ivlámpákkal való megvilágítására. Erre vonatkozólag az egyik közelebbi közgyűlésen Bíró Henrik tett indítványt. A mai ülésen Szabó József nagy készütséggel előadott megokolással kimutatta, hogy a fővárosnak ez sok pénzébe kerül és hogy épp oly fényerőt lehet légszeszszel sokkal olcsóbban előállítani; azt indítványozta, hogy a villamos ivlámpa-közvilágítás ez idő szerint mellőztessék és hívják föl a légszesztársulatot, hogy invert-préselt (comprimée) gázzal, Lukas-féle intenzív-lámpákkal, valamint Pharsov-Millennium-lámpákkal tegyen praktikus kísérleteket. Amennyiben erre hajlandó nem volna, akkor vagy az illető lámpagyárosok, vagy a főváros házilag végeztesse ezt. A bizottság tagjai közül Ripka Ferenc szólt a tárgyhoz, kijelentve, hogy elfogadja az albizottság javaslatát, azonban szükségesnek tartja, hogy a főváros építse meg a harmadik telepét, hogy így a villamos áram olcsóbb legyen; ha ez megtörténik, akkor nem 20 fillérbe fog kerülni egy órai ivlámpa, hanem csak 10 fillérbe. Indítványozza, hogy a harmadik telep megalkotásával kapcsolatosan tanulmányoztassa a tanács a villamos közvilágítás kérdését is. Szabó József kijelenti, hogy ő sem akarja az ügyet véglegesen elejteni, hanem csak a gázgyár bevéltása kérdésének az előlétig függőben tartani. Heuffel Antal középítési igazgató, Kemény Géza előadó hozzászólása után Kun Gyula tanácsos, mint elnök aggodalmának adott kifejezést a világításra felügyelő albizottság és az ügyosztály javaslatával szemben, különösen akkor, amidőn napirenden van a gázgyárak bevéltásának az ügye. Kérdi, helyes lenne-e, hogy akkor, amidőn esetleg maholnap a főváros gazdája lesz a gázvilágításnak, a főváros önmagának csináljon konkurrenciát? Akár Szabó, akár Ripka indítványa megnyugtató és ezért kéri ezek megfontolását. Ő maga azonban nem akar annak elébe vágni, hogy egyes fontosabb helyeken alkalmazák a villamos világítást. Ripka Ferenc nem osztja az elnök aggodalmait; nem tart attól, hogy a főváros önmagának fog konkurrenciát csinálni. Külföldön sok helyt áttértek a villamos világításra, a gázgyárak birtokában is.

A bizottság egyhangulag mellőzte a Bíró-féle indítvány elfogadását, vagyis azt, hogy a főbb utakat villamos lámpákkal lássák el. A többség elfogadta dr. Ripka Ferenc és Szabó József egyesített indítványát. Ezzel kapcsolatosan hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy a légszeszgyár hat kandeláber fölállításával próbát tegyen az invert-gázvilágítással. A kandelábereket a főbb utak és utcák találkozó-pontjain állítják föl.

Tárgyalták ma az ügyosztály előterjesztését az 1909. évi ideiglenes közmunka-programm megállapítása ügyében. A programban a bel- és külterületi utak építésére 1,247,300 koronát vettek föl. Ebből esik az I. kerületre 478,000 korona; a II. kerületre 92,000; a III. kerületre 64,000; az V. kerületre 129,800; a VI. kerületre 263,800; a VII. kerületre 28,500; a IX. kerületre 20,000; a X. kerületre 119,000 korona. Új kövezésekre és egyéb burkolásra összesen 1,704,954 korona 49 fillér van előirányozva; gyalogutak burkolására 110,500 korona; csatorna-építésekre 492,000 korona; oldal-csatornákra 20,000 korona; csatorna-rostélyokra stb. 32,000 korona; árvíz elleni óvintézkedésekre és védő gátok fentar-

vers, ame-
rűsége s
lünk. Ezen-
marty, Ke-
ért: A szín-
lers növen-
esők című
ek meg. A
Elek Artur
20 korona.

Se.

junius 5.

ülést tartott
adó Raisz
fogalmazó

éza aziránt
tént törté-
y-féle kávé-
drássy-uttól
jék el villa-
re nézve a
vállalt. Az
dészségessél
s és Kole-
asztalta. Ez
minden egyes
aló tudomá-

ra felügyelő
nak villamos
vonatokör-
iró Henrik
József nagy
utatta, hogy
egy épp oly
n előállítani;
mpa-közvilá-
k föl a lég-
ormée) gáz-
int Pharsov-
kísérleteket.
akkor vagy
háziilag vé-
Ripka Fe-
y elfogadja
resnek tartja,
telepét, hogy
ez megtörté-
egy órai iv-
yozza, hogy
olatosan ta-
világítás kér-
s sem akarja
k a gázgyár
ben tartani.

Kemény
ula tanácsos.
kifejezést a
gyosztály ja-
namidőn napi-
ügye. Kérdi,
eg maholnap
k, a főváros
Akár Szabó,
s ezért kéri
n akar annak
ben alkalmaz-
erencz nem
attól, hogy a
csinálni. Kül-
ításra, a gáz-

a Biró-féle
a főbb uta-
ség elfogadta
esített indít-
lt a bizott-
ndeláber föl-
vizvilágítással.
k találkozó-
rjesztését az
mm megállá-
- és külteki
k föl. Ebből
II. kerületre
V. kerületre
/II. kerületre
ületre 119.000
olásra össze-
előirányozva:
a; csatorna-
nkóra 20.000
korona; ár-
gátok fentar-

tására 50.000 korona. A terveket, amelyeket Devecis Ferencz műszaki tanácsos készített, elfogadták. A terv szerint egy nagyszabású összekötő ut fog készülni, amely a Kamara-erdőnél kezdődik; átme- gy a II. kerületen és Óbudán végződik, úgy, hogy az egész vidéket összekapcsolja és villamos vasut épít- tésére is alkalmas lesz. Willinger Ferencz indítvá- nyára köszönetet mondtak a kiküldött vegyes bizott- ságnak és Devecis Ferencznek a kifejtett eredmé- nyes munkálkodásért.

Az Ingatlanforgalmi és építkezési vállalat újból kérelmet intézett a főváros hatóságához a VI. ker. Angyalföldön fekvő Krausz Mayer-féle ingatlanok szabályozása tárgyában. A bizottság javasolja, hogy a közgyűlésileg kikötött föltételek mellett folytas- sák a tárgyalásokat. A föltételek közt ott van, hogy az utterületet ingyen kell átadni és az utak beren- dezésének költségei a fővárost nem terhelhetik.

Folyó ügyek elintézése után az ülés este 7 óra- kor véget ért.

Az állatkert jövője.

— Sajtó tudósítónktól. —

Budapest, június 5.

A főváros közönségét bizonyosan kellemesen fogja meglepni a pénzügyi bizottság mai határozata, mely szerint az állatkertet 1,200.000 korona tőkével teljesen újra rendezi. Az elhanyagolt, Budapesthez méltatlan területet parkoztatja, állatokkal benépe- sítí, szóval modern, európai színvonalon álló állat- kertté alakítja át. Egyben pedig elismeréssel hono- ráitja a bizottság dr. Bódy Tivadar tanácsosnak az eddig kifejtett fáradozását, amely lehetővé tette, hogy a Városligetnek ezt a részét, a mutatónyos- telep területét rendezzék s magát az állatkertet ujja- alkossák.

Az érdekes ülésről tudósításunk a következő:

A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délelőtt ülést tartott dr. Vasiliévits János alpolgármester elnöklése mellett; előadó Baló László és Már- kus Jenő tanácsjegyző volt.

Előterjesztésre került a pénzügyi osztály javas- lata, az állatkert végleges rendező-tervének a meg- állapítása és a szükséges költségek fedezete tár- gyában.

A pénzügyi és gazdasági ügyosztály a szakértők meghallgatása után annak idejében azt a javaslatot tette, hogy az állatkert új berendezéseire 500.000 ko- ronát forítsanak. Később azonban, a tett részletes számítások után, arról győződött meg az ügyosztály, hogy ha az állatkertet teljesen modern módon ki- kívánják berendezni, akkor összesen 1,200.000 koronára lesz szükség.

Az új befektetés után az évi budget így alakul:

bevételek:	160.500 korona
küladások:	129.500 korona.

Az ügyosztály mindamellett a főváros pénzügyi helyzetére való tekintettel, azt a javaslatot terjesz- tette ma elő, hogy egyelőre csak 850.000 koronát fek- tessenek be, ami teljesen elegendő arra, hogy ezt az intézményt az összes követelményeknek megfelelő módon fejlesszék. A jövedelmezőségre vonatkozó számítások azt mutatják, hogy pénzügyi szempontból sem hátrányos az állatkertnek alapos átalakítása. Javasolja továbbá az ügyosztály, hogy alakítsanak 12 tagból álló állatkerti bizottságot, amely a munká- latok keresztülvitelére is felügyelne. Javasolja végül, hogy a kormányhoz intézzenek felterjesztést a beren- dezés költségeihez való hozzájárulás iránt.

Báró Herzog Péter általában helyesli az állat- kertnek fővárosi kezelésben való fentartását, azon- ban azt az aggodalmát fejezi ki, hogy a Podma- riczky-utca meghosszabbításának csaknem teljes biztonságga be kell következnie s akkor az állatkert kicsi lesz, vagy nem maradhat ott. Javasolja tehát, hogy a végleges elhelyezést tartásuk egyelőre füg- gőben.

Heltai Ferencz amellet van, hogy a főváros hatósága tartsa fenn az állatkertet, mint fontos kul- turális intézményt. Ha azonban ezt kimondják, akkor a ma kért 850.000 korona összeget erre egyáltalában nem tartja elégnek, hanem az egész 1,200.000 koronát kívánja befektetni. Egyébként elfogadja a javas- latot.

Sigray Pál szintén szükségesnek tartja, hogy az állatkertet újalakítsa, a főváros tartsa fenn, azonban valamely más területen kívánna elhelyezni.

Eulenberg Salamon a felhozott aggályokkal szemben úgy véli, hogy a városligeti terület elég lesz; hiszen a hamburgi állatkert területe csak 22.000

négyszögölni; míg a Városligetben erre a czélra 33.000 négyszögöl áll rendelkezésre. A költségek elő- irányzatát is helyesnek tartja. Elfogadja a tervet, úgy, amint előterjesztették.

Feleki Béla: Meg van győződve arról, hogy ha a berendezkedést a bemutatott szép terv szerint keresztülvisszik, az állatkert meg fog felelni feladatá- nak és kedvencz szórakozó-helye lesz a közönségnek. Nem tart attól sem, hogy az előirányzott összeg elég nem lesz, ha szépen, jól és a takarékoságot is szem előtt tartva rendezik be az állatkertet, akkor ezzel a pénzzel igen nagy eredményeket érhetnek el.

Vázsonyi Vilmos abban a nézetben van, hogy a budapesti állatkert csak a mai helyén tartható tenn.

Bódy tanácsos elmondta, hogy valóban nagy munkába és fáradságba került, amíg a jogviszonyo- kat rendezték, vagyis amíg el lehetett mondani, hogy most már valóban a főváros a gazdája az állatkert- nek. Előadja, hogy a jövedelmezőség kiszámításánál a legrealisabb módon jártak el. Biztos tehát abban, hogy az állatkertnek olyan jövedelme lesz, amelyből nemcsak fenn lehet tartani, hanem fokozatosan fej- leszteni. Minél hamarabb rendezik be a kellő módon, annál előbb érik el a nagyobb jövedelmezőséget. A bizottság kiküldését, mert ez nem kerületi kérdés, kéri, bízzák a tanácsra.

A bizottság ezután egyhangulag elfogadta az ügyosztály javaslatát Heltai módosításával.

(A főváros virilistái. A főváros igazoló választ- mánya ma délután Hüttl Tivadar elnöklésével ülést tartott, amelyen dr. Csopor József tanácsjegyző be- jelentette, hogy a főváros virilistáinak névjegyzéke május hó 18-tól 25-ig közszemlére volt kitéve s ez idő alatt 45 felszólamlás érkezett be. Ezek közül 9 az adatok kiigazítását kérte, 33 pedig új felvételre irányul. A választmány ma elrendelte a többi közt a következők felvételét a névjegyzékbe: Lázár Pál műegyetemi tanár, Dubraviczky Elek közigazgatási bíró, Fülepp Kálmán főpolgármester, Simanek Emil műegyetemi tanár, dr. Bródy Samu ügyvéd, Bittner János hentesmester, Schomann Antal építőmester, Kramer Jakab, József, Leó, Felix és Tivadar banká- rok, Dán Leó szüicsmester stb. Ennek folytán a vá- lasztmány a névjegyzék végéről 22 nevet törölt, úgy hogy most a legtöbb adót fizető 1200 polgár között az utolsó Förster Konrád vendéglős, aki 1151 korona adót fizet.

(Inkompatibilis bizottsági tag. Hirmann Ferencz rézárgyáros fővárosi bizottsági tag létére ajánla- tot adott be a tanácshoz egy munkálatra, amelyet el is nyert. A szerződést is aláírta. A tanács össze- férhetetlenségi esetet látván fenforogni, az ügyet áttette az igazoló választmányhoz, amely ma ki- mondotta, hogy az inkompatibilitás a törvény érte- mében fenforog. Hirmann mandátuma tehát meg- szűntnek tekintendő.

(A Stefánia-ut portalanítása. A köztisztasági hi- vatal szombaton, kedvező időjárás esetén, szagtalan olajjal fogja a „Stefánia-ut“, Csömöri-ut és Vizto- rony közötti szakaszát kísérletképpen portalanítani. Nehogy az esetleg még be nem szívódott olaj, a frise- sen felocsolt területen közlekedő kocsiak közönségé- nek ruházatában kárt tessenek, kéri a köztisztasági hivatal a szombati kocsiörzöt látogató közönséget, hogy a fenti utszakason kocsijaival aznap csak lé- pésben hajtasson. Erre különben egy nagy plakát s a hivatal alkalmazottai is fogják a korzó közönségét figyelmeztetni.

(A vízmérő-órák. A vízvezetési albizottság elő- terjesztést tett 13.000 darab vízmérő-óra beszerzése ügyében. Erre vonatkozólag két ajánlat érkezett be: a Magyar Fém- és Lámpaárugyár r.-t.-től és a Kurez F. czégtől. Ez utóbbi lényegesen olcsóbb aján- latot tett. A javaslat az, hogy abban az esetben, ha a vízmérőket a főváros megveszi, akkor a főmuntar- tást egyelőre bízzák a czégeknek, később pedig vegye ezt a főváros háziilag kezelésbe. Heltai Ferencz, dr. Feleki Béla és Vázsonyi Vilmos a szakkér- désbe vágó kérdéseket intéztek Kajlinger Mi- hály vízvezetési igazgatóhoz, amelyekre megfelelt. Ennek alapján a bizottság Heltai Ferencz indítvá- nyára kimondta, hogy az eddig bérelt 9000 drb víz- mérő-órát megvásárolja a főváros. Ezer darab új órát pedig oly feltétellel hajlandó vásárolni a Lámpaár- ugyártól, amely magyar iparos, ha az órákat ugyan- abban az áron szállítja, mint a másik cég. Ha pedig ez nem történik, akkor 4000 darab új órára árlejtést ír ki.

(Bérekcsissegédek a taxaméter mellett. A bé- rekcsissegédek ma felhívást intéztek szaktársaikhoz, melyben állást foglalnak a taxaméter mellett. A fő- városi tanács közlekedési bizottsága a szabályrende- let tervezetét elkészítette már, most a bérekcsissegé- dek dolga, hogy a felszerelést sietessék. Ennek kö- vetkeztében ez évi június hónap 5-én, pénteken este fél 11 órakor a Mátyás-tér 14. szám alatt lévő Geisz- linger-féle kávéházban nyilvános gyűlést tartottak, amelyen a taxaméter villamám segítségével be- mutatták és róla szakszerű előadást tartottak.

(A szálamigyárosok kérelme. A budapesti szá- lámigyárosok kérvényt intéztek a fővárosnak, amely- ben a vidékről behozott és szálamivá feldolgozott sertéshus után a főváros részéről szedett közzvá- ghi vágó- és vásárilletékeknek visszatérítését kér- ték arra az esetre, ha a szálamivá feldolgozott hus ismét kivitetik. A főváros ezt a kérelmet elutasította. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter értesül- vén a fővárosnak e határozatáról, ma leiratot inté- zett a fővárosnak, amelyben elismeri a szálamigyá- rak kérelmének jogosultságát és felhívja a főváros figyelmét az illető szabályrendelet megfelelő érte- lmezésének, esetleg megváltoztatásának szükséges- ségére. A főváros tanácsa legközelebb foglalkozik a kérdéssel és ha méltányosnak és jogosultnak tartja a szálamigyárosok kérelmét, annak teljesítését fogja ja- vasolni a közgyűlésnek.

EGYESÜLETEK.

(—) Ugyvédjelöltek ülése. Az Ugyvédjelöltek Országos Egyesülete saját helyiségében dr. Kara- fiáth Jenő elnöklésével ülést tartott. Az elnök meg- nyitja után a segélykérvényeket intézték el, majd tudomásul vették dr. Némethy Béla vita-vezető alelnök jelentését. Ezek után a titkár számolt be arról a házagpótló működéséről, melyet az országos egyesület az állasközvetítés terén 1907—8. évben ki- fejtett. Majd dr. Walter Károly főpénztáros ki- merítő pénztári jelentésben mutatta be az egyesület anyagi helyzetét. Dr. Zsitvay Tibor indítványára a vasárnapi társaskirándulások rendezését is tervbe vette az egyesület. Majd miután a háznagy teendőik ideiglenes ellátásával dr. Suloiki Istvánt, a könyv- tárosi teendők végzésével dr. Csorna Kálmánt biz- ták meg, a választmány felhatalmazta az elnököt, hogy minél szűlesebb körben tegye meg a szükséges lépéseket arra nézve, hogy az egyesületi tagság, mely jelenleg az önkéntes belépéstől függ, minden ügyvédjelöltre és joggyakornokra nézve már a ka- marai bejegyzések alkalmával kötelező legyen.

(—) A Budapesti Szünidei Gyermektelep-Egye- sület a jövő héten tartja meg az idei „sorozást“, ami- kor is a sok-sok jelentkezett gyermeket orvosi meg- vizsgálás alá veszik, hogy így kiválasztsák közülük azokat, akik testi gyöngeségük miatt leginkább szorú- nak rá az áldásos nyaralásra. A leányok sorozása szerdán és csütörtökön, 10-én és 11-én, a fiuké pedig pénteken és szombaton megy végbe a Felső erdősor 21—23. szám alatt levő iskola udvarán, a sorozás mindenkor délután 5 órakor kezdődik. A kiválasztott gyermekek öltözetüket ugyanott kapják meg, még pedig a leányok június 24-én, a fiuk 25-én.

(—) Az Országos Női Gyorsíróegyesület legkö- zelebbi magyar és német. kereskedelmi és vita gyors- írási és gépirási kurzusai június hó 15-én kezdődnek az egyesület helyiségeiben, VII., Dohány-utca 28, Kazinczy-utca 4. II. em. (ezelőtt Kazinczy-utca 3.). Jelentkezések, érdeklődések az egyesület elnökségé- nél, naponta reggel 7 órától este 8 óráig. Telefon 24—47.

(—) Asztalosmesterek gyűlése. Az Asztalosmes- tek Szövetsége Kántor ügyvezető elnök vezetésével értekezletet tartott. Az elnök megnyitó beszédében hangoztatta, hogy az asztalosmesterek szervezkedé- sének nem az a czélja, hogy a munkásokat letörjék, sőt ellenkezőleg, ápolni akarják a jó viszonyt a mun- kás és munkaadó között. Csak azt akarják elérni, hogy a munkás és munkaadó között levő viszonyban ne legyen egy harmadik, a szakszervezet a fórum. A szakszervezetet a jövőben ilyennek el nem isme-

Reggelizés előtt fél pohár **Igmándi keserűvíz** az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt tel- jesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

Schnidthauer-féle
Használatra valódi áldás gyomorbeteg- nek és székszorulásban szenvedőknek

rik. Reánk nézve — ugymond — teljesen megszűnt a szakszervezet, amely csak egyenlenséget szított a munkás és munkaadó között. Többek hozzászólása után az értekezlet kimondotta, hogy a szövetség megerősítését szükségesnek tartja, mire a jelen voltak, akik még nem léptek be a szövetségbe, kötelezték magukat a szövetségbe való belépésre.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Országos ügyvédyűlés. Dr. Szivák Imre, az országos ügyvédyűlés elnöke és dr. Pap József, az országos ügyvédyűlés titkára, 1908. évi június 17-én délután öt órára hívták össze az országos ügyvédyűlés állandó választmányát az ügyvédi kamara Szemere-utca 10. szám alatti helyiségébe, hogy az 1907. évi október 7., 8. és 9-én Budapesten megtartott V. országos ügyvédi kongresszus határozatainak végrehajtása mielőbb folyamatra vehető legyen. Az állandó választmányban 25 képviselő vesz részt.

§ A bíróság köréből. A király Bárány Károly kecskeméti törvényszéki bírónak nyugalmahelyeztetése alkalmából hű és buzgó szolgálata elismerésül az ítélőtáblabírói címet adományozta. A király Lázár Aurél kolozsvári főügyési helyettesét a budapesti, dr. Bella János marosvásárhelyi ítélőtáblai elnöki titkárt a kolozsvári, Raszlavicz Gyéza fehértemplomi törvényszéki bírót a temesvári, dr. Neusiedler Antal nagykanizsai törvényszéki bírót a pécsi és dr. Láng Jenő pozsonyi ítélőtáblai elnöki titkárt a pozsonyi ítélőtáblához bírákká kinevezte.

§ A mérnök gyilkosa. A dévai törvényszék tegnap este fejezte be esküdtzéki tárgyalását Schnabel Mihály, a hazai márványipar r. t. munkavezetőjének bűnyűében, aki múlt hó 2-án Jäger Gyula mérnököt agyonlőtte. A tárgyaláson kitűnt, hogy Jäger magyarügylő volt és a magyar munkásokat üldözte és velük brutálisan bánt. A gyilkosság napján is rátámadt Schnabelre és öt botjával megverte. Erre rántotta ki Schnabel revolverét és a mérnököt agyonlőtte. Az esküdtek Schnabelt a halált okozó súlyos testi sértés bűntettében bűnösnek mondták ki, de kimondták egyúttal a beszámíthatatlanságot is, minék alapján a törvényszék Schnabelt felmentette és rögtön szabadlábra helyezte. Az ítélet jogerős.

§ Megrágalmazott járásbíró. Egy polgári peres ügyből kifolyólag halálos ellensége lett Orosz Béla letenyei járásbírónak Kis György odaváló gazda. Hogy boszuját kitöltse a bírón, a múlt év elején panaszt adott be ellene az igazságügyminiszterhez. Panasz-beadványában elmondta, hogy polgári perében Orosz járásbíró bezárással fenyegette meg s úgy kényszerítette egyezségi kötésre s ennek hatása alatt írt alá olyan nyugtát, amelyben jogairól le kellett mondania. A beadvány tartalmáért az igazságügyminiszter felhatalmazására a kir. ügyészség porbe fogta Kis Györgyöt rágalmozás vétségéért. Ma tárgyalta ezt a rágalmozási pert a büntető törvényszék dr. Thold bíró elnöke alatt. A tárgyaláson a vádlott beismerte, hogy alaptalanul panaszolta be Orosz járásbíró Bíró József nevű barátja biztatására. Az volt a céljuk, hogy ily módon perújítást eszközöljenek ki a polgári perben. A lefolytatott tárgyalás után a bíróság dr. Timkó ügyész vádjára elítélte Kis Györgyöt rágalmozás vétségéért egy havi fogházra. Az ítélet jogerős.

§ Csalárd bukás. Hirsch Mór miskolci szabómester, miután hitelezőitől körülbelül ötezer korona értékű árukat vásárolt s áruaktárát felesége által lefoglaltatta, sőt el is árvereztette, az árverés után felesége iparjogán kezdte meg üzletét. A megkárosított hitelezők megbizásából dr. Herczföld Samu budapesti ügyvéd úgy Hirsch Mór, mint Hirsch Mórné ellen csalárd bukás büntette miatt fenyejtő feljelentést tett. A miskolci kapitányság az ottani kir. ügyészség indítványára tegnap elrendelte Hirsch Mórné ellen a csalárd bukás büntettében való bünrészesség miatt a vizsgálatot, Hirsch Mór ellen pedig a vizsgálati fogáságot.

§ A jó barátok. Ez év márciusában a Monor mellett fekvő Posner-tanyán két jó barát, Valkai János és Nagy Lajos áldomást ittak a kistói csárdában, honnét kijövet, azért, mert Valkai ügyetlenül akart a ló hátára felszállni, Nagy Lajos őt kinevelte. Valkai efeletti boszúságában ott rögtön arcüritőtte Nagyot, ki e miatt boszút forralt ellene. Még aznap este Nagy Lajos egy fejszével hátulról megtámadta Valkait és négyszer fejbevágtá. Valkai összesett, de midőn a földön mozogni kezdett, Nagy őt ismétellen a nála levő hosszú késsel háromszor hátbaszurta.

Valkai a szenvedett sérülések következtében rögtön meghalt. Ma vonta őt felelősségre a pestvidéki esküdtbírószék Verebélly táblabíró elnöke alatt. Az esküdtszék Nagy Lajos erős felindulásban elkövetett szándékos emberölésben mondtotta ki bűnösnek, amiért őt a bíróság 5 évi börtönre ítélte. Vádlott az ítéletben megnyugodott, mely ilyképpen jogerőssé vált.

§ Kaland a Munkás-utcában. Kellemetlen kalandja volt Bernát Aladár ügyvédi írónak április 20-án este 10 óra tájban a Munkás-utcában. Az utcán megismerkedett Szegein Károlyné nevű rendőri felügyelet alatt álló nővel, aki aztán szeretékezés közben ellopta udvarlójának pénzét. A lopást Bernát Aladár csak akkor vette észre, mikor hazament a lakására. Feljelentésére a rendőrség még azon éjjelen letartóztatta Szegein Károlynét, aki fölött ma ítélezett lopás büntetése a törvényszék Szegein bíró elnöke alatt. A tárgyaláson kiderült, hogy Szegein Károlyné már büntetve volt hasonló módon elkövetett lopásért. A terhére rótt büncselekmény elkövetését ma is tagadta s azt vitatta, hogy a panaszosnak nem is volt pénze. Miután tagadásával szemben büntetett előéleténél s a panaszos terhelt vallomásától egyéb bizonyíték nem volt, a bíróság dr. Pető Sándor védelme után felmentő ítéletet hozott. Az ügyész felebbezett.

§ Csalárd bukás. Nyolcz év óta huzódó bünpör nyert ma befejezést a kir. Kuria s az ez idő alatt fölhalmozott bünyűgyi akták sulya meghaladja a kilencz métermázsát. Lux Miklós és Löwi Ignác 1894-ben Nagyváradon épületfa-kereskedést nyitottak néhány száz korona tőkével, amelyet azonban a felszerelések megemésztettek. Röviddel rá közkereseti társaságot alapítottak, amelynek kívülök Lux Miklósné, özv. Spitz Sámuelné és Helli Józsefné voltak a tagjai. Ily módon 36.000 koronára tettek szert; de ez az összeg is csakhamar elszűnt. Ekkor elkezdtek nagyszabású vállalkozásokba bocsátkozni s fűtőfától vettek igénybe hitelt. 1900 áprilisban csődbe ment a társaság, de még ez évben is 104.000 korona árut vásároltak hitelbe. A csődvagyomban 116.000 korona kétes követelés volt, amelyet 10 koronáért adtak el az árverésen. A kir. ügyészség csalárd bukás miatt vádolta a társaság tagjainak nagy részét, s a nagyváradai kir. törvényszék Lux Miklóst 2 évi fegyházra, Löwi Ignácot 1 évi és 6 havi, özv. Spitz Sámuelné 6 havi börtönre ítélte. A kir. tábla Lux büntetését egy évi, Löwiét 6 havi börtönre és özv. Spitznéét 8 napi fogházra szállította le. Lux Miklós időközben meghalt s így a legfelsőbb bíróság csak a többiek ügyével végezhetett. A kir. Kuria a semmiségi panaszok elutasításával hozzájárult a tábla ítéletéhez.

§ Ezer koronás tévedés. A Váci-ut 4. szám alatt levő 55. számú postahivatalnál május 27-én délután 5-6 óra között Breyer Sándor posta- és távirdegségdíszítet megkérte Blau Jakab kereskedő, hogy váltson fel neki 20 koronás bankjegyekre egy 1000 koronás bankjegyet. A postatiszt teljesítette a kérést s 50 darab 20 koronás helyett tévedésből 100 darab 20 koronást olvasott le Blau Jakab kezeihez, aki aztán megköszönve a szíveséget, eltávozott. Pár percz múlva Breyer Sándor észrevette tévedését, hogy 1000 koronával többet adott a váltásnál s bejelentette ezt főnökének és a rendőrségnek is, hogy nyomozza ki Blaut s az 1000 koronát vegyék vissza tőle. Blaut meg is találták, de ahogy sem akarta beismerni, hogy 1000 koronával többet kapott volna a rendőrség ezután áttette az ügyet a büntető járásbírószékhez, ahol dr. Parkas Gyula járásbíró ma jogtalan eljárást vétségéért vonta felelősségre Blaut. A tárgyaláson a vádlott ma is tagadta, hogy 1000 koronával többet kapott volna. Tagadásával szemben azonban a postatiszt újabb határozottan állította, hogy csakis Blauak fizethette ki az 1000 korona helyett a 2000 koronát. Állításának valóságát igazolando még azt is elmondta, hogy a pénz egy részét a mezőgazdák szövetkezetétől hozott 4860 koronából fizette ki. Ítéletre ma még nem került a sor, mert dr. Brasch Arnold védő több mentőtanut jelentett be arra nézve, hogy Blauak akkor nem volt 1000 korona felesége s így nem is kaphatott a váltásnál többet. Ezen tanuk kihallgatása után kerül majd ítéletre a sor.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

És kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Háromnek díjtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
speciális orvosi rendelő-intézet

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félemelet
Egész nap orvosi ingyenes rendelés

SPORT.

() Madarász Margit Budapest székesőváros lawn-tennis hölgybajnoka. A MAC nemzetközi lawn-tennis versenye oly nagy dicsőséget hozott a magyar lawn-tennis-sportnak, amelyet eddig még soha el nem ért. A női egyes bajnokságot ugyanis a legkiválóbb angol hölgyjátékos, M. R. S. Whyte ellen gyönyörű játék után megnyerte. E klasszikus győzelemhez azonban csak óriási küzdelem árán juthatott. Őt seten át minden egyes labdáért a leghevesebb küzdelmet folytatta a két kiváló ellenfél. Végül a közönség öröme közben a kiváló rutinnal dolgozó magyar hölgy győzött. A férfi egyes bajnokságot francia Decugis nyerte meg Germot ellen. Decugis pompás játéka méltán tetszett mindenkinek. A verseny folyik.

() A magyar válogatott football-csapat, mely június 10-én játszik az angolok ellen, a következő lesz: Domonkos (MTK)—Rumbold (FTC), Csüdör (MTK)—Ficzere (BTC), Bródy (FTC), Simon (BTC)—Rónay (FTC), Károly (MTK), Kórody (FTC), Schlosser (FTC), Borbás (MAC). — A csapat nem a legszerencsésebb. Különösen érthetetlen a fedezetsor, ahol Ficzere és Simon nemcsak a válogatottba, hanem — különösen Simon — még első klasszist is alig képviselnek.

() Emlékirat a testi nevelésről. A Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége most adta ki VII. évkönyvét, amelynek kapcsán terjedelmes emlékiratot is bocsátott közre a hazai testi nevelésről, amelyet az őszi ülészakban a képviselőház elé fog terjeszteni. Ezt az emlékirat-tervezetet a M. O. T. E. Sz. pünkösdi közgyűlésén, valamint az e hó 28-án és 29-én tartandó testnevelési kongresszuson megvitatják és az akkor esetleg felmerülő és elfogadott módosításokkal fogják a képviselőház elé juttatni.

() A pünkösdi országos tornaünnep. A Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége pünkösdi vasárnap és hétfőn délután 3 órakor rendezi József főherceg fővédnöksége és az összes miniszterek védnöksége alatt országos tornaünnepet a Thököly-uti millenáris versenypályán a következő sorrenddel: Első nap: 1. Felvonulás. 2. Hymnus. 3. Hölgyek szabadgyakorlata. 4. Hölgyek szertornázása. 5. Összetett athlétikai verseny, a) távolugrás. 6. Mintacsapat-tornázás a Vétsey-díjért. 7. Sikfutás 800 m. 8. Labdarugó mérkőzés. — Második nap: 1. Felvonulás. 2. Hymnus. 3. Férfiak szabadgyakorlata. 4. Férfiak szertornázása. 5. Hölgyek füzere. 6. Összetett tornászati főverseny. 7. Szabadgyakorlatok zenére. 8. Diszkoszvetés. 9. Négyszer 100 m. staféta-verseny. 10. Fülleslabda bajnoki mérkőzés.

() Fodor Károly íttion. Fodor Károly műegyetemi vívómester, aki a vallás- és közoktatásügyi minisztérium támogatásával ment ki Párisba, három heti tartózkodás után hazaérkezett. Ottléte alatt behatóan foglalkozott a francia vívó-viszonyokkal, különösen pedig a francia iskolai vívó-oktatással. Tanulmányáról lapunk hasábjain is be fog számolni s mint halljuk, vívótermében, — különösen a gyermekvívó oktatás terén szervezett tapasztalatát fogja érvényesíteni. A francia lapok mind igen melegen emlékeznek meg Fodor mester nagy tudásáról és kiváló egyéniségéről.

() Vívóverseny Selmezbányán. A Selmezbányai Főiskolai Athléta-Club ma rendezte meg Selmezbányán az első nyilvános versenyét, mely főiskolai kardcsapat versenyből és Selmezbánya 1908. évi kardvívó bajnokságáért folyó nyílt versenyből áll. A díjazás pazar s a verseny igazán fényes sikerű lesz. Maga az ut igen kellemes szép kirándulás. Kár, hogy a speciális vidéki körülmények a korábbi megrendezést lehetetlenné tették. A klub mestere Arlow Gusztáv lovag.

() Elkészett labdarugó mérkőzések. Minthogy a bajnoki labdarugó mérkőzéseket legkésőbb június 1-ig le kell játszani, tehát a Ferencvárosi Torna-Club javára lemondta a kitölt határidejű bajnoki mérkőzést a Typographia Sport-Club és helyette kétszer harmincz perczig tartó barátságos matchet játszott a két csapat tegnap délután a millenáris pályán. Győztes, fölényes játék után a FTC lett 2:0 (1:0) arányban. Szépen dolgozott a Typ. S.-C. védelme. Mind a két goalt Schlosser rugta. A mérkőzést Vámos Soma (Főv. T.-C.) vezette. — A Kőbányai Torna Egylet 2:1 (1:0) arányban verte tegnap délután a Kereskedelmi Alkalmazottak O. E.-t a M. O. T. E. Sz. vándordíjért Horváth Ferencz (FTC) bíráskodása mellett.

KÖZGAZDASÁG.

Mezőgazdaság és kereskedelem.

Budapest, június 5.

Nemcsak nálunk, de — Angliát kivéve — talán az összes európai államokban a kereskedelem és mezőgazdaság közötti ellentétet mindjobban kiélekednek. Hiányzik a két közgazdasági tényező közötti érdekazonosság felismerésére irányuló törekvés az egész vonalon. Meg kell adni, a gravamenek egész sorozatával állanak elő az egymással szemben álló felek érdekképviseleti szervei. Az ütközőpontok között nehéz eligazodni, azokat némiképp elsimítani itt-amott helyénvaló intézkedésekkel lehet, de a fenforogó ellentétek teljes elsimítása manapság abszurd gondolat s a nemzetgazdaság állandó nyílt kérdése marad még sok ideig.

Anglia példája pedig dogmákkal szolgál a két közgazdasági faktor közötti választófal eltüntetésére. Az angol farmerben a mezőgazda, iparos és számító kereskedő az egyénben egyesül. A mezőgazdasági produktumok termelési helyükön maradnak s feldolgozódnak merkantil áruvá s a föld jóvedelmét gyarapítja a feldolgozás után visszamaradó melléktermény, még a hulladék is, ha másként nem, hát trágyaerőben.

Nálunk — sajnos — csak a jelszavak korában élünk még. Merkantil és agrár szóviták sok életrelvaló s felszínre bukkanó gyakorlati kérdést megölelnek, elfojtanak a csirájában. A magyar közgazdasági élet külső és belső, nyílt és titkos faktorai élesztik az ellentét alvó parazsát. Hogy ez így van, azt tagadásba vonni ki tudná? Közel múltból áll előtűnk e tekintetben a példa, a liszt kivétel kérdése, melyben a magyar agrár- és merkantil-körök teljes megértésre jutottak az érdekazonosság ismerve tekintetben. A siker, a közös érdekek érvényrejutása az egyöntetű eljárás következtében kétségbevonhatatlannak látszott s csak a Lajtán tuli érdekelttség legféltelenebb agitációja folytán szenvedett hajótörést.

Ezt az egy példát is elég felhoznunk annak igazolására, hogy tömérdek akadály állja ma még utját minálunk a mezőgazdaság és kereskedelem egymáshoz való közeledésének és még inkább a karöltve való működésének. Pedig tagadni nem lehet a két szemben álló fél egymásra utaltságát, nem lehet annyival inkább, mert az elzárkózás politikája, mely a nyugati államok törvényhozási intézkedéseiben az utóbbi években megnyilvánul, kétséget kizárólag oda tendál, hogy a mi külkereskedelmi forgalmunkat lerontsa s e tekintetben a most már velünk közösségben élő Ausztriát sem sorozhatjuk a kivételek közé. Erre egyébként bőséges bizonyító adatok foglaltatnak külkereskedelmi statisztikánkban is.

Az a bizonytalanság, amely manapság a magyar közgazdaságot urálja, egykönnyen el sem osztható. Az agrarizmus és merkantilizmus dogmatikus tételét mereven szembeállítják egymásnak a küzdő ellenfelek, ahelyett, hogy a bonyolult helyzetből kivezető utat keresnék. A magyar gazdai szervezetek kereskedelemellenes törekvéseiben, a tőzsde reformját célzó lázas törekvéseiben és a kereskedelmi faktoroknak az érvényesülni kezdő védvamos irányzat elleni izgatott agitációjában egyaránt beteges szimptomákat fedezünk mi fel, akik az objektív kritika mérlegére dobjuk fel a mindkét oldalról felhangzó érveket.

Kóros, beteges állapota ez a magyar közgazdasági életnek s csak az az egy a vigasztalásunk, hogy a magyar kormány teljes erővel törekszik a diagnózis megállapítására s a két év alatti törvényes alkotások hosszú sorozatát biztosítékul elfogadhatjuk arra nézve, hogy hova-tovább eljő az ideje annak, miszerint a mezőgazdaság és kereskedelem között való s elsimulhatatlannak látszó ellentétek elvégre is kiegyenlítődjenek.

Ahhoz azonban, hogy ez az idő elkövetkezzék,

a kormányhatalom közremunkálása korántsem elég. Sokat tehetne a szétszórta működő s egymással ellentétes irányban haladó társadalmi erők koncentrációja, amely nélkül igazi sikerre, kézzelfogható eredményekre ne számítsunk.

Jól mondta a múlt század hírneves nemzetgazdász, hogy a közgazdaság három ágazata: az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság csak karöltve hozhat létre harmonikus, helyes arányokat, egyenkint, külön-külön s egymással szemben állva a Don-Quijotte csatáját vivja; ez a mondás Európa egyetlen államára sem vonatkoztatható inkább, mint reánk, ahol — mint említettük — az érdekazonosság felismerésére irányuló törekvés csakugyan a csirájában van még.

Döngessék a kapukat, tüntessék el a választófalakat gazdák és kereskedők egyaránt s értsék meg végre is, hogy csak egy út munkálva boldogulhatnak, különben nem.

A reménybeli termés.

— A mezőgazdaság helyzete. —

Budapest, június 5.

A földművelésügyi miniszter által tegnap közreadott hivatalos termésbecslés adatait érdekelt körökben különbözőképpen kommentálták; általános az a nézet, hogy a hivatalos termésbecslés meglehetősen pesszimistikus alapon épült föl. Ezt a nézetet nagyrésztben igazolja a gyakorlati gazdák köréből a mezőgazdasági helyzetről az O. M. G. E.-hez beérkezett jelentések. Ezek szerint a vetések állása, ha nem is kielégítő a májusi száraz időjárás folytán, de a május utolsó napjain és június elején az ország több vidékén jelentékenyen javult a helyzet, a csapadék sokat javított a vetéseken. Az ország sok részéből esőhiányról érkezik jelentés, — a rekkenő hőséget mindenütt sanylik a vetések, melyek fejlődése a csapadék hiányában nagyon problematikus.

Az O. M. G. E.-hez e hó 4-éig beérkezett jelentést az alábbiakban közöljük:

Arad: A száraz, meleg idő a vetések fejlődésére éppen nem kedvező s a terméskilátások napról-napra kedvezőtlenebbek lesznek, a kapás- és takarmánynövényeknek még most is sokat lenditene egy kiadós eső, amelyre kilátás nincs.

Baja: Majdnem öt hete, hogy a múlt heti kis csapadékon kívül a szárazság állandó, emiatt a vetések nem fejlődnek és már elszáradnak. A tavalyi termésnek csak felét várhatjuk. Zab és tengeri mellelőbb bekövetkező esőtől még javulnának.

Debreczen: Június 2-án a határ egyes részein jó eső volt, az állandó nagy hőség miatt vetések nagyon szenvednek.

Győr: Mult csütörtökön jó, kiadós esőnk volt, mely vetésekre jól hatott. Nálunk általában minden nagyon szépen áll és ugy az ősziékben, mint a tavaszokban közepes termésre következtetünk, ha csak az ismét beállott hőség kárt nem tesz, ezért nagyon kívánatos lenne ismét egy jó eső.

Kaposvár: Az elmúlt héten a környéken 6—7 mm. esők jártak, melyek azonban korántsem elégtették ki a nagy szárazság folytán eltikkadt veteményeket. Nagy hőségek vannak, az idő állandóan derült, takarmány igen kevés lesz, gabonafélék sem fejlődnek.

Kassa: Három hét óta tartó szárazság után, végre egy két óráig tartó esőnk volt, mely az összes növényzetre kitűnő hatással van.

Lóva: Az időjárás száraz és forró, eső nagyon kellene, a minapi eső nagyon jó hatással volt, kielégítő termésre van kilátás.

Miskolc: Ma egy hete volt kevés esőnk, de azért a hőség borzasztó, hozzá a szél is szárítja a földeket; buza, gabona elég jó, de ha most nem kapunk esőt, úgy gyenge lesz az aratás.

Nagybecskerek: A buza már mindenütt kihányta kalaszát, amely különféle hosszúsága. A lefolyt héten ismét eső nélkül maradtunk, minek folytán a hőség a buza alsó szárát, leveleit, különösen a szikartalmu és jól trágyázott földeken elszáritotta. Esőre most már sürgősen szükség van, hogy legalább a magképződés legyen normális. Nagyon sanylik a zab a szárazságot, kapások még ellenállnak. A hőség óriási, esőre kilátás nincs.

Nagyszentmiklós: Mintegy öt heti tartós szárazság után végre május 29-én éjjel kiadós esőnk volt. Fájdalom, azóta újból kánikulai a hőség, buzák sok helyen romlanak. A tengeri csak egyszer volt kapálható a nagy szárazság miatt. A szőlő szokatlanul korán virágos, nagyon bő termést ígér.

Nagyvárad: A múlt héten a vármegye egy-néhány pontján volt egy kis eső, mely azonban nagy átlagban számba se jöhet. A vetések, különösen a tavasziak, nagyon sanylik a kánikulai forróságot.

Nyiregyháza: A hetek óta tartó tropikus hőség után ma délután végre beborult az ég és másfélórát tartó csendes, jó esőnk volt, amely ugyan alig pár milliméterre tehető, legalább a levegőt kissé lehűtötte. Az idő most megint borul, esőre van kilátás, amely különösen tavasziaknak áldásos lenne.

Nyitra: Az időjárás meleg, 25° C az árnyékban. A múlt heti országos esőből Nyitrának is jutott, de esőre, különösen a tavasziaknak még mindig nagy szükség van. A földi férgek és bogarak a szárazság miatt igen elszaporodnak, a gabonatermés ez idén nagyon gyengének ígérkezik. A czukorrépában is nagy károkat csinál a répapogár.

Sopron: Az időjárás száraz, meleg, esőre nagy szükség volna. Őszi, tavaszi, — néhány ritkas buza kivételével — jó. Burgonya jó. Takarmány közepes. Czukorrépában bogarak, balhák, meg a gyökérliszóg nagy kárt tesznek. Szőlő szépen áll, ebben jó termés várható.

Szatmár: A szárazság egyre tart, minélfogva napról-napra elszomorítóbbá válnak a terméskilátások, már nemcsak a kalászosok, de a czukorrépa és tengeri is kezdi sanyilni a rettenetes szárazságot. Kaszálók hozama csekély lesz, sőt az, ami lesz, se ad minőséget, mert elégett az alfű.

Temesvár: Környékünkön a múlt héten egy kis eső járt, mely azonban a mi gazdáinkat nem tudta kielégíteni. Jelenleg az idő — mint a múltban — egyre száraz, csapadékra kilátás nincs, a légforró. A hőség már is nagy kárt okozott ősziékben, tavasziakat meg nagyon rontotta.

Versecz: A buza a hőség dacára szépen kalászoszik, azonban a második, ugynevezett mellékalász, nem igen fejlődik, a szemfejlődéshez okvetlenül szükséges egy jó eső. A zabra nézve eltérő ítéleteket hallani, némely gazda még javulást vár jó esőtől, sokan azt vallják, hogy már az eső sem segíthet rajta. A tengeri egészséges színű, legtöbbször már is teljesen meg van kapálva. A gyümölcs kielégítő, a szőlő kiválóan jól fejlődik és jó termés várható.

Zalaegerszeg: Az időjárás állandóan meleg és száraz. A lóherék és részben a szénák vágása megkezdődött, utóbbiak gyenge, közepes termés, míg előbbieket kielégítő termést adnak. Amennyiben rövid időn belül eső nem lesz, a második kaszálás veszélyeztetve van. A szárazság hatása már erősen érezhető. A szőlők szépen állanak, hozamuk dus, jó termést ígér. A virágzás megkezdődött.

Zenta: Május végén volt eső, de azóta rekkenő hőség van. A buza virágzik, kalásza meglehetősen. A tavasziak a hőség által sokat szenvednek és silányak. A tengeri szépen fejlődik.

Visszaélések a földművelésügyi minisztérium jelentésével. E cím alatt tegnap megirtuk, hogy a gabonatózsdén még a jelentés közzététele előtt tudták a földművelésügyi minisztérium hivatalos termésbecslésének adatait s többen ez alapon nagyobb fizleteket is kötöttek. Az eset a tőzsdén általános fölháborodást keltett s ennek mi kifejezést is adtunk. Híradásunk érthető szencációt keltett mindenfelé s maga Darányi Ignác földművelésügyi miniszter is tudomást vett róla. Ugyanis, mint illetékes helyről értesülünk, a miniszter a vizsgálat eredményét a következőkben teszi közzé:

A jelentés által adott összes képet maguk az özszedlítő tisztviselők sem tudják a közzététel napjának déli órájáig. Mert az egyes vidékekről szülő jelentéseket külön egymástól elkülönítetten dolgozó és állandó felügyelet és ellenőrzés alatt álló közegek állítják össze. Az este megjelenő lapokra való tekintettel Darányi földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a statisztikai osztály vezetője az illető újságok nála személyesen jelentkező képviselőinek déli 12 óra után általános tájékoztatást adjon számadatok nélkül. Ma elrendelte egyébként, hogy a vetési jelentések közzététele ne délután három órakor, de kettőkor történjék. Az említett vádakra való tekintettel, megkereste a tőzsde elnökségét, hogy van-e tudomása az állítólagos indiszkréczióról és ki-jelentette, hogy amennyiben a vádnak mégis a legkisebb alapja lenne, a maga részéről kész a leg-

Románbanktól

Tisztviselők

Földbirtokra

Házakra

Képviselői

Országos Földhitel

5—40 évre.

4%-ra az érték
65—80%-ra.

I. II. és III. helyre.

Budapest, Erzsébet-körút 2. sz.

messzebbmenő és legszigorubb intézkedések megfételére.

Eddig a félig-méddig czáfolatnak indult minisztériumi kommuniké. Ezzel szemben mi híradásunkat a maga egészében teljesen fentartjuk. Az egész tőzsde tud a dolgról. Nyíltan és fölháborodással tárgyalta mindenki az esetet s így nem lesz nehéz a tőzsde elnökségének a miniszteri kérdésre mindenben megerősíteni mindazt, amit mi tegnap írtunk. És ha a miniszter csakugyan végére akar járni a dolognak, mi magunk is készséggel állunk rendelkezésére azokkal a fontos adatokkal, amelyeket tudunk. Az ügy annyira közérdekű, hogy erősen hiszszük, hogy a földmivélsügyi miniszter a nyilatkozatában jelzett szigorú vizsgálattal csakugyan módot nyújt majd az ügy teljes tisztázására.

Kornfeld Zsigmond a Magyarországi Munkaadó-szervezet központjának elnöke. A Magyarországi Munkaadó-Szervezet központja megalakult. Az alakuló közgyűlésen a legtekintélyesebb hazai munkaadó szervezetek vettek részt, nevezetesen képviselve voltak: a magyar építőiparosok orsz. szövetsége, a kebelébe tartozó 18 budapesti és 112 vidéki szövetséggel, a magyar vasművek és gépgyárak orsz. egyesülete, a vas- és fémiparosok orsz. szövetsége, végül különféle szakmabeli, munkaadó szervezettel még nem bíró nagy gyárvállalatok. A központhoz csatlakozott munkaadók körülbelül 150.000 munkást foglalkoztatnak. Az újonnan alakított szövetségnek az a célja, hogy a munkaadóknak szak- és helyi szervezetekbe való tömörítése és ezen szervezeteknek egymásba való kapcsolása által az ipari békét az egész vonalon biztosítsa. Ennek érdekében az országos központ mindenképen oda fog hatni, hogy a munkások jogos követeléseit a munkaadók erejéhez mérten lehetőleg kielégíttessék, viszont teljes erejével fogja védelmébe venni a jogtalanul megtámadott munkaadót, vagy munkást és azon lesz, hogy a munkaadók teljes szolidaritásának súlyával hatalmi kérdéseket, amelyek ma igen sok munkásmozgalomnak képezik alapját, kiküszöbölje az ipari életből. Az alapítóknak sikerült az elnökség elvállalására megnyerni Kornfeld Zsigmond főrendiházi tagot. Alapítóknak megválasztottak: vaskövi Förster Nándor min. tan., Kausser Gyula, a magyar építőiparosok orsz. szövetségének elnöke és dr. Helvey Tivadar gyártulajdonos. A választmány tagjaiul megválasztottak: Asbóth Emil min. tan., Farkas Elek, Koch Károly, pápai Kölbér Alajos és Hirman Ferenc; főtitkárrá dr. Loosy Adolf. Az alakuló gyűlés kimondta, hogy úgy a magyar gyáriparosok orsz. szövetségét, mint az országos iparegyesületet fel fogja kérni törekvéseinek támogatására.

„Magyar bankárok“ a külföldi sajtóban. Ismételtén szövé tettük már lapunkban azokat a visszaéléseket, amelyeket néhány zugbankár követ el külföldön a tisztességes magyar bankárok jó hírnevének rovására. Ezek a „bankárok“ hamis adatokkal s külön e célra szerkesztett lapjaikkal megtévesztik a hiszékeny külföldi embereket, azokat hazai papirokkal való spekulációra bírják s lehető érzékenyen megkárosítják. Különösen Németországot keresik föl előszeretettel e bankárok. Hanem a szemfüles német sajtó gyorsan leleplezi őket. Különösen a „Frkf. Ztg.“ kíséri figyelemmel a „magyar bankárok“ tevékenységét s rántja le róluk a leplet. Most is foglalkozik velük s különösen a „Fehér M. és Tsa“ budapesti „bankcézár“ üzemeltet. Ezzel a czéggel már régebben foglalkoztunk mi is s annál meglepőbb, hogy odakünt ismét czégre lett pénzügyi hitelünk rontásának. Valóban szükséges lenne már végre gyökeres tisztogatást végezni ezek között a hirhedt „budapesti bankárok“ között.

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése. A Magyar Gazdaszövetség idei közgyűlést Parádán június 23-án tartja meg. A közgyűlésen Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter, a szövetség elnöke is meg fog jelenni. A napirendre az alapszabályszerű tárgyakon kívül több aktuális, a gazdákat érdeklő kérdések is ki vannak tűzve.

Az új koronajáradék. Ma délelőtt véglegesen megállapodott a kormány képviselőjében Papp Elek miniszteri tanácsos, a pénzügyminisztérium hiteltosztályának főnöke, Kornfeld Zsigmonddal, a Magyar Általános Hitelbank elnökével az új koronajáradék kibocsátásának módozatairól. A megállapodásokat csak holnap, szombaton teszik közzé.

Új személydijszabás életbeléptetése. A szatmár—mátészalkai helyi érdekű vasut vonalán zónarendszerű személy- és podgyászdijszabás lépett életbe.

Dobra kerülő gőzmalom. Ugy látszik rosszul megy az „Első Magyarokanizsai Gazdasági Gőzmalom R. T.“ dolga. Ellene az odavaló keresztény népbank és „csatlakozott társai“ 812 koronáért és járulékaikért végrehajtást vezettek. A malom 1906-ban alakult 50.000 korona alaptőkével. Igazgatói: Demény József és Spiller Aladár.

Házinyul-tenyésztés a hegyvidéken. A házinyul-tenyésztésnek a hegyvidéken való terjesztése és a hegyvidéki népnek olcsó hussal való ellátása érdekében Darányi földmivélsügyi miniszter újabban a szolyvai gazdasági ismétlő-iskolának, a botrágyi gazdasági körnek és a nagyborzsovai gazdakör részére elüstszerű házi tenyésztőteleket adományozott, melyeknek szaporulatai a jelentkező kisczardák között ingyen, esetleg mérsékelt áron fognak kiosztatni.

Nagy veszteség a Révai-fémárnyágnál. A Révai Oszkár Fűtőkészülék és Fémárnyár R. T. június 20-án tartja az évi közgyűlést, amelynek napirendjén a 600.000 koronás alaptőkének 240.000 koronára való lebelgyezése is szerepel. Ezzel a művellettel a társaság a múlt évben előállott 187.411.80 korona veszteséget akarja eltüntetni. A társaság 1904-ben alakult 600.000 korona alaptőkével, azonban már 1905-ben 49.829 korona, 1906-ban pedig 31.049 korona vesztesége volt.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket közli: Pollák Eugenia kereskedő, Eszék; — Szeibert Fülöp kereskedő, Pécs; — Thasz István kereskedő, Nagykikinda; — Schwartz Hermann kereskedő, Mezőkövesd; — Cziner Lajos butorkereskedő hagyatéka, Kiskunfélegyháza.

Felszámoló szervezetek. A pénzügyi viszonyok javulása még mindig nem hozta meg a szervezeteknek azt a kedvező fordulatot, amelyet ennek a körülménynek a bekövetkezésétől joggal remélhettek. Újabban megint két szervezetet jutott abba a helyzetbe, hogy felszámolni kénytelen. Az egyik a Kárpátia takaré- és hitelszövetkezet, a másik pedig a Budapesti Takarékegyesület m. sz. Mindkettő rendkívüli közgyűlés keretében fogja elhatározni a felszámolást. A Kárpátia 1905-ben alakult s még az 1907. február 17-én lezárt mérlegében 14.501 korona tiszta nyereséget mutatott ki. A Budapesti Takarékegyesület m. sz. 1904-ben alakult s legutolsó mérlegében 4176 korona nyereség szerepelt.

Új fogyasztási szövetkezet. Magyar Fogyasztási Szövetkezet czim alatt még 1907. november 24-én új szövetkezet alakult, amelyet azonban csak most czégeztek be — hat hónap múlva. Igazgatója: Gerliczy Béla, Neuwelt Gyula, Kende Tódor, Kiss Ferenc, dr. Hédeváry Hugó, Sigmund Henrik, Seffer László, dr. Rypka Ferenc, Löderer Béla, dr. Schneider Béla, Gerenday Ferenc és Guth Pál.

Kamatleszállítások. A Német Birodalmi Bank tegnapi kamatlábleszállítását ma újabb kamatlábleszállítások követték. Stockholmból jelentik, hogy a birodalmi bank a kamatlábat holnapról kezdve 6, illetve 6 1/2%-ról 5, illetve 5 1/2%-ra szállította le, míg Amsterdamból jelentik, hogy a németalföldi bank ma a kamatlábat 3%-ra szállította le.

A Hazai Takarékpénztár sorsjegyeinek húzása. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület nyerevény-kötvényeinek e hó 5-én délután 4 órakor megtartott sorsolásánál a 300.000 koronás főnyereményt a 4125. sor. 4. számú sorsjegyre, a 40.000 koronás nyereményt az 1450. sor. 46. sz. sorsjegyre és a 20.000 koronás nyereményt a 3199. sor. 8. sz. sorsjegyre esett.

A temesvári katonai élelmezési raktár. Temesvárt közelebb új katonai élelmezési raktárt építenek s erre a munkálatra a városi tanács ajánlati versenytárgyalást hirdetett. Az ajánlati tárgyalás iránt igen élénk érdeklődés mutatkozott s összesen harmincegy vállalkozó czégtől érkezett be ajánlat. A raktár építési költségeloirányzata 640.795 korona. A beérkezett ajánlatokat dr. Telbisz Károly polgármester elnöklete alatt tegnap bontotta fel a városi tanács s fölhívta a mérnöki hivatalt, hogy tegyen je-

lentést az ajánlatokra vonatkozólag. A munkálatok kiadására nézve a június havi városi közgyűlés fog határozni. A budapesti vállalkozók közül ajánlatokat adtak be Makay Elemér, Potocsán János, ifj. Ritter János építőmunkálatokra, a Walla József-féle cementgyár részvénytársaság, Melocco Péter-féle r.-t., a Magyar Beton- és Vasbeton építő vállalat, Hirsch és Frank, Hermann Ede és Fia, a Vasgerendákat Elárúsító Részvénytársaság, Posnanszky és Strelitz, dr. Helvei Tivadar, Grünwald testvérek és Robelly Aladár.

Hírek a postáról. A Kolozs vármegye Gyula téli községében engedélyezett postaiügynökség június hó 1-én megkezdte működését. Budapest 74. számú postahivatalban nyilvános távbeszélőállomás rendeztetett be és az ügy belföldi, mint a megfelelő külföldi helyközi távbeszélő forgalomba is bevonatott. Zala vármegye keszthelyi járásában fekvő Gyenesdiás, valamint a Somogy vármegyében levő Balaton-Berényi beszélőközpont egyelőre a keszthelyi, boglári és balatonberényi környékbeli forgalomba bevonatott. Nevezett távbeszélő központ egyúttal a pénzügyi táviratok kivételével állami és magántáviratok kezelésére is felhatalmaztatott. Fiumében Fiume 6 elnevezéssel távirda nyílt. Somogy vármegye lengyeltői járásában fekvő Fonyódfürdő telep községben felállított új állami távirahivatal megnyitott.

Vastrósz Oroszországban. Déloroszországban — amint értesülünk — tröszt van alakulóban, amely egyesíteni fogja a legjelentékenyebb délországi vasműveket. A tröszt kezdeményezője Jaszukovitsch J. J., aki több párisi és brüsszeli banknak, köztük a Societé Generalának és az Union Parisiennek a támogatását is biztosította az ügynek. Hogy mekkora tőkére lesz szükség, azt ma még nem tudják pontosan. Állítólag 180 millió rubelt fognak beszerezni, mely összeg az egyes vasművek között a következőképen fog megoszlani: a Dnjeper-vidéki művek 28.000.000, az orosz-belga vasművek 28.000.000, a novorosszki művek 18.000.000, Providence Russe 7.500.000, Ural-Wolski művek 6.500.000, Makejevski művek 7.500.000, a Donez-Jurjevski művek 11.000.000, Alexandrovski művek 15.000.000, Taganrog művek 7.500.000, összesen 129.000.000. A fennmaradó 51 millió rubelt részint a trösztbe még belépő vasgyárak részére, részint forgótőkéknek tartják meg. Az új tröszt, ha létrejön, nemcsak a belföldi szükséglet fedezése, hanem a kivitel szempontjából is nagyfontosságú lesz, mert termelőképesége messze meghaladja a belföldi szükségletet. Nincs kizárva, hogy a tröszt külföldi szindikátusokkal is érintkezésbe fog lépni.

A keszthelyi kiállítás. A legutóbbi napokban több vidéki újságban és ezek révén egyes fővárosi hírlapokban az a hír jelent meg, hogy a keszthelyi kiállítást, amelyet a jövő év május havában szándékoznak megnyitni, elhalasztják, mert a balatonvidéki vasut az építési munkálatoknál felmerült sztrájkok miatt a megállapított időre, tehát a jövő májusra nem készülhet el. E hírekkel szemben a Pol. Ért. illetékes helyen arról értesült, hogy a vasut építési munkálatai a nehéz munkás- és műszaki viszonyok dacára is teljes erővel, zavartalanul folynak és így a balatonparti lakosok örömeire a vasut kellő időben való elkészülése nem fog akadályt okozni, hogy a keszthelyi kiállítást a tervezett időben megnyissák.

Gazdasági tudósító. A földmivélsügyi miniszter Nagy-Küküllő vármegye nagyszinkai járására a gazdasági tudósítói tiszttel Kovács István mohai lakost bizta meg.

A Technológiai Iparmúzeum függetlenítése. A m. kir. Technológiai Iparmúzeum felügyelő-bizottsága lovag Falk Zsigmond udvari tanácsos vezetésével pénteken délután tisztelt Sztérenyi József államtitkárnál és átadta neki azt a memorandumot, amelyben az intézet függetlenítését, helyiségileg való elkülönítését, kellő tantermekkel, kiállítási helyiségekkel és szakkönyvtárral való kibővítését kéri. A küldöttiség szónoka nagy elismeréssel szözlött e fontos intézetnek újabb fejlődéséről és különösen tanfolyamainak kiváló eredményeiről. Meleg elismeréssel emlékezett meg továbbá Gaul Károly mostani igazgató ügybuzgó tevékenységéről s kérte az államtitkárt, hogy az intézetnek a megfelelő anyagi eszközöket bocsássa rendelkezésére, hogy az minél fokozottabb mértékben felelhessen meg fontos feladatainak. A kérelem Kossuth Ferenc miniszternek szözlött, akinek jóindulatát a felügyelő-bizottság nyomtatékosan kikérte az intézet számára. Sztérenyi

Amerikai jéggel hűtött étterem

Aczél Gambrinus Nagyvendéglője
Szalmaözvegyeknek!! Ebéd Table d'Hote 2 korona, egész nyáron nyitva.

Szom
József ál
afelett, h
kenységét
a memora
taknak is
ségéhez k
ternek fig
kivül át v
től és min
vetni, hog
mindinkáb
küldöttség
Thaly Zs
Röck Istv
iparegyes
éljenzése
Az A
vénytársas
böl Rotter
A meteo
Az
Hazá
áraz vo
34 C°, m
A
Válto
északon
desével.
Allom
A-Szlatina
Ungvár
Kösmárk
Losoncz
Ógyalla
Budapest
Berény
Keszthely
Pécs
Zágráb
Fiume
Szeged
Fényesvár
Nagyvárad
Kolozsvár
Nagyvárad
Szatmár
Eger
Aranyvár
Sármány
Komárom
Magyar-Ov
Sopron
Eszék
Békéscsaba
Debrecen
Köcskemet
Orsháza
Arad
Zombolya
Vercse
Orsova
A M
DE
Elek
Intéz
Budap
Gyó
Elektron
tás.
Röntgen
kezel
Magas
mal v
valis
Kék fé
Villamo
troth
Villamo
Villamo
ratio
Galván
áram
Villamo
Széna
Főh
Általán
rasit
- R
Kezelés

Junius 6

A munkálatok közgyűlés foglalkoztatottak ajánlatokat, az ifj. Ritter József-féle czelester-féle r.-t., Állalat, Hirsch erendákat El- és Strelitz, k és Robelly

gye Gyula-igynökség ju-apest 74. szélőállomás a megfelelő is bevonasában fekvő vármegyében pont egyelőre környékbeli szélő központ felvétel állami atalmaztatott. da nyílt. So- fekvő Fo- tott új állami

országban -- főbb, amely eloroszsországi Jasjukovitsch mak, közöttik a risiennének a . Hogy mek- g nem tudják foglalkozni be- között a kö- er-vidéki mű- rek 28,000,000, vidance Russe O. Makejevski vek 11,000,000, anrog művek marad 51 mil- pó vasgyárak meg. Az új ükességlet fede- s nagyonfonto- ze meghaladja hogy a traszt e fog lépni. napokban több fővárosi hir- a keszthelyi svában szándé- balatonvidéki rült sztrájkok jövő májusra Pol. Ért. ille- vasut építési aki viszonyok olynak és így t kellő időben kozni, hogy a a megnyissák.

sligyi minisz- járására a nán mohai la-

lenítése. A m. elő-bizottsága esos vezetése erényi Jó- a memorandu- t, helyiségleg kiállítását ké- hibővitését ké- eréssel szótott és különösen Meleg elisme- ároly mostani kérte az ál- felelő anyagi gy az minél fontos felada- miniszternek bizottság nyo- Szterényi

UJ UJ UJ

József államtitkár válaszában örömet fejezte ki afelett, hogy illetékes helyről az intézmény tevékenységét kellőképpen méltatják. Kijelentette, hogy a memorandumban ioglalt összes kérelmeket jogosultaknak ismeri el és csak a pénzügyi helyzet lehetőségéhez képest fogja a kérelem teljesítését a miniszternek figyelmébe ajánlani. A maga részéről rendkívül át van hatva az intézet iparfejlesztő fontosságától és mint eddig, úgy ezentul is mindent el fog követni, hogy a Technológiai Iparmúzeum fokról-fokra mindinkább megfelelhessen nemes hivatásának. A küldöttség, melynek tagjai voltak: Asbóth Emil, Thaly Zsigmond, Rejtő Sándor udvari tanácsosok, Röck István és Thék Endre gyárosok és Gelléri Mór iparregyesületi igazgató, az államtitkár beszédét élénk éljenzéssel fogadták.

Az Adria Magyar Királyi Tengerhajózási Részvénytársaság Széchenyi gőzöse csütörtökön Fiuméből Rotterdamba és Antwerpenbe indult.

IDŐJÁRÁS.

meteorologiai központi intézet távirati jelentése. 1908. június 5-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő meleg és csekély kivétellel áraz volt. A hőmérséklet maximuma Bavanistén 34 C°, minimuma Botfalun 10 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változékony idő várható sok helyütt — főleg északon zivataros esővel és a hőmérséklet súlyosdásával.

Allomás	Legmagasabb hőmérséklet 700 +	A hőmérséklet Celsiususban	Szélirány és ereje	Felhőzet		Csapadék mm		Hőmérséklet	
				max.	min.	max.	min.		
A-Szlatina	63.2	20.9	NE	0	0	0	0	20	1
Ungvár	62.0	19.2	SE	0	0	0	0	20	1
Kőszeg	59.5	19.0	S	0	0	0	0	20	1
Kőszeg	60.8	18.8	NE	0	0	0	0	20	1
Losonc	60.8	22.9	S	0	0	0	0	20	1
Ózalla	59.5	19.8	NE	0	0	0	0	20	1
Budapest	60.5	21.1	W	0	0	0	0	20	1
Horony	59.2	22.4	SE	0	0	0	0	20	1
Keszthely	60.0	21.1	SE	0	0	0	0	20	1
Pécs	60.9	19.3	S	0	0	0	0	20	1
Zágráb	61.5	10.4	S	0	0	0	0	20	1
Buda	61.6	20.6	S	0	0	0	0	20	1
Szeged	62.9	50.2	SE	0	0	0	0	20	1
Nemesvárad	62.8	20.8	SE	0	0	0	0	20	1
Kolozsvár	64.3	15.8	S	0	0	0	0	20	1
Nagyvárad	62.9	18.0	S	0	0	0	0	20	1
Nagyvárad	62.9	18.0	S	0	0	0	0	20	1
Bécs	19.6	NE	1	1	31	19			
Arad	15.2	S	1	1	25	15			
Arad	18.2	S	2	2	25	18			
Selmeczbánya	10.2	S	1	1	20	10			
Komárom	21.5	SE	1	1	28	17			
Magyar-Óvár	20.6	W	1	1	28	17			
Sopron	22.1	S	1	1	32	16			
Bécs	21.9	S	1	1	30	17			
Bécs	20.2	SW	1	1	28	18			
Debrecen	21.6	SW	1	1	28	18			
Köcskemét	21.4	S	1	1	29	18			
Órsháza	21.0	S	1	1	29	18			
Arad	21.0	S	4	2	31	19			
Zombolya	23.3	SE	8	0	32	19			
Versce	19.4	SE	1	1	31	19			
Órsháza	19.4	SE	1	1	31	19			

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektroterapeutikai és Röntgen-intézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:

- Elektromágneses gyógyítás.
- Röntgen sugarakkal való kezelés.
- Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
- Kék fényvel való kezelés.
- Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
- Villamos fényfürdők.
- Villamos masszázs (Vibratio).
- Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
- Villamos vízfürdők.
- Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:

- Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
- Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
- Kezelés egész napon át.

- Ideggengéségi állapotok
- Almatlanság.
- Hűdés (Paralysis).
- Idegfájdalmak, idegzésbák (Neuralgiák, Ischias).
- Gerincvelőszorvadás (Tabes).
- Szívbetegségek.
- Véredényelmeszesedés.
- Köszvény és csusz (Rheuma, húgysavas lerakódások, ízületi és csontbetegségek).
- Székrekedés.
- Anyagcserebajok. (Ehizs, cukorbetegség, vészségesség).
- Bőr-bajok. Bőrvesztettség.
- Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszosság).
- Aranyeres csomók.

TŐZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, június 5.

A külföldi piacok jó terméskilátásokra igen lanyhák. Amerikában a buza ára 2 centtel olcsóbbodott. Nálunk ellenben a tartós meleg és száraz időjárás folytán a tendenzia ma is szilárd maradt. Októberi buza a tegnapi zárlatárhoz képest mindjárt kezdetben 10 fillérrel drágábban — 10.49-en — és az októberi zab 7.45-ön indult. Tömeges realizálások folytán azonban a mai emelkedés teljesen veszendőbe ment, sőt dél felé a barometer folytonos csökkenésére, októberi zabnál tegnaphoz képest még árvesztesség is állott be. Rozs és tengeriben kevesebb az érdeklődés és ennél fogva kisebb az árhullámzás is. A készárupiacban 9000 mázsa buza került forgalomba, melyért a malmok 50 kilonként 10 fillérrel többet adtak. Más gabonaneműekben alig volt forgalom, az árak nem igen változtak, csak prompt tengeri volt néhány fillérrel drágább.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78 kg. 23.60 korona, 800 mm. 79 kg. 23.50 korona, 500 mm. 79 kg. 23.55 korona, 500 mm. 76 kg. 23.40 korona. Fejérmegyei: 300 mm. 77 kg. 23.30 korona, 750 mm. 76.3 kg. 23.30 korona. Pestvidéki: 100 mm. 79 kg. 23.55 korona, 1100 mm. 76.8 kg. 23.80 korona. Felsőmagyarországi: 300 mm. 78 kg. 23.55 korona. Bánsági: 2000 mm. 74 kg. 22.80 korona. Raktárból: 3100 mm. 76.5 kg. 23.30 korona. Rozs: 100 mm. 20.30 korona, készpénzfizetés mellett, ab kocsira, 400 mm. 19.70 korona, készpénzfizetés mellett, parításra. Zab: 100 mm. 14.50 korona, 100 mm. 15.50 korona, 100 mm. 14.10 korona, 100 mm. 14.80 korona, készpénzfizetés mellett.

Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacra kötött:

Dél felől:

Előfordult kötések (50 kg.-kint): Buza 1908. októberre 10.49, 10.50, 10.45, 10.50, 10.38 Rozs 1908. októberre 8.98, 9., 8.89. Zab 1908. októberre 7.44, 7.48, 7.33. Tengeri 1908. júliusra 6.67, 6.63, 6.65.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza	10.40 - 10.41
októberi rozs	8.89 - 8.90
októberi zab	7.35 - 7.36
júliusi tengeri	6.64 - 6.65

Délutáni forgalom.

Délután eső jelzésre az irány valamivel csendesebb.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	10.38 - 10.39
Rozs új októberi	8.86 - 8.87
Zab októberre	7.34 - 7.35
Tengeri júliusra	6.66 - 6.67
Tengeri 1909 májusra	6.34 - 6.36

Budaapesti gabonaforgalom.

1908. június 3-tól június 4-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	1773	122
Rozs	237	—
Arpa	533	—
Zab	804	—
Tengeri	601	17645
Liszt	3163	10068
Korpa	—	969

Értéktőzsde.

A tőzsde ma is lanya s forgalom nélküli volt. Az előtőzsde bágyadtan, csekély forgalommal indult meg, míg a déli tőzsde folyamán gyengébb newyorki jelentések és az esőhiány okozta szárazság valamivel élénkebb forgalmat idézett elő. A vezetőpapírokban kisebb-nagyobb árhullámzás indult meg s bécsi eladásokra különösen a Rimamurányi vasútvég és a Déli vasut részvényeiben három, illetve hat korona áresés mutatkozott. A helyi piacon mérsékelt forgalom volt s csakis az Országos Központi Takarékpénztár részvényeiben volt valamelyes üzlet. Az

Osztrák hitel 630 koronán indult és 630.25-re javult, a Magyar hitel 747 koronán, kezdő árfolyama 746.50-re gyengült, az Államvasut 688.25-ről 687.25-re gyengült. A Déli vasut 130.50 koronán indulva a forgalom folyamán 127.50-ig ment vissza. Forgalomba került továbbá: Jelzálog 435.25 koronán, Rima 556.50—556 koronán, Városi villamos vasut 266.50 koronán, Közuti 551—549.75 koronán, Magyar koronajáradék 93.42½ koronán, Hazai bank 276 koronán.

Előtőzsde

Előtőzsde kedvtelen.

Kötettek: Osztrák hitelrészvény 630.25—630.—, Magyar hitelrészvény 747.—746.50. Osztrák-magyar államvasut 688.75—688.—, Déli vasut 130.50—129.50. Rimamurányi vasmű 556.75—556.50. Közuti vaspálya 551.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyenge.

Kötött: Osztrák hitelrészvény 630.23. Magyar hitelrészvény 746.75—746.50. Osztrák-magyar államvasut 687.50. Déli vasut 129.—126.—. Rimamurányi vasmű 556.50—556.50. Magyar leszámítoló bank 472.—. Jelzálogbank 436.—. Közuti vaspálya 551.—549.25. Magyar koronajáradék 93.37½—93.55. Lipótvárosi takarékpénztár r.-t. 156.—. Országos közp. takarékpénztár 1615.—. Első hazai takarékpénztár r.-t. 18350.—.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. június hó végére 22—24 K.

Utőtőzsde.

Kötött: Osztrák hitelrészvény 630.25. Magyar hitelrészvény 747.—. Rimamurányi vasmű 555.—. Államvasut 688.—. Déli vasut 127.50. Közuti vasut 550.50—550.50. Végül maradt: Közuti vasut 550.75.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, június 5. (Saját tudósítónk jelentése.)

A tőzsde üzletlenn, az irányzat nyugodt, mert az észak-amerikai piacok jelentékeny gyöngülést jelentettek, mivel néhány államban a vetés remek aratással kecsegtet. Buza 5 fillérrel drágult, de egyébként az árfolyamok nem változtak. Argentínából a héten 88,000 tonna búzát raktak hajóra, holott a múlt heti kivétel 63,000 tonna volt.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 12.20—12.65 korona, mosoni 11.75—12.15 korona, tótfelvidéki 11.65—12.20 kor., déli vasuti 11.65—12.05 korona, marchfeldi 11.55—11.90.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.60—10.85 korona, csepeli 10.55—10.75 kor., pestmegyei 10.60—10.85, déli vasut 10.55—10.75 korona, külfönte magyar 10.50—10.75 kor., osztrák 10.45—10.60 korona.

Arpa: morvaországi 7.—7.50 kor., marchfeldi —.—.— kor., bécsvidéki 7.40—7.70 kor., tótfelvidéki 6.50—7.75 kor., csepeli —.—.— kor., győri 7.10—7.70 kor., déli vasuti —.—.— kor., tiszavidéki —.—.— korona.

Magyar tengeri: régi 7.—7.20, új —.—.— korona, cinquantin 8.—8.50, új —.—.— korona.

Magyar zab: selejtes —.—.— kor., közepes 7.65—7.95 korona, elsőrendű 7.95—8.20 kor., válogatott 8.20—8.55 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, június 5. A hangulat a mai előtőzsdén is

kedvetlen volt és az irányzat gyengülésnek indult. Az üzleti tevékenység a legszűkebb körre szorított. Az árfolyamok lemorzsolódása folytatódott és különösen déli vasuti és államvasuti részvények gyengültek. Az irányzat az előtőzsde végéig kedvtelen volt. A déli tőzsdén gyengült. Később Berlinből a bányaeértékek gyengülését jelentették, mire az irányzat még bágyadtabbá vált. Alpesi bánya- és déli vasuti részvények erősebben hanyatlottak.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel. 630.50. Magyar hitel. 746.—, Länderbank —.—, Államvasut 688.50 —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 129.—.—, Alpesi bányatársulat 657.50. Rimamurányi —.—, Májusi járadék 97.40, Magyar koronajár. 93.40 Orosz érték —.—, Görök sorsjegy —.—, Német márka 117.60.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 630.25, Magyar hitel 746.—, Länderbank 440.—, Unio-bank 540.—, Államvasut 688.—, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 128.—, Gőzhajó 1019.—, Alpesi bányarészvény 656.50, Májusi járadék 97.40, Magyar koronajáradék 93.40, Török sorsjegy 188.—, Német márka 117.60, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 550.50, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti peiroleum —.—.

Bécs, június 5. (Osztrák értékek zárata.) 4-2 százalékos papír-járadék 97.35, 4 százalékos

osztrák arany járadék 116.45, 1860-as sorsjegy 150.25 Osztrák hitelsorsjegy 460. — Angol osztrák bankrészvény 296. — Bécsi Bankverein 521.50 Osztrák-magyar bank 1743. — Déli vasut 136.75 Dunagőzhajózási társ. 1141. — Dohány rész. 420. — Cs. k. arany (vert) 11.36 Német bankv. 117.61 Osztr. koronajáradék 97.40, 1864-es sorsjegy 260.50, Osztrák hitelintézeti részvény 630. — Union-Bank 540. — Osztrák Länderbank 438. — Osztrák-magyar államvasut 687. — Elbevélyi vasut 442. — Alpesi részvény 654.50, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.77, Lipótkohó 428.50, Töröksorsjegy 187.85. Nyomott.

Bécs, június 5. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.50, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 144.50, Magyar hitelbank részvény 746. — Magyar leszámítoló és váltó részvény 474. — Rimamurányi —, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 408. — Magyar koronajáradék 93.35, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.50, Magyar nyer.-k. sorsjegy 186.25, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 436. —, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, június 5. (Tözsdejelentés.) A mai tözsde is gyenge irányzat mellett folyt le. A newyorki tözsde lanyhasága, valamint a nemzetközi vasgrendakötélék árszállításai okozták, hogy a kínálat jelentékenyen túlhaladta a keresletet. Kohóértékek a dolog természeténél fogva legtöbbet vesztek a záróárfolyamaik 2 1/2 %-ig voltak alacsonyabbak a tegnapiaknál. Bankok legfeljebb 1/4 %-ot csökkentek, szintugy déli vasut és amerikai vasutak, utóbbiak 1 %-al alacsonyabban zárulván. A gőzhajós részvények piaczn az esések nem voltak jelentékenyek. Csak a járadékpiacz volt állandó irányzatú és a legtöbb papir megtartotta tegnapi árfolyamát. A készpénzpiacz ipari értékei tulnyomórészt bányadatok voltak. Napi pénz 3 1/2 % és alább, magánleszámitolási kamatláb 3 1/2 %.

Zárlatok jegyzetiek: 4-2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99. —, osztrák hitelrészvény 197.50, Déli vasut 24.60, orosz bankjegyek 213.95, 4 százalékos új orosz kölcsön 78.20, Disconto Commandit 173. —, Dinamitruszt —, Harpeni 194. —, Unifikált török járadék 96.30, 4-2 százalékos ezüst-járadék 97.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.70, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 147.50, Bécsi váltóár 84.95, Olasz járadék —, Alt. villamosság Edison 214.30, Gelsenkircheni 185.20, Laurakohó 206.75. Gyenge.

Frankfurt, (Zárlat.) június 5. 4-2 százalékos papírjáradék 99.10, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.85, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.65, Osztrák hitelintézeti részvény 197.30, Osztrák-magyar államvasut 147.50, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 20.38, Bécsi Bankverein 131.10, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcson —, 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.15, Osztrák koronajáradék 97.25, Magyar koronajáradék 93.20, Osztrák-magyar bank 125.20, Déli vasut részvény 24.90, Elbevélyi vasut —, Bécsi váltóár 84.95, Párisi váltóár 811.30, Union bankrészvény 135.50, Alpesi bányarészvény —, Engedő.

Hamburg, (Zárlat.) június 5. 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.80, 1860. sorsjegy 153. —, Déli vasut 24.60, 4 százalékos aranyjáradék 98.60, Osztrák hitelrészvény 197.20, Osztrák-magyar államvasut 147.50, Olasz járadék 104. —, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.50. Engedő.

London, június 5. Angol consol —.

Páris, június 5. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.60, Osztr. aranyjáradék —, Magyar aranyjáradék 95.85, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 505. —, 4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 308. — 5 százalékos marokkói járadék 519. —, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 96.25, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 91. —, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. —, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.70, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 510. —, 4 száz. Szerb járadék 1907. 450. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.55, 4 száza-

lékos unifikált török jár. 96.60, Török sorsjegy 181.25, Török dohányrészvény 446. —, Osztrák földhitelintézet 181.25, Osztr. Länderbank 468. —, Magyar jelzálogbank 1115. —, Banque de Paris 1442, Banque Ottomane 725. — Osztr. magyar államvasut 747. —, Déli vasut 137. —, Meridional vasut 698, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 532. —, Rio Tinto 16.16, Sucrerie d'Egypte —, Tula 234. —, Thomson Houston —, Urikányi köszén 156, Chartered 23.25, De Beers 293. —, East Rand 102. —, Jagersfontein 92. —, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 57.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.56, Váltó német piaczkokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.62, Váltó Belgiumra (rövid) 1/4. Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csek Londonra 251.20, Magánkamatláb 2. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, június 5. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 2664 darab élő borjut. Fizettek: elsőrendű élő borjukért 74-80 fillért, kivételesen 82-86 fill., középminőségű élő borjukért 62-72 fillért, silány és rugott borjukért 50-60 fillért kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat igen lanyha volt, ismét az árak 3-4 fillérrel kg.-kint csökkentek.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, június 5-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér, Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 130-132 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 132-134 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 136-140 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240 — kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertésleltétel: 1908. évi június 3. napján volt készlet 38255 drb., 1908. június hó 4-én felhajtott 200 darab, 1908. június 4-én elszállított 462 darab, 1908 június 5. napjára maradt készletben 37993 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, június 5. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 763 darab sertés, 21 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1086 darab sertés, 58 darab süldő, — darab malacz, összesen 1849 darab sertés, 79 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1271 darab sertés, 39 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 578 drb sertés, 40 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirtes sertés elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 104-108 fillér, ételsulylevonással — fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 100-102 fillér, ételsulylevonással 122-126 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 104-112 fillérig, ételsulylevonással — fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 129-140 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 130-140 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül —104, könnyű 140-300 kgr.-ig — fillérig, ételsulylevonással 136-144 fillérig. Belföldi süldő 96-100 fillérig, horvát süldő — fillér Malacz — fillérig. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 5. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Weidmann Mária okleveles kisdedóvónőt a szakálházi állami kisdedóvodához kisdedóvónővé, Mátéffy Margit okleveles kisdedóvónőt a giródtótfalui állami kisdedóvodához kisdedóvónővé; a másod-

dik főudvarmester a főudvarmesteri építészeti hivatalnokok létszámában Gärtner Rezső, Mammer Rezső és Strohmayr Antal udvari építészeti, illetve várfelügyelőket udvari építészeti főfelügyelőkké, Gregora József Ferenc udvari építészeti mérnököt várfelügyelővé és Radich Acház udvari építészeti mérnököt udvari építészeti felügyelővé; a kereskedelemügyi miniszter Náway Ernő és Krepuska Lajos államvasuti mérnököket vasuti és hajózási biztosokká; az igazságügyminiszter Enghy József beregszászi törvényszéki díjnok a tokaji járásbírószághoz irnokká; a temesvári törvényszék dr. Gaitia Valér buziásfürdői lakos, gyakorló ügyvédet a buziásfürdői járásbírószághoz állandó román tolmácsosá; a marosvásárhelyi főügyész Kovács István kaposvári törvényszéki fogházrörmestert a székelyudvarhelyi ügyészhez irnokká; a kaposvári törvényszék elnöke Hajdu István kaposvári törvényszéki fogházrörmestert a tabi járásbírószághoz hivataloszólvá nevezte ki.

Pályázatok. A csikszentmártoni járásbírószágnál telekkönyvi átalakító-díjnoki állásra 2 hét; a pétervári járásbírószágnál pedig szolgál állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLAS.

Inn	m é t e r		Tisz.	m é t e r	
	jun. 4.	jun. 5.		jun. 4.	jun. 5.
Duna	Shörding 2.46 2.84	Paszau 3.41 3.89	M.-Sziget 0.27 0.19	Tekoháza 0.55 0.28	
	Linz 0.62 0.86	Bécs 0.41 0.49	V.-Nemény 0.05 0.84	Tokaj 0.46 0.38	
	Pozsony 2.24 2.81	Komárom 3.22 3.19	Tiszafüred 0.68 0.56	Szolnok 0.76 0.64	
	Budapest 2.77 2.67	Budapest 2.43 2.80	Csongrád 0.67 0.55	Szeged 1.54 1.40	
	Paks 3.88 3.70	Gombos 0. — 4.64	T.-Bocsa 2.38 2.22	Titell 4.05 3.99	
	Ulvidék 4.46 4.30	Pancsova 3.66 3.80	Óndava 0.91 0.88	Hoór 0.42 0.40	
	Orsova 3.66 3.55	Morva 0.75 0.45	Tapolc 0.55 0.74	Bárta 1.44 1.42	
	Zsolna 0.58 0.58	Vág 0.33 0. —	Rodroz 0.22 0.28	Ladmócs 0.24 0.28	
	Troncsán 0.76 0.7.	Rába 0.28 0.28	Hernád 0.14 0.88	Zsolca 1.24 1.42	
	Szt. Györgyhárd 0.01 0.01	Sárvár 2.61 2.58	Bereittyó 0.28 0.20	H.-Nemell 0.10 0.06	
	Győr 2. — 2. —	Dráva 0.35 0.88	Körös 0.14 0.08	B.-Ufalu 0.56 0.80	
	Zákány 1. — 1.15	Bács 2.30 2.22	Tenke 0.11 0.02	N.-Várad 0.27 0.28	
	Eszék 1. — 1. —	M.-Szerdah. 0.04 0.04	Gy. Kéhevár 0.05 0.05	Békés 0.26 0.85	
	Szatmár 0.11 0.12	Zágráb 2.45 2.36	Gyoma 0.05 0.08	Békés 0.05 0. —	
	Szabolcs 0.46 0.50	Szabolcs 0.11 0.12	Gy. Kéhevár 0.14 0.16	Gyoma 0.05 0.08	
	Mitrovicza 0.20 0.15	Szatmár 0.46 0.50	Maros 0. — 0. —	Sohorán 0. — 0. —	
	Décs 0.46 0.50	Kraszna N.-Aljány 0. — 0. —	Arad 0.76 0.80	Makó 0.42 0.86	
	Szatmár 0.18 0.18	Latorca Munkács 0.18 0.18	Bécs 0.76 0.76	Kiszató 0.50 0.82	
	Labarcs Homonna 0.19 0.20	Ung 0. — 0. —	Bécs 0.76 0.76	Temesvár 0.34 0.32	
	Porcseny 0. — 0. —		Bécs 0.76 0.76	Bécs 0.96 0.92	

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiaóhivatali igazgató: MAJOR MÁTYÁS

958. sorozat Bon 028. szám

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosi mű-és költészet

Budapest, VII., Erzsébet-körút 50 sz.

köteles ezen utalvány beklüldése mellett minden mezeiendőknek 15/10 azaz tizenöt százalékot kiadóvozményt adni az eredeti

F. Bergerand fils

párisi különlegességek

fűszerek gyártmányából. kimorolt ké-

pes árjegyzék díjmentesen zárt levelebe

küldetik.

Kivágott az „Egység”-ből, 25705

Dr. MITZGER

hirneves szakintézete

Budapest, Andrassy-út 51. I. emelet.

Ideg-, nemí-,

bőr-, verbebetegségek, bujakoros (siphilis) be-

tegségek, önfertőzés utobajai és férfui

gyengoségi állapotok, impotencia gyökeres

gyógyításra. Tapasztalt biztos és gyors ered-

menyek folytán a tiszteletdíj teljes gyógyulás

után fizethető.

HETI MŰSOR.

Junius	Nemzeti Szinház	M. kir. Operaház	Vígshinház	Király-Szinház	Népszinház (Vig-O pers)	Magyar szinház	Fov. nyárszinház	Italia szinház
7 Vasárnap	d.u. este	Nászinduló	Tannhäuser	A tanító	A dollárkirály	A veszedelm. Páris almája Náni	Nincs előadás	Gül-Baba
				Néttalin	100 év múlva		A császárkatonái	A koldusgróf

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Lists prices for various types of wheat and grain.

Table titled 'Egyéb gabonafélék' (Other grain types) with columns for different grain types and their prices.

Table titled 'Burgonya' (Potatoes) with columns for different potato varieties and their prices.

Table titled 'Faj' (Type) with columns for different types of goods and their prices.

Table titled 'Allamzsidóság közléseinek' (Public notices) containing various financial and legal notices.

Table containing various financial data, exchange rates, and market information.

A MODEL
- REGÉNY. -
Irla: EDMOND MITCHELL.
Boissy-Rennes ezredes; olyan férfi, ki teljesen képtelen — akárcsak Berthault Eugen — az árulásra.

- Az idegen attaché?
- Igen. Ő hozzá is felmerészkedett szegény Estelle segítségét kérni. De teljesen keményszivű, érzéketlen embernek bizonyult; férfi, kinek szíve kőből és vasból van.

való, — felelte Maitre Guichard. — A tenger, mely partvidékeit minden oldalról körül fogja, ugylátszik a kormányzasi alapfeltételeket tisztábban tartja, mint bárhol másutt.

SZINHÁZAK

Szombaton, 1908. június 6-án.

Nemzeti Színház

Hamlet.

Tragédia 5 felvonásban. Irtá Shakespeare, ford. Anyi János. Claudius Hamlet, Horacio Polonius, Laertes fia Voltimand, Cornelius Rosenkranz, Gildenstern, Pafuk Orp, Marcelles, Bernardo, Francisco

Kezdeté 7 órákor

III. Kir. Operaház

Zárva

Nepszínház-Vígopera

Három feleség.

Operett 3 felvonásban. Irtá Bauer Gyula. Fordította Mérel Adolt zenéjét szerzőzte Lehár Ferencz, Juri János, Pázmán, Lóri, Coralie, Olivia, Hüneberg báró, Adhemar Ricardo, Sadi Baba, Puck Vendel, Szidónia, Margit, Edit, Hung os.

Kezdeté 8 órákor

Magyar színház

A Sasfiók

(L'Alceste) Dráma 5 felvonásban Irtá Rosland Edmond, fordította Abrányi Emil. Ferencz Flambéau, Metternich, Ferencz császár, Marmont tábornagy, A szabó, Gontz, Bára Obonans, Maria Luiza, Camorata grófnő, De Lorget Teréz, Főhercegnő

Kezdeté fél 8 órákor

Városligeti Nyári Színház

Tőtlegény Amerikában, énekes bohózat. Kezdeté fél 8 órákor

Várszínház

Zárva

Király színház

100 év múlva

Énekes, táncos, látványos trófia 8 felvonásban, 9 képben, Irtá Martos Ferencz. Zenéjét össze állította Marthen Géza.

Személyek:

N. Zajtlay István Németh Baczur Gaszton Tóth Thea Péter, hoteltulajdosnos állatkerti igazg. Boross Franco, Major, m-niszter, szerkesztő Sasu Pálfiok, Pribicek, Samu, szorocsen, Pelesekai polgármester, Dörög Kekk, Huszárkapitány

Kezdeté 8 órákor

Vígyszínház

NAFTALIN.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irtá Heltai Jenő. Zenéjét szerzőzte Szirmai Albert. Dr. Szakolczay B. Terka, a feleség, Laboda Péter, Dalikány Etus, Dr. Csapláros K. Merezsi a feleség, Kabóczáné, Kapronczay Tamás, Házmester

Uránia színház

Zárva

Fővárosi nyári színház

A koldusgróf

Operett 2 felvonásban. Irtá Leon Viktor, fordította Mérel Adolt zenéjét szerzőzte Ascher Leon

Apollo Projektograf

(Telefon 68-39.) Bölcsődal. Feltékenység a halál után. Főelem az apacheoktól. Rókavadászat. Fokozatos felfüg. Lelki-furdulás, melyől. Amerikai műtűmosok kutyái. Párhaj egy hadihajon. Anyai szív. Egy olasz hadihajó fedélzetén. Hulda kedvese. Kacsavadászat a Velenczel tavon. Főuri príjáték. Galamblovészet a Margitszigeten. Gyermekelőadás kezdete 6 órákor, rendes előadás kezdete 8 órákor.

JARDIN DE PARIS

(Párisi kert). ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UT ÉS HERMINA-UT SARKÁN. 1/29 Nemzetközi kabarot. 1/29 MEDGYASZAY VILMA Bársony, Kökény, Solti, Magyar Vendégjátéka a drezdai királyi Belvedere művészszemélyzetének. Barrison Gertrud, Carl Christoff, Hans Freddy. 12-2 Táncmutatványok. 2-4 cigányzene. Kocsi és omnibusz közlekedés. - Jegyek előre válthatók Zipsor és Königl VI., Andrássy-ut 4.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Ma, szombaton, június 6-án este 7/8 órákor VI. Ragy High-Life-Estély az intelligencia találkozója. Diszmissor. Diszjelmezek. Diszgyenyruhák.

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám. A szalmaözevények legkedveltebb étterme. Mérsékelt árak! Kifünö kiszolgálás

Wampetics vendéglőjében

Kedvező idő esetén naponta délután és este valamint vasárnap és ünnepnap délelőtt is katonazene

DELI étterem és kávéház

a Duna-parti korzón, Wurm-u. sarkán Ma és mindennap délután 1/25-1/27-ig és este 1/29-től kezdve az európai hírt CISKOVSKY quartette hangverseny, fényes változatos műsor. Hűd és meleg ételek. Rendes polgári árak.

PÁLMALIGET" NAGYVENDÉGLŐ

ARÉNA-UT 74. SZÁM. Esténként BANDA MARCI és FIAT zenekarának hangversenye. - Előkelő családok találkozó helye. - Elsőrendű konyha, kifünö ménes-györöki és különleges borok. - Számos látogatást kér tisztelettel

EKAMP GYULA a bikszádi fürdő étterem volt bérloje.

AMERIKAI-PARK

TELEFON 4-49 UJ OS-BUDAVÁRA Igazgató: Friedmann A.

Az óriási műsor a Varietében és a Tabarin-Moulin-Rougeban

Sylvia. - Coppé 12 angol szépség. Lillian Hörlein, jelenet a tengeri fürdőben. - Johnson és Dean. - 12 Roosevelt leány. - 8 Carmacittas. - 8 Pirmais. - 3 Andalusias. - Az eredeti Walzerwahn. - Happy Joe. - Williams Yeotha et Capt. Grado. - Edler Gusztl és György. - Fornarina stb. kolozs szalls attrakciók.

Nagy rózsáünnepély

10,000 villamos rózsalámpa fénye mellett. Szombaton, vasárnapon és hétfőn a pünkösdi ünnepek alatt minden látogató ajándéku kap egy értékes rózsavázát.

Honvédenekar Bersaglierizenekar vonóshangszerrel.

Mindenki jöjjön el!

Kedvezményes jegyek az összes tőzsdékben kaphatók.

Panpanin Tomea

fagyalt különlegességek gyára Budapest, VII., Tököly-ut 46. sz. Szétküld saját kocsián fagyaltot elsőrendű minőségben Tisztaság és izletesség garantalva. A ozimre tessék ügyelni.

TENNIS-RAKET JAVITO

Tennis-pálya-készítő s fől-szerelő. Versenyjátékosok egyedüli raketjavítója. - MACHER REZSO sportüzlet Budapest, IV., Koronaheroag utoza 3. szám (Az udvarban)

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC logo with a star and text

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem.

Budapest, IV., Károly-körut 26., I. emelet. FOGAK ésteljes fog-sorok szájpadiás nélkül.

Aranyfogkoronák, aranyhidak és mindennemű kaucsuk fogazatok, melyeket a szájból kivenni nem kell. A gyökerek eltávolítása főlöleges. Tartós porcellán- és arany-tömések. Foghúzás teljes érzéstelenítéssel, 10 évi jótállással. Vidékiek 1 nap alatt kielgittetnek, megvárhatják. Mérsékelt árak. Dr. Edelmann József fogorvos és néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt technikai aszistense Marfal (Ta-)-Arthur - (Lift).

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszer-különlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál HATSOHEK N. Csakis: Budapest, Károly-körut 6. ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

LIPIK Szlavóniában

Vasut-, posta- és távirda állomás. Elsőrangú fürdőhely. - Egész éven át nyitva. Egyetlen égvényes, konyhasós, jód tartalmu hévíz (64° C. Európában. Paratlan gyógyhatásu a gyomor, tápcsatorna és a vizeleti utak összes hurutos megbetegedései. kőszvény, csusz és ischias, hgysavas áttétel, görvény-, angolkór és az összes verbelegségek ellen. - Ivókúra. - Hévízves fürdők. - Vízgyógyintézet. - Szénsavas fürdők. Inhalatörum. A fürdőhelyen 10 kiváló orvos működik. Kivánatra prospektussal és bővebb értesítésre szolgál A fürdőigazgatóság.

Butor

készpénzért és részletre 3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon. 100 szoba állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitelű a legfinomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér belyegben. Nagy Imre lakberendezési vállalata. Budapest, Váci-körut 9. (Szorocsen-utca sarok.)

SCHLOESING

Peronospora, lisztharmat, sárgaság, egyéb gomba és rovar-károsítók ellen a szőlő, kert és mező részére világhírű franciaországi, mezőgazdasági vegyész felgyelete alatt a marseilli Schloesing-ház 5 francia gyáraban készített és a világ legelső elméleti és gyakorlati szakfőrfiai által kifünönek elismert Bordói pora és Lecsapott kénporal biztos és olcsó védelmet nyújtanak. Leírás és árjegyzék mindenkinék díjmentesen. Egyedüli vezérképviselet a magyar birodalom terü- FRANKL ADOLF banküzlete, Budapestre, Eötvös-u. 19. (Eötvös-udvar, saját ház). - Telefon szám 25-40. SCHLOESING permetezője, hál- és kézi képorfújtatója (a világon a legjobb és legteljesebb) szintén nálunk rendelhető.

FŐVÁROSI ORFEUM WALDEMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-n. 17 Parisiana-Esték Godai Richárd ur vezetése alatt. Ma szinre kerülnek: A fürdőkádban (In der Badevanne). Irtá: Jules Lavetan. Az erős darab (Ein starkes Stück) Irtá: Julius Horst. «A pénzes levélhordó» (Der Geldbriefträger). Irtá: Golz Emil és Arnold Österreicher Rudolf felolvassa saját pikáns-satyrikus műveit. Főszereplők: Ellen Isonia, Richard Goday, Schmiel, Österreicher, stb. stb. Az előadások kezdete esti 8 órákor. Terített asztalok. - Rendes helyárák. - Hideg buffet. Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénzárnál. Bővebbet a falragaszok, A félkerlőben reggeli 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Elegáns façon!

MAGYAR IPAR!

Legnagyobb választék!

Érték gyártás!
15.000 pár.

1200
munkás és hivatalnok

Czipőgyár Részvénytársaság TEMESVÁR.

Magyarországi fiók-telepek:

A monarchia legnagyobb czipőgyára Czipőáruinkat

szabott, alacsony és versenyképes árak mellett adjuk el. A gyári védjegy és az ár a talpa van vésve.

Központi főraktár **Budapest**

csak IV., Kossuth Lajos-
utca

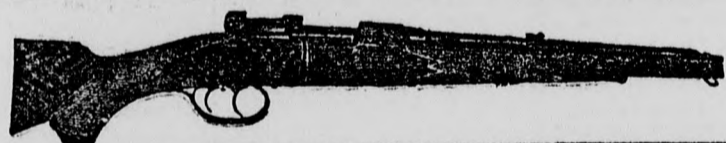
14-16.

Különlegesség:
„Goodyear Well”
árakban.
A jelenkor elismert
legjobb minősége.

mea
gyára
46. sz.
ndü minőségben
antálva.
AVITO
SO sportüzlete
Koronahorog
Az udvarban
COIS
YANIA
müterm.
I. emelet.
ésteljesfog-
sorok szá-
padiás nél-
kül.
mindennemű
szájából kivenni
ása főlösteles.
ések. Foghúzás
Vidékiek 1 nap
Mérésékelt árak.
Neufeld D. fog-
ikai asszisztensé
és
óvszer-
ALY-nál
K N.
-kört 6.
INGYEN.
oniában
posta- és
állomás.
át nyitva.
mu hévíz
hatásu a
k összes
és ischias.
az összes
Hévízes
s fürdők.
működik.
rtésítesse
atóság.
re
0 forintért
szoba állan-
vittél a leg-
um 50 fillér
rendezési
llalata.
teza sarok.)
éb gomba és
mező részére
NG
vegyész fel-
5 francia
elméleti és
smert Bordói
osó védelmet
nek díjmen-
r birodalom
zlete, Buda-
Éötvös-u. 19.
ám 25-40.
kőporfújtatója
unk rendelhető.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétosövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János

szab. chronometer- és műórák, főtárlálója
a remontoir ingóráknak
stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Pontos és legjobb

ÓRAK

5 évi jótállás
mellett.

Arany és ezüst ókszerök, evő-
eszközök, nászajándékok

részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrende-
lésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

műórák

Bpest, Erzsébet-kört 29. sz. I. em.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 67C. 284

Vadászfegyverek

gyűjtőanyag, részben örökségből származó egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint, Előfokvő lakatszerkezeti, modern Hammerles 35 forint. Greuer-zárú, Bücklesflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher Drilling, valódi Krupp acélsövegekkel 65 forint. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghamerles, ugyanitt egy Örgz fényképezőgép, egy perzsaszőnyeg és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám Radónál. 49082

Cseresznyét,

nagyszeműeket postakosaranként 4 kor. neorkát, kalarabét, főköt zölde va/babot, főköt, kelkáposztát, gombát, csukorborsót, szárgát, carfiolt és új burgonyát, vegyesen 3 kor. ismét eladóknak külön árajánlat, Szabó Csongrádról.

Ropogós

cseresznyét és egrést nagyszeműeket élvezésre és befőzésre postakosaranként 2.40 korért szállítja Szabó Géza Csongrádról.

A Falkogen

tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VII. Rákóczi-tér 2. sz.

Parketagyár

Gyönyörűsön ajánlja gyártmányait. 27733

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvéllal ugy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

Kiadó

Lellén, a Balaton partján egy kényelmes villa. All negy szobából, két verandából, konyhából, és mellékhelyiségekkel. Bovebbet a kiadóhivatalban.

Ha könnög

vagy rekedt, Réhly-féle csukorkát vegyen 60 fillérért. 220.

Polgári, gimnaziumi, kereskedelmi, reál, mai gánvizsgálatra, gimnaziumi különböztetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kerek. 27808

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorkban.

GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítágyakból is) Kolossvárra, Budapestre ugyszintén államszám-veleltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminárium. Budapest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt Rózsa-utca 44.)

Zálogcédulákat,

örilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb árban veszek Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 27133

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter K 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Villamos világítás

saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Árajánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok

Rézagy --- 45.- frt Vaságy matracozal 8.50 • Gyermekágy --- 11.50 • Sodronyágy-betét 8.50 • Vas- és rézbutorok avári árban. 28046

WEISZ LIPOT Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01

15 forintért tiszta gyapjuszövetből mérték szerint elegáns kivitelű **öltöny** vagy **felöltő** Krausz F. és Tsa. ur szobámestor Budapest, Rákóczi-ut 69. Vidékre mintákat mértékviselti utasítással bérmentve. Holynen szabásunkat mintákkal házhoz küldjük.

Urasági butorokat, szőnyeget, csillárokat és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok. **Nagy Zsigmond** VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körut mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy masfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalónbutorkban. Rézhálószobák, borgearnitúrák és kárpitosfélékben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez. 26597

Magánnyomozó

törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélküli megfigyelését a elűnt egyének és névtelen levelek irónak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 108-52. 28587

Májusi

friss csemege juhturót szállít 5 kgos bödönökben, 6 koronáért Hegyi téglasajt kilója 1.60 korona. Hegyi juhturógyár, Nagyszabos. (Gömör m.) Helyi képviselők kerestetnek. 28508

Kolozsvári

logtudományi és állam-tudományi szigorlatokra. Államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrovidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikert biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltófogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen csekély díjazás al Levélbeli érdeklődésekre kimerítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Szepességi csemegék

BARTA-féle veresáfonya befőttet, málna-, szamócsa-, csipkegyöngyöt, gomba- és hunkonzerveket, pastétomokat alál a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegyé. Kerjen árjegyzéket.

„Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsíró és gépirőiskola Váci-körut 33.

Díjtalan gépirősktatás. Havonta új gyorsírási, gépirási és kereskedelmi szak-tanfolyam. Kedvezményes nyári kurzusok. Okleveles tanárok. Betratkozás naponta.

Váci-körut 33.

Allegenyősebb részleltizetése **zongorát, pianinót, czim balmot, hegedűt**

bank hitel

utján kizárólag csak **Reményi** nagy magyar bank-szerkelepen. Prospektus és árjegyzék ingyen Budapest, Király-u. 58. szám.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

30 forint Varrógépek

egy új valódi csap-ádi Singer varró-gép zárszekrény-nyel 5 évi kőllőm-sal csak **SINGER A.** műgépészud Budapest, fűla-let Akácia-utca 55. Minden-nemű varrógépek javítását legutányosabb árban elvéllal. **Árjegyzék ingyen.**

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, Al-landó nagy raktár **Laub Lipót,** BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Polgári drakl

Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás! Vidékre minták küldök, nagyobb rendelésnél szoményesebb elmegyek. **Zeliszka János** angol uri szabóterme- BUDAPEST, Andrassy-ut 56. I. em. Allandó választék a legdivatnabb angol és bal-töldi szövetekből.

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalón-berendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezésel rős- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol borgearnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265 Keszinev-utca sark.

BELHURUT, (hasznos) gyomorgörce legjobb gyógyszer a BARTA-féle FEKETE-APONYA GYÖGYBÖR gyógyszereszek és flszerezeknél 1 üveg 8.- koronáért bérmentve szállít a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26971

BUTOR

árveresről, fínom és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon börteliek, gyönyörű tükör, diván, borszek, íróasztal, porzaszónyos és egyes darabok; Földes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarkházban.

Százezer koronánál jóval nagyobb forgalmu fűszer, sör, hentes és rovidáru üzlet az ország második városában előnyösen átadandó Czim a kiadóhivatalban. 28676

Bolthelyiség és lakások: 3 szobás azonnalra kiadók. Garai-tér 14. és József-körut 66.

Gépészeket csöplés idenyre ugyszintén gazdaszizteket és az összes gazdasági személyzetet, szakértelem és jószanságáért teljes felelőseget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagyme-76-u. 25. Telefon 94-67.

Veresáfonyabefőtt BARTA-féle, 5 kilós postakosárúveg 6.- korona FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26972

!!! Olcsó kölcsönök !!!

Tiszviselőkölcson 6-6 1/2%-ra, 15 35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Jelzálogkölcson 4-4 1/2%-ra, 4-62-5.05% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Övadákokra az érték 75%-ig. Katonatiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Tarcshittel, Váltókölcson gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők, bányák adásvétele **Osztálysorsjegyek** hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaluk! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmaztatnak! Rún és Társa bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sark. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 28429

Csiz

A kontinensen a legerősebb 16 brom gyógyfürdő. A megelőző gyógyeredményekben növe-zéses szerep jut az ásványvíz nagy radioaktivitásának, melyet Lengyel Béla egyetemi tanár legújabb vizsgálatai fel-ledezték. Megnyitás május 1-én Szamos előrendű bérház, szanatórium, gyógytor, zongora, kávéház, lawn tennis, tombolák, kóránálások. Vas-áramlás, post-távirók helyben. Hivatalos orvos Dr. Kellner Jenő. Katonatisztek, államhivatalnoknák elő és utó időnyben 60% kedvezmény. Prospektus szolgát a fűrdőigazgató. A. Az ásványvíz remélhető hax-nálai utasítással a fűrdőigazgatósnál és Eösvény I. főlejárásánál. - Budapest

A csak lecsök-työdi. **VALÓ.** di francia különb-gességek (óvszer) csakis **P. BERGUERANPILS** legújabb páris gyárostól legelőny-sobben beszerezhetők **Polgár Sándornál** Budapest, VI. ker., Erzsébet-körut 50. Részletes képes ár-jegyzék ingyen és bérmentve.

GEREBEN BELA KRISTOF ATER?

Most jelent meg! **Atanító** Falusi életkép 3 felvonásban. Irta: Bródy Sándor. Ára 2.50 kor.

SINGER és WOLFNER kiadása Budapest, VI., Andrassy-ut 10

Déli vasut.

A pünkösdi ünnepek alkalmából a személyforgalom lebonyolítása érdekében a rendes vonatokon kívül f. évi június hó 7. és 8-án Budapest d. v. és Siofok között még külön gyors- és személyvonatok is fognak közlekedni. E vonatok a következő menetrend szerint közlekednek:

Június hó 7-én a 202a. számú külön gyorsvonat indul Budapest d. v.-ról reggel 8 óra 15 perczkor, Székesfehérvárra 9 óra 34 perczkor és Siofokra 10 óra 28 perczkor érkezik.

Június hó 8-án a 203a. számú külön személyvonat indul Siofokról délután 4 óra 23 perczkor, Székesfehérvárra este 6 óra 58 perczkor és Budapest d. v. ra este 8 óra 54 perczkor érkezik.

Ugyancsak június 8-án indul Siofokról a 203a. sz. külön gyorsvonat este 6 óra 54 perczkor, mely Székesfehérvárra 7 óra 59 perczkor és Budapestre este 9 óra 20 perczkor érkezik.

Mind Ezek a vonatok közönséges gyors- és személyvonatu menefegykek váltása ellenében használhatók.

Nietzsche filozófiája.

Irta **BURJÁN KÁROLY.** A modern természetvizsgálódás eredményei. - Socialistis reformterekvők. - Nietzsche oszmerendszer. - Eletraja, Szellemi fejlődésnek fázisai. Az individualisztikus filozófia alapszel. - Nietzsche, mint korunk eszmeküzdelmének hőse. **Ára 1 korona.** Kapható **LAMPEL K.** könyvkereskedése (Wörner F. és Fiai) r. t. Budapest, Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.